

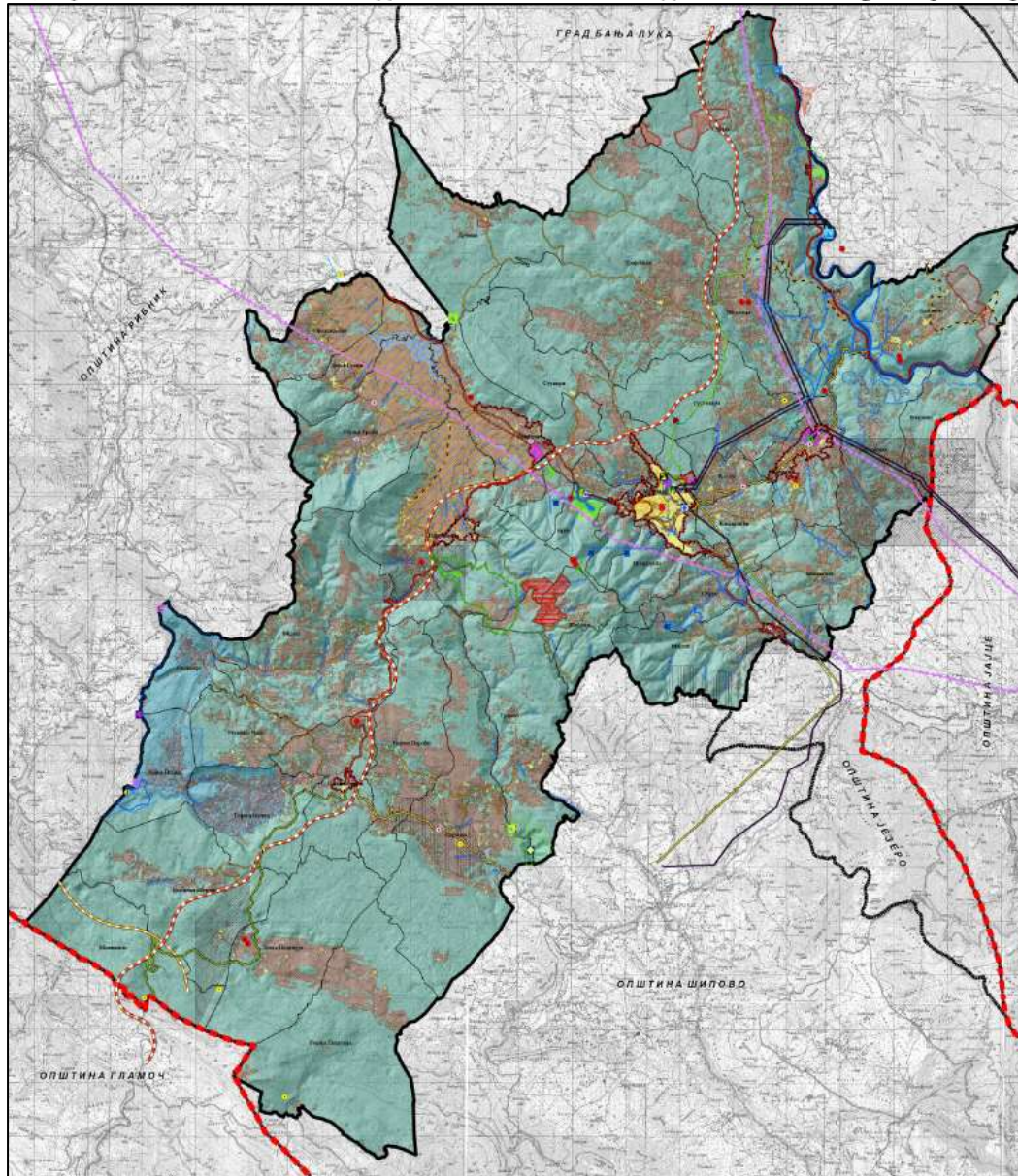
Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД 2016. – 2036. ГОДИНЕ

Бања Лука, септембар 2017. године

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-0000438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ПРЕДМЕТ: ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД 2016. - 2036.

ИНВЕСТИТОР : ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД

ВРСТА ДОКУМЕНТА: ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ

НОСИЛАЦ ПРИПРЕМЕ: ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, МРКОЊИЋ ГРАД

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ : "ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО – ИГ", д.о.о. , БАЊА ЛУКА

УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ : МАРКО КНЕЖЕВИЋ, дипл.пр.планер
ВИТОМИР МАЛЕШЕВИЋ, дипл.инж.арх.
МИЛАН РАДУЉ, дипл.инж.арх.
ДРАГАН ЗМИЈАЊАЦ, дипл.инж.грађ.
БОЈАН РАДАНОВИЋ, дипл.инж.грађ.
МИЛАН ТЕШАНОВИЋ, дипл.инж.саоб.
БОШКО МИЈАТОВИЋ, дипл.инж.ел.
СВЈЕТЛАНА ЋЕЈИЋ, дипл.инж.маш.
БОЈАНА ИВИЋ ЖУПИЋ, дипл.инж.шум.
мр ПЕТАР БЕГОВИЋ, дипл.инж.геол.
БРАНКО ИВАНКОВИЋ, дипл.инж.геол.
мр САША ДУНОВИЋ, дипл.инж.техн.
СИНИША ЦУКУТ, дипл.инж.техн.
ДИЈАНА МИЛАНОВИЋ, дипл.пр.планер
ДРАГАНА КУЗМАНОВИЋ, мастер пр.планер
ДАЈАНА ЂУКА, мастер пр.планер
МИЛАН ЂУРЂЕВИЋ, дипл.инж.грађ.
ЖЕЉКА СТОЈАНОВИЋ, дипл.инж.пољ.
СРЂАН РУНИЋ, дипл.инж.геод.
ДАНИЈЕЛ ИВИЋ, дипл. екон.
ДРАГАНА ДУБРАВАЦ, дипл.прав

ДИРЕКТОР

Доц.др.Небојша Кнежевић,

САДРЖАЈ:

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

УВОД	33
------------	----

СИНТЕЗНА ОЦЈЕНА СТАЊА ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА.....	34
--	-----------

Општи подаци о простору	36
Становништво и простор	38
Привреда и простор	39
Непривреда и простор	41
Инфраструктура и простор.....	41
Усаглашеност друштвено – економског развоја и просторног уређења	43

ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА.....	44
---------------------------------------	-----------

ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА	46
---	-----------

ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	50
-------------------------------------	-----------

Простор	50
Структура површина по намјени	52

А. СТАНОВНИШТВО.....	55
-----------------------------	-----------

Б. СИСТЕМ НАСЕЉА (МРЕЖА, ФУНКЦИЈЕ, ХИЈЕРАРХИЈА).....	57
---	-----------

В. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА.....	63
---	-----------

V.I. Становање.....	63
V.II. Привреда	65
V.III. Непривреда (друштвене дјелатности)	70
V.III.1. Образовање и наука	70
V.III.1.1. Предшколско и основно образовање	70
V.III.1.2. Средњошколско образовање	71
V.III.2. Здравство	72
V.III.3. Култура.....	74
V.III.4. Социјално старање	75
V.III.5. Комуналне дјелатности	75
V.III.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности.....	76
V.III.7. Спорт	76
V.III.8. Вјерски објекти	76
V.III.9. Гробља.....	78
V.IV. Инфраструктура.....	82
V.IV.1. Саобраћај	82
V.IV.2. Енергетска инфраструктура	85
V.IV.2.1. Електроенергетика	85
V.IV.2.2. Термоенергетика	86
V.IV.3. Хидротехника	87
V.IV.3.1. Водоснабјевање	87
V.IV.3.2. Хидроенергетика	90
V.IV.3.3. Канализациона мрежа	91
V.IV.3.4. Регулација водотока.....	92
V.IV.4. Телекомуникациона инфраструктура	93

B.IV.5. Комунална инфраструктура.....	94
B.V. Урбана и рурална подручја	95
B.V.1. Урбана подручја.....	95
Г. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	96
Г. I. Геоморфолошке карактеристике терена.....	96
Г. II. Геолошке карактеристике терена	98
Г. III. Инжењерско – геолошке карактеристике терена	101
Г. IV. Хидрогеолошке карактеристике терена.....	102
Г. V. Сеизмолошке карактеристике.....	103
Г. VI. Климатске карактеристике	104
Д. ОДРЕЂИВАЊЕ НАМЈЕНЕ ПРОДУКТИВНОГ ЗЕМЉИШТА.....	106
Д. I. Пољопривредно земљиште	106
Д. II. Шуме и шумско земљиште.....	107
Д. III. Грађевинско земљиште	110
Д. IV. Минералне сировине	110
Д. V. Ловна и риболовна подручја	116
Д. VI. Туристичка подручја.....	117
Е. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ, КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКОГ НАСЉЕЂА, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	122
Е. I. Заштита природе	122
Е. II. Културно – историјска добра	124
Е. III. Заштита животне средине	140
Е. III. 1. Мјере за заштиту ваздуха	140
Е. III. 2. Мјере заштите вода	141
Е. III. 3. Заштита земљишта.....	143
Е. III. 4. Заштита од ерозије и уређење бујичних токова	144
Е. III. 5. Бука	144
Е. IV. Управљање отпадом.....	145
Е. V. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава	148
Ж. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА, КОРИШЋЕЊА И ГРАЂЕЊА	150
Ж. I. Правила грађења	150
Ж. II. Остало грађевинско земљиште.....	151
Ж. III. Пољопривредно земљиште	168
Ж. IV. Шумско земљиште.....	170
Ж. V. Водно земљиште	171
Ж. VI. Правила грађења и услови уређења мреже саобраћајне и друге инфраструктуре јавне намјене.....	171
З. СМЈЕРНИЦЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПЛАНА	177
З. I. Уводна одредба	177
З. II. Основне одредбе	177
З. II. 1. Значај и функција Просторног плана	177
З. II. 2. Имплементација просторног плана	178
З. III. Земљишна политика.....	184
З. IV. Израда вишегодишњих програма просторног уређења, секторских студија, анализа, програма и пројеката	185
З. V. Развој информативног система о простору	185

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

размјера

а) Карте стања

1. Територија, границе, погранични појас и административно-територијална подјела	1: 50 000
2. Рељеф и хидрографија	1: 50 000
3. Геолошка карта	1: 50 000
4. Хидрогеолошка карта	1: 50 000
5. Инжењерско-геолошка карта	1: 50 000
6. Сеизмолошка карта	1: 50 000
7. Карта минералних сировина	1: 50 000
8. Карта подземних вода	1: 50 000
9. Пољопривредно земљиште	1: 50 000
10. Шуме и шумско земљиште	1: 50 000
11. Воде и водно земљиште	1: 50 000
12. Грађевинског земљиште	1: 50 000
13. Мрежа насеља и инфраструктурних система	1: 50 000
14. Инфраструктурни системи	1: 50 000
15. Карта заштићених простора-животна средина- извори нарушавања	1: 50 000
16. Намјена простора – стање	1: 50 000

б) Карте планираног рјешења

I. Основна планирана намјена површина	1:50 000
II. Пољопривредно земљиште	1:50 000
III. Шуме и шумско земљиште	1:50 000
IV. Карта грађевинског земљишта	1:50 000
V. Мрежа насеља	1:50 000
VI. Непривреда (друштвене дјелатности)	1:50 000
VII. Просторна организација привреде	1:50 000
VIII. Инфраструктурни системи	1:50 000
IX. Животна средина-извори нарушавања и мјере заштите	1:50 000
X. Карта заштићених подручја природно и културно-историјско наслеђе	1:50 000
XI. Карта туризма	1:50 000
XII. Карта спровођење плана	1:50 000

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) и рјешења о испуњености услова за израду докумената просторног уређења број 15.03-361-512/14 од 24.04.2014. године, издаје

ЛИЦЕНЦУ

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" Бања Лука

израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Ова лиценца важи од 24.04.2014. године до 24.04.2018. године, а провјера испуњености услова на основу којих је лиценца издата вршиће се у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу.

Број лиценце: ПЛ-0237/2014
Бања Лука, 24.04.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију

Бања Лука, Трг Републике Српске 1

Број: 15.03-361-512/14
Датум: 24.04.2014. године

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на захтјев ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" Бања Лука за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења, а на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске”, број 40/13), члана 82. став. 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске”, број 70/13), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења

Утврђује се да ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" Бања Лука испуњава услове за добијање лиценце израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Лиценца важи од 24.04.2014. године до 24.04.2018. године, а провјера испуњености услова на основу којих је издата вршиће се у складу са Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу. Ово рјешење објавиће се у Службеном гласнику Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" Бања Лука обратило се овом Министарству захтјевом за доношење рјешења о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења.

Након увида у приложену документацију Комисија за утврђивање испуњености услова за стицање лиценце за израду докумената просторног уређења, израду техничке документације, ревизију техничке документације, грађење, односно извођење грађевинских радова и вршење енергетског прегледа зграда, а на основу Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника о грађењу, утврдила је да подносилац захтјева испуњава услове за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења.

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бања Луци, у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења. Тужба се у два истоветна примјерка таксирана са износом од 100 КМ судске таксе предаје суду непосредно или му се шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

Доставити:

1. Предузећу,
2. Службени гласник Републике Српске,
3. евиденцији,
4. а/а

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Марко (Душко) Кнежевић, дип.л.просторни планер
(Име, очево име и презиме, занимање)
2508985311405 рођен-а 25.08.1985. године у Копривници
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-5779/16
Број протокола: 15.02-361-1878 /16
Бања Лука, 28.07.2016. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13 и 106/15) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Витомир (Мирко) Малешевих, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2807979370804 рођен-а 28.07.1979. године у Новој Градишци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9743/11 од 02.08.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-3827/16
Број протокола: 15.02-361-117/16
Бања Лука, 24.02.2016. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13 и 106/15) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Витомир (Мирко) Малешевих, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2807979370804 рођен-а 28.07.1979. године у Новој Градици
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Ставља се ван снаге рјешење број 9742/11 од 02.08.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-3834/16
Број протокола: 15.02-361-118/16
Бања Лука, 24.02.2016. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милан (Борислав) Радуљ, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2112980100022 рођен-а 21.12.1980. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-1015/14
Број протокола: 15.02-361-657/14
Бања Лука, 11.06.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милан (Борислав) Радуљ, дип.л.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2112980100022 рођен-а 21.12.1980. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Ставља се ван снаге рјешење број 9651/11 од 08.06.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-0700/14
Број протокола: 15.02-361-269/14
Бања Лука, 03.04.2014. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Драган (Душан) Змијањац, дипл.инж.грађ.
(Име, отчево име и презиме, занимање)
1911975111055 рођен-а 19.11.1975. године у Босанској Крупи
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9024/10 од 22.09.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0410/14
Број протокола: 15.02-361-1109/13
Бања Лука, 06.02.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бојан (Раде) Радановић, дип.л.инж.грађ.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2506983100072 рођен-а 25.06.1983. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-1138/14
Број протокола: 15.02-361-793/14
Бања Лука, 22.07.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бојан (Раде) Радаковић, дипл.инж.грађ.
(Име, очево име и презиме, звање)
2506983100072 рођен-а 25.06.1983. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду техничке документације, хидротехничка фаза и надзор.

Ставља се ван снаге рјешење број 10 076/11 од 27.01.2012. године.

Број лиценце: ФЛ-0656/14
Број протокола: 15.02-361-273/14
Бања Лука, 24.03.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милан (Јанко) Тешановић, дип.л.инж.саоб.
(Име, очово име и презиме, званост)
2509974103270 рођен-а 25.09.1974. године у Мркоњић Граду
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 8962/10 од 17.08.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0748/14
Број протокола: 15.02-361-383/14
Бања Лука, 09.04.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бошко (Јован) Мијатовић, дип.инж.ел.
(Име, отчево име и презиме, звање)
2405979330097 рођен-а 24.05.1979. године у Загребу
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 10 080/12 од 27.01.2012. године.

Број лиценце: ФЛ-0417/14
Број протокола: 15.02-361-1101/13
Бања Лука, 06.02.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Свјетлана (Јован) Ђејић, дипл.инж.маш.
(Име, оцено име и презиме, звањање)
0905966105049 рођен-а 09.05.1966. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9837/11 од 28.09.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-1504/14
Број протокола: 15.02-361-1160/14
Бања Лука, 23.10.2014. године

МИНИСТАР
Свјетлана Ђејић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бојана (Стојан) Ивић Жупић, дипл.инж.инум.
(Име, отцово име и презиме, звање)

1812982107103 рођен-а 18.12.1982. године у Јајцу
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 10 477/12 од 09.08.2012. године.

Број лиценце: ФЛ-1373/14

Број протокола: 15.02-361-1081/14

Бања Лука, 02.10.2014. године

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ, ЕНЕРГЕТИКЕ И РАЗВОЈА**

Број: 01-31-114-3801
Бања Лука, 28. 01. 2003. године.

На основу члана 29. Правилника о полагању стручног испита запослених на одређеним пословима у области рударства ("Службени гласник Републике Српске", број 10/96) Министарство привреде, енергетике и развоја **издаје**

У В Е Р Е Љ Е
О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗА
ПОСЛОВЕ У ОБЛАСТИ ГЕОЛОГИЈЕ

ПЕТАР, ТОДОР, БЕГОВИЋ рођен дана **16.05.1975.** године,
(име, отчево име и презиме)

у **Сарајево**, Република **СР БиХ** запослен у

"Урбанистички завод Републике Српске" а.д. Бања Лука,
(назив органа, предузећа или уставне)

са **високом стручном** спремом, стручног назива

дипл. инж. геологије за хидрогеологију,

одсек **геолошки**, смер **хидрогеологија**,

полагао је дана **29.01.2003.** године **стручни испит** за обављање послова

**ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА, ИЗРАДЕ И ВРШЕЊА ТЕХНИЧКЕ
КОНТРОЛЕ ПРОГРАМА, ПРОЈЕКТА И ЕЛАБОРАТА**

која је прописан Правилником о начину и програму полагања стручног испита радника који раде на пословима геолошких истраживања, пред комисијом за полагање стручног испита и према оцени Комисије кандидат је

ПОЛОЖИО СТРУЧНИ ИСПИТ

Ово уверење издаје се без наплате таксе у складу са чланом 16. тачка 33. Закона о административним таксама и накнадама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 37/01).

Председник Комисије

Божићар Стенировић, дипл. инж. руд.

МИНИСТАР

Милан Ђогинерић, дипл. еџ.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА
И ЕНЕРГЕТИКЕ

Број 1138/Ге

Београд, 13. 03. 2008. године

На основу члана 16. Правилника о условима, начину и програму полагања стручног испита за обављање послова израде пројекција и лабораторија за извођење геолошких истраживања, Министарство рударства и енергетике издаје

УВЕРЕЊЕ
О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ

БРАНКО Петар ИВАНКОВИЋ

(име, очево име и презиме)

рођен-а 11. августа 1981. године

Ливно, Ливно, Б и Х

(место, општина, република)

положио-ла је 28. фебруара 2008. године

стручни испити прописан Законом о геолошким истраживањима
(Службени Гласник РС број 44/95) за

дипломираног инжењера геологије

хидрогеологија

Председник
Комисије,

проф. др Веселин Драгишић

за
Министарство,

др Александар Поповић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 9. Закона о уређењу простора и грађењу
("Службени гласник Републике Српске", број 40/13) Министарство
за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске
донијело је

У В Ј Е Р Е Њ Е
О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ

САША (Никола) ДУНОВИЋ
дипл. инж.тех.

рођен-а 15.05.1979. године у Кључу

Општина Кључ

полагао-ла је стручни испит из струке технологије

смјер хемијско-технолошки одсјек технолошки
по програму који је прописан чл.25. Правилника о полагању стручних
испита за лица која учествују у изради докумената просторног уређења,
техничке документације и грађењу објеката.

Дана 07.12.2013. године, пред Комисијом за полагање стручних испита и
према оцјени Комисије кандидат је

ПОЛОЖИО СТРУЧНИ ИСПИТ

Број: 15.06-153-806/13-
Т – 40/2013

Бања Лука, 07.12. 2013. године

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ТЕХНОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ БАЊА ЛУКА

ДИПЛОМА

о стеченом научном степену магистра наука

САША (НИКОЛА) ДУНОВИЋ

рођен 15.05.1979. године у Кључу, општина Кључ, држава Босна и Херцеговина, држављанство Босне и Херцеговине и Федерације БиХ, уписан академске 2005/2006. године на прву годину магистарских студија на Технолошком факултету у Бањој Луци, а 20.06.2014. године је одбранио магистарску тезу под називом: "Вишекритеријумска анализа отпада и депонијских локација у општини Рибник са циљем дефинисања правилног управљања депонијама".

На основу тога издаје се диплома о стеченом
научном степену

**МАГИСТАР ТЕХНИЧКИХ НАУКА ИЗ ОБЛАСТИ
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Број: 172/2014
У Бањој Луци, 13.11.2015. године

ДЕКАН

Проф. др Милош Сорак

РЕКТОР

Проф. др Станко Станић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 9. Закона о уређењу простора и грађењу
("Службени гласник Републике Српске", број 40/13) Министарство
за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске
донијело је

У В Ј Е Р Е Њ Е
О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ

СИНИША (Милован) ЦУКУТ
дипл.инж.технологије

рођен-а 25.09.1976. године у Јајцу

Општина Јајце

полагао-ла је стручни испит из струке технологије

смјер хем.технолошки одсјек технолошки
по програму који је прописан чл.25. Правилника о полагању стручних
испита за лица која учествују у изради докумената просторног уређења,
техничке документације и грађењу објеката.

Дана 30.08.2014. године, пред Комисијом за полагање стручних испита и
према оцјени Комисије кандидат је

ПОЛОЖИО СТРУЧНИ ИСПИТ

Број: 15.06-153-587/14-
Г-54/2014

Бања Лука, 30.08. 2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊАЛУКА

Трг Републике Српске бр. 8, 78000 Бања Лука, тел. 051/338-000, факс: 051/318-006, е-пошта: gu_sr@inecco.net

Број: 21.01/955-19/15
Датум: 15.10.2015. године

На основу члана 14. став 4. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 6/12), члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07 и 50/10) и члана 86. став 3. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12), поступајући по захтјеву Срђана Рунића из Лакташа, директор Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Срђан Рунић, са пребивалиштем у Лакташима, улица Борислава Станковића бб, дипломираном инжењеру геодезије, издаје се геодетска лиценца 1 реда.
2. Накнада за издавање ове лиценце и печата наплаћени су у износу од 170,00 КМ.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Срђан (Никола) Рунић поднио је захтјев за издавање геодетске лиценце 1 реда Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове.

Уз захтјев именовани је приложио следећа документа :

- диплому о стеченом звању дипломирани инжењер геодезије,
- увјерење о положеном стручном испиту и рјешење о ослобађању полагања стручног испита за рад у органима управе Републике Српске,
- радну књижицу и
- личну карту.

Увидом у предметну документацију утврђено је да именовани испуњава услове прописане чланом 15. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 6/12) за стицање геодетске лиценце, према којем лице геодетске струке стиче геодетску лиценцу 1 реда са завршеним студијама у трајању најмање четири године, положеним стручним испитом за рад у органима државне управе и радним искуством на геодетским пословима у трајању од најмање три године.

Сви наведени документи достављени су као овјерене копије у складу са чланом 9. став 4. Правилника о лиценци за рад геодетске организације, геодетској лиценци и о овлашћењу за снимање из ваздушног простора територије Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 11/14).

Будући да је у проведеном поступку утврђено да су испуњени сви законом прописани услови и да је захтјев подносиоца основан, поступљено је у складу са чланом 14. став 4. Закона о премјери и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 6/12), те одлучено као у диспозитиву овог рјешења.

По правоснажности овог рјешења Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове издаје геодетску лиценцу на штампаном папиру и печат.

Накнада за издавање геодетске лиценце и печата на основу члана 4. став 1. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“, број 92/09) и тачком IV подтачка 1) алинеја друга Одлуке о висини накнада за коришћење података и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове („Службени гласник Републике Српске“, број 18/12) у износу од 170,00 КМ наплаћена је у цијелости.

Поука о правном лијеку:

Против овог рјешења није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Достављено:

1. Именованом,
2. Архиви.

ДИРЕКТОР

Милош Комљеновић, дипл. правник

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА

МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Трг Републике Српске 1, Бања Лука, тел: 051/339 592 факс: 051/ 339 653 E-mail:kabinetministra@mgr.vladars.net
www.vladars.net

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД
ОДЈЕЛ ЗА ОПШТЕ И УПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД

ПРИМЉЕНО 25.12.2017

Опш. на	Протог	Влада-опш
06	363-12/15	

1405
1207

Број: 15.02-052-8863/17
Датум: 22.12.2017. године

На основу члана 50. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15 и 3/16), а по поднеску Општине Мркоњић Град, бр. 06-363-12/15 од 20.11.2017. године, Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију, даје

САГЛАСНОСТ

на ПРИЈЕДЛОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД 2016-2036. ГОДИНЕ, носиоца израде Институт за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бања Лука, из септембра 2017. године.

I Саставни дио ове сагласности је налаз бр. 1-0505-3167-1/17 од 20.12.2017. године, ЈУ Институт за урбанизам, грађевинарство и екологију Републике Српске.

II У року од 8 дана од дана усвајања Плана, носилац припреме је дужан исти доставити надлежном сектору за ГИС овог министарства.

МИНИСТАР
Сребренка Голић

Прилог:

- налаз бр. 1-0505-3167-1/17 од 20.12.2017. године

Достављено:

1. Општини Мркоњић Град
2. Републичкој урбанистичко-грађевинској инспекцији
3. Евиденцији
4. а/а

На основу члана 38. став 2 и члана 192. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број: 40/13, 106/15 и 3/16), члана 43. Закона о уређењу простора - Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 84/02, 14/03, 112/06 и 53/07) и члана 36. Статута општине Мркоњић Град („Службени гласник општине Мркоњић Град“, број: 10/17), Скупштина општине Мркоњић Град је на 13. сједници, одржаној дана 16.02.2018.године, дошјела

ОДЛУКУ

о усвајању Просторног плана општине Мркоњић Град
2016 - 2036. године

Члан 1.

Усваја се Просторни план општине Мркоњић Град 2016. - 2036. године (у даљем тексту: План).

Границе простора који је обухваћен Планом прецизније су одређене у графичком дијелу Плана.

Члан 2.

Елаборат Плана састоји се од текстуалног и графичког дијела.

Текстуални дио Плана садржи:

СТАЊЕ

А. Припрема

- А. I. Организациона припрема
- А. II. Стручна припрема

Б. Анализа и оцјена постојећег стања

- Б. I. Простор и становништво
- Б. II. Развојни потенцијали
- Б. III. Изграђеност и функционисање простора
- Б. IV. Посебна подручја
- Б. V. Стање животне средине
- Б. VI. Синтезна SWOT анализа

В. Проблеми развоја и уређење простора

- В. I. Простор и становништво
- В. II. Развојни потенцијали
- В. III. Изграђеност и функционисање простора
- В. IV. Посебна подручја
- В. V. Зивотна средина

Г. Циљеви

- Г. I. Простор и становништво
- Г. II. Развојни потенцијали
- Г. III. Изграђеност и функционисање простора
- Г. IV. Посебна подручја

Д. Програм и концепција развоја

- Д. I. Стратешка линија развоја
- Д. II. Организација простора

- Д. III. Природни услови и ресурси
- Д. IV. Становништво
- Д. V. Мрежа насеља
- Д. VI. Становање
- Д. VII. Привредне дјелатности
- Д. VIII. Друштвене дјелатности (непривреда)
- Д. IX. Инфраструктура
- Д. X. Животна средина

Графички плана

1. Територија, граница, погранични појас и административно-територијална подјела ..	1:50000
2. Извод из Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025.....	1:50000
3. Рељеф и хидрографска карта	1:50000
4. Карта инжењерско-геолошких карактеристика.....	1:50000
5. Карта хидрогеолошких карактеристика.....	1:50000
6. Карта подземних вода.....	1:50000
7. Карта минералних сировина.....	1:50000
8. Сеизмолошка карта.....	1:50000
9. Геолошка карта.....	1:50000
10. Пољопривредно земљиште.....	1:50000
11. Шуме и шумско земљиште.....	1:50000
11.1. Вегетацијска реорганизација.....	1:50000
12. Карта грађевинско земљиште.....	1:50000
13. Мрежа насеља.....	1:50000
14. Становништво.....	1:50000
15. Становање.....	1:50000
16. Непривреда.(друштвене дјелатности).....	1:50000
17. Просторна организација привреде.....	1:50000
18. Инфраструктурни системи.....	1:50000
19. Животна средина-извори нарушавања.....	1:50000
20. Карта заштићених простора –културно –историјско наслеђе.....	1:50000
21. Намјена простора-стање.....	1:50000

ПЛАН

Увод

- Синтезна оцјена стања просторног уређења
- Циљеви просторног уређења
- Програм и концепција развоја
- Простор и становништво

А. Становништво

Б. Систем насеља (мрежа, функције, хијерархија)

В. Изграђеност и функционисање простора

Г. Природни услови

Д. Одређивање намјене продуктивног земљишта

Е. Заштита природе, културно-историјског наслеђа, заштита животне средине

Ж. Правила уређења, кориштења и грађења

3. Смјернице за реализацију плана

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

а) Карте стања

1. Територија, граница, погранични појас и административно-територијална подјела	1:50000
2. Релеф и хидрографија	1:50000
3. Геолошка карта	1:50000
4. Хидрогеолошка карта	1:50000
5. Инжењерско-геолошка карта	1:50000
6. Сеизмолошка карта	1:50000
7. Карта минералних сировина	1:50000
8. Карта подземних вода	1:50000
9. Пољопривредно земљиште	1:50000
10. Шуме и шумско земљиште	1:50000
11. Воде и водно земљиште	1:50000
12. Грађевинско земљиште	1:50000
13. Мрежа насеља и инфраструктурних система	1:50000
14. Инфраструктурни системи	1:50000
15. Карта заштићених простора –животна средина –извори нарушавања	1:50000
16. Намјена простора-стање	1:50000

б) Карта планираног рјешења

I. Основна планирана намјена површина	1:50000
II. Пољопривредно земљиште	1:50000
III. Шуме и шумског земљишта	1:50000
IV. Карта грађевинског земљишта	1:50000
V. Мрежа насеља	1:50000
VI. Непривреда (друштвене дјелатностиа)	1:50000
VII. Просторна организација привреде	1:50000
VIII. Инфраструктурни системи	1:50000
IX. Животна средина-извори нарушавања и мјере заштите	1:50000
X. Карта заштићених подручја природно и културно –историјско наслеђе	1:50000
XI. Карта туризма	1:50000
XII. Карта спровођење плана	1:50000

Члан 3.

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину Просторног плана општине Мркоњић Град 2016-2036. године израђен је од В&З-ЗАШТИТА Д.О.О. Бањалука, у априлу 2017. године.

Члан 4.

Елаборат Плана израђен је у Институту за грађевинарство "ИГ" Бањалука ДОО, у септембру 2017. године и чини саставни дио ове Одлуке.

Члан 5.

Елаборат Плана се излаже на стални јавни увид код општинског органа управе надлежног за послове просторног уређења.

Члан 6.

О спровођењу ове Одлуке стараће се орган из члана 4. ове Одлуке.

Члан 7.

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о Просторном плану општине Мркоњић Град урбанистичких редова: Доњи Бараћи, Подрашница, Подбрдо, Мајдан и Бјелајце ("Службени гласник општине Мркоњић Град", број:3/91)

Члан 8.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Мркоњић Град“.

Број: 02-022-7/18
Дана, 16.02.2018. године.

ПРЕДСЈЕДНИК СО
Миленко Милекић, с.р.

Тачност преписа овјерава

СЕКРЕТАР СО
Милена Малешевић

ДОСТАВИТИ:

1. Одјељењу за просторно планирање и комуналне послове,
2. „Службеном гласнику општине Мркоњић Град“,
3. Евиденцији и
4. Архиви.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

УВОД

СИНТЕЗНА ОЦЈЕНА СТАЊА ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА

Основне снаге, слабости, могућности и пријетње развоју планског подручја су:

ПРЕДНОСТИ – СНАГЕ (унутрашњи фактори који имају позитиван утицај на положај општине Мркоњић Град и креирање регионалних компаративних предности.):

- географски положај у односу на путне правце регионалног и државног значаја обезбеђује контакте са значајним центрима у окружењу и држави;
- инфраструктурни потенцијали;
- повољна природни услови (клима, воде, шумске површине, педолошке карактеристике, геоморфолошке карактеристике....)
- квантитативно и квалитативно богатство природних ресурса;
- положај, природни ресурси, амбијенталне карактеристике, богато природно и културно – историјско наслеђе, су потенцијали који пружају могућност за развој више видова туризма (излетнички и спортско-рекреативни туризам, манифестациони туризам, рурални (сеоски) туризам, ловни и риболовни туризам, транзитни туризам),
- разноликост биодиверзитета;
- очувана животна средина и природне вриједности;
- ресурси за производњу здраве хране;
- расположиви водни потенцијал (задовољавајуће количине и квалитет);
- повољно пословно окружење за инвестирање у привреду;
- креиран амбијент за *brown* и *greenfield* инвестиције;
- значајни природни потенцијали за развој привреде (шуме, питка вода, рудно минерална налазишта);

СЛАБОСТИ (Унутрашњи фактори који имају негативан утицај на позицију општине):

- депопулација општине;
- демографско пражњење села;
- неусклађеност понуде и тражње радне снаге;
- недовољан капацитет за креирање пројеката, аплицирање на фондове, и управљање пројектима;
- уситњеност пољопривредних парцела;
- недостатак капацитета у туризму.

МОГУЋНОСТИ (проистекле из боље употребе снага или умањивање слабости, као и из позитивног утицаја екстерних фактора):

- велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре;
- развој центара у мрежи насеља и ревитализација села у складу са објективним потребама;
- усмјеравање демографског развоја;
- геопрометни положај на раскршћу путева Сарајево - Бихаћ и Бањалука - Сплит (најављена изградња ауто-пута (Средња Европа – Јадран) преко Мркоњић Града,
- добра повезаност са бањалучком регијом;
- пословни инкубатори;

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

- регионална и међурегионална сарадња;
- могућности различитих видова сарадње са људима из Мркоњић Града, који живе у иностранству,
- расположивост ЕУ фондова.
- туристички потенцијали (природно и културно-историјско наслеђе)
- сарадња са туристичким организацијама у окружењу;
- потенцијал за развој брэнда за одређене (пољопривредне) производе;
- шумски ресурси;
- расположиви водни ресурси;

ОПАСНОСТИ – ПРИЈЕТЊЕ:

- демографски фактор (демографско пражњење периферних дијелова општине и миграције, односно мања заинтересованост младих људи за живот у традиционалним условима),
- негативан природни прираштај;
- проблем незапослености;
- занемаривање концепта одрживог развоја;
- политичка нестабилност;
- административно-правне баријере и фискална и парафискална оптерећења у РС и БиХ дестимулишу пословање и инвестиције.

Општи подаци о простору

Општина Мркоњић Град смјештена је у западном дијелу Босне и Херцеговине, односно југозападном дијелу Републике Српске. Граничи са Градом Бања Лука на сјеверу, општином Кнежево на сјевероистоку, на истоку граничи са општинама Језеро и Јајце, са југоисточне стране општином Шипово, на југу општином Гламоч и општином Рибник на западу. Почев од најсјевернијег дијела Општине, тачније од Гребенске клисуре, граница прати ток ријеке Врбас и пружа се јужно све до коте 524 (Градина), након чега иде источно до Зечије долине, односно до тромеђе града Бање Луке и општина Мркоњић Град и Кнежево. Од поменуте тромеђе, граница се опет пружа јужно, до тока ријеке Врбас, гдје је тромеђа општина Мркоњић Град, Кнежево и Федерације БиХ. Држећи благи југозападни смијер, долази до тромеђе општина Мркоњић Град, Језеро и Федерације БиХ, након чега задржава правац и наставља до Магаљдола обухватајући га, па до ријеке Јошавке, након чега кратко мијења правац на сјеверозапад, да би се, обилазећи Ковачевац, поново вратила на југозапад, до тромеђе општина Мркоњић Град, Језеро и Шипово. Граница наставља пратећи коте 1.037, 1.168 и 1.275 (Кик), па се обухватајући Перушику и Кизину Косу спушта јужно до тока Трновац и наставља пратећи коте 934, 606, 1061 (Вршчелњак) и коте 1.519, након које нагло скреће на запад преко врха 1567 (Јастребњак), пратећи даље коте 1.604, 1.452 (Смрчева к.) и 1378, све до тромеђе општина Мркоњић Град, Шипово и Федерације БиХ. Општина граничи са Федерацијом БиХ на кратком дијелу, од поменуте тромеђе до коте 1.576 (Овчара), односно до тромеђе општина Мркоњић Град, Рибник и Федерације БиХ. Након тога граница креће према сјевероистоку, преко кота 1.148 (Тисови врх), 983 (Врбљански врх), те од врела Сане прати њен ток све до коте 712 обухватајући је са Призреном, након чега скреће источно пратећи коте 567 и коте 692 (изузимајући је), па од Мачије греде скреће сјеверно до кота 1.251, 1.259, 1.331, 604 и 466 након које заобилази Главницу (828) и настављајући сјевероисточно обухвата Димитор и прати коте 729, 732, 751 до 728, па од Понора нагло скреће на сјеверозапад. Пратећи коте 929 и 767, граница иде до Црног врха (893) гдје је тромеђа Града Бања Лука, општине Мркоњић Град и општине Рибник. Граница скреће источно и наставља пратећи коте 1.055, 1.067, 1.032, 1.158, па сјеверно преко кота 1158, 984, 1064, те 696 иде до почетне тачке, тј. Гребенске клисуре.

Подручје Општине обухвата површину од 669,73 km², чија је просјечна надморска висина 591 m.

Према регионалној припадности, општина Мркоњић Град улази у састав регије највећег града Бања Лука – Градишка - Мркоњић Град са густом концентрацијом становништва, привредних активности, јавних служби, финансијских институција, кадрова и др. Акционо подручје Мркоњић Град у рангу секундарног регијског центра представља шумарско-туристичко подручје, са изразитим квалитетом очуване природе, претежно шумско-прерађивачком индустријом и пашњачким сточарством као привредном одредницом, уз могућност јачег развоја дрвене индустрије и туризма. Ово подручје око свог центра на југу регије окупља удаљене општине од регијског центра Бањалуке (Шипово, Језеро, Купрес, Рибник и, условно, Источни Дрвар и Петровац)¹.

Према Уредби о насељеним мјестима која чине подручје јединице локалне самоуправе (Сл. Гл. RS 04/10) општина Мркоњић Град има 38 насељених мјеста организованих у 22 мјесне заједнице: МЗ Центар Мркоњић Град, МЗ Густовара, МЗ Збориште, МЗ Мркоњић Град – Бркић

¹ Измјене и допуне Просторног Плана Републике Српске до 2025. године.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Башта, МЗ Подгорја, МЗ Медна, МЗ Мркоњић Град – Каменица, МЗ Ступари, МЗ Мајдан, МЗ Мркоњић Град – Ново Насеље, МЗ Шеховци, МЗ Бараћи, МЗ Мркоњић Град – Подоругла, МЗ Подбрдо, МЗ Магаљдол, МЗ Бјелајце, МЗ Горњи Граци, МЗ Горња Пецка, МЗ Баљвине, МЗ Подрашница, МЗ Герзово и МЗ Ораховљани. Свака од мјесних заједница обухвата више насељених мјеста.

Насељена мјеста на територији општине Мркоњић Град су: Баљвине, Бјелајце, Брдо, Дабрац, Доња Пецка, Доња Подгорја, Доњи Бараћи, Доњи Граци, Дубица, Герзово, Горња Пецка, Горња Подгорја, Горњи Бараћи, Горњи Граци, Густовара, Јасенови Потоци, Копљевићи, Котор, Лисковица, Магаљдол, Мајдан, Медна, Млиниште, Мркоњић Град, Ођуне, Оканције, Ораховљани, Подбрдо, Подоругла, Подрашница, Ступари, Сурјан, Шеховци, Шибови, Тријебово, Трново, Убавића Брдо и Власиње.

На подручју општине тренутно живи 15.926² становника са просјечном густином насељености од 24 становника на 1 km². Према попису из 1991. године на данашњем подручју живјело је 27.379 становника.

У односу на степен развијености, општина Мркоњић Град спада у развијене општине Републике Српске.³

У саобраћајно – географском погледу, Мркоњић Град се налази на раскршћу веома значајних путних праваца. Овуда пролази магистрални пут М15 (Мркоњић Град – Гламоч - Сплит), магистрални пут М5 (Јајце - Мркоњић Град - Бихаћ), магистрални пут М16 (Бања Лука – Црна Ријека – Јајце - Сплит), а у плану је и изградња ауто-пута у дужини 110 km на релацији Гламочани – Купрес, који ће такође пролазити кроз општину Мркоњић Град. На сјеверу излази на ауто-пут Београд - Загреб а на југу на луку Сплит.

Од регионалних путних праваца, кроз општину пролази регионални пут Р412 Мркоњић Град - Црна Ријека и Р415 Доњи Бараћи - Шипово, а у плану је изградња регионоалног пута Млиништа-Клековача.

У математичко-географском погледу општина Мркоњић Град формирана је у географском појасу који је ограничен координатама између 17° 04' 45" источне географске дужине и 44° 24' 08" сјеверне географске ширине

У рељефном погледу припада брдско-планинском подручју, коју карактеришу планине Лисине (1467 m), Димитор (1483 m), Чемерница (1338 m), Мањача (1239 m) и Овчара (1576 m). Између планинских врхова пружа се Подрашничко поље (750 m) и Подови (950 m), док су долинска подручја релативно мала и налазе се уз водотоке ријеке Врбас, Црна Ријека и Корана.

Висинска разлика терена општине креће се у распону од равница уз водотоке до високих планина, тј. од 300 - 1500 m, уз просјечну надморску висину од 600 - 800 m.

Клима овог подручја је умјерено-континентална са микроклиматским карактеристикама планинског подручја. Јасно су изражена сва четири годишња доба, са хладним и сњежним зимама, те умјерено топлим љетима. Просјечна дневна температура износи 9° С.

² Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Српској 2013. године; Републички завод за статистику, Бања Лука 2017. год.

³ „Службени гласник Републике Српске”, број 94/13

У геотектонском погледу простор ове општине припада унутрашњим динаридима и зони палеозојских шкриљаца и мезозојских кречњака. Основна структура карактеристика терена је пружање наслага у правцу сјеверозапад-југоисток. Сви основни структурни облици створени су старијим алпијским фазама тектонских покрета. По геомеханичким карактеристикама заступљене су следеће групе терена: равничарски терени, мезозојски кластити, метаморфити и магматити, карбонатни седименти са ограниченим крашким појавама.

Према сеизмичности, жариште на овом простору су малог броја, са магнитудом 4 - 5° чија је дубина до 10 km, изузетно до 20 km. Простор општине карактерише могућа појава сеизмичких манифестацијама 6 - 7° МЦС.

Педолошке карактеристике одређују двије основне групе земљишта и то долињска и бреговита. Долинска тла су настала у долинама ријека од њихових наноса или у геолошким удолинама и веома мало су заступљена на подручју општине. Плоднија су од околних бреговитих, која прекривају већи дио општине. Њихов квалитет је разнолик, зависно од геолошке подлоге на којима су настала, положаја терена и надморске висине.

Мркоњић Града се издваја као доминантно шумско подручје, са идентитетом заснованим на посебном квалитету високих шума. Површине под шумама захватају највећи дио територије (око 76,53%).

Становништво и простор

Конфигурација терена, просторни размјештај природних ресурса и историјски услови, представљају основне факторе који су најдиректније утицали на просторни размјештај становништва општине Мркоњић Град.

Општину Мркоњић Град је насељавало 1991. године укупно 27.379 становника, од којих је у општинском центру било настањено 8.451, тако да је 30,86% становништва општине било просторно размјештено у општинском центру, а 69,13% становништва у подручју ван општинског центра. Према Попису из 2013. године, општина Мркоњић Град броји 15.926 становника, од чега 7.017 живи у граду, а остало становништво насељава рурална подручја. У урбаном подручју града лоцирано је 33,22% станова, а на сеоском подручју 66,78% станова.

Становништво општине је просторно организовано у укупно 38 насељених мјеста. Тридесет једно насељено мјесто има мање од 499 становника, пет има од 500 до 749 становника, једно од 750 до 1.000 становника, и једно насељено мјесто има преко 1.000 становника.

Мркоњић Град је једино насеље градског типа на територији општине, у коме живи 7.017 становника.

Подручје је захваћено интензивном миграцијом, односно процесом емиграције. Највећи број становника са овог подручја, емигрирао је у иностранство (Аустрија, Њемачка, Шведска). Поред емиграције, на подручју општине у периоду 2009 - 2014 је евидентиран и негативан природни прираштај, што је додатно проузроковало пад у броју становника на општинском нивоу.

Привреда и простор

Привреда Општине Мркоњић Град је обухваћена са дрвном, металном, текстилном индустријом, грађевинарством и занатством у урбаном подручју, а на руралним подручјима је развијено сточарство и пољопривреда.

На основу анализираних података и детаљне анализе стања привреде, може се закључити да долази до њеног благог опоравка. Међутим, још увијек је потребно уложити додатне напоре у развоју привреде да би се остварио ниво самоодрживости и постепеног развоја. Такође, томе ће допринијети и побољшање привредног амбијента на нивоу Републике. Фактори који ће веома утицати на будући стратешки привредни развој општине Мркоњић Град су:

- Вањско окружење Босне и Херцеговине
- Развојни амбијент у Републици Српској
- Унутрашњи постицаји и потенцијали у Републици Српској
- Постицаји и потенцијали у општини Мркоњић Град

У планском периоду потребно је привредне активности усмерити и на развој руралног подручја, кроз: унапјеђивање економских и социјалних услова живљења на селу; подршку развоју непољопривредних дјелатности и повећању запослености сеоског становништва; промоцију предузетништва, оснивању и развоју микро предузећа; развој сеоског туризма; развој базичних услуга за сеоску привреду и становништво; обнову и развој сеоске архитектуре; очување културно-историјског наслеђа, предионих и других просторно хетерогених вриједности руралних подручја.

Проблем незапослености становништва Општине, са степеном од 48,66% указује на ограничене могућности ка запослењу радно способног становништва, ако узмемо у обзир да привреда општине Мркоњић Град са постојећим капацитетима нема много могућности за смањење постојеће незапослености, тј. за већи пораст запослености. На основу овога уочава се потреба за убрзанији развој радно интензивнијих дјелатности заснованих на природним ресурсима и условима укључујући пољопривреду, шумарство, индустрију и туризам, који су само дјелимично усклађена са основним природним ресурсима Општине. Повећање запослености се такође може остварити повећањем производних и услужних пословних субјеката или „оживљавањем“ старих пословних зона (brownfield). Важну улогу у развоју привреде, општине Мркоњић Град, имаће пословне зоне („Пословна зона Подбрдо“ у насељу Подбрдо, „Пословна зона Кула-Рудићи“ у насељу Кула, „Пословна зона Бјелајце“ и „Пословна зона Подови“ у Мркоњић Граду), које ће повећавати свој капацитет до краја планског периода, кроз отварање и изградњу нових или реновирање постојећих прозносно пословних погона. Основна намјена пословних зона је обављање индустријско- производне дјелатности, пословно трговачке и услужне дјелатности, с тим да је претежни дио намијењен за индустријско-производну дјелатност. Поред тога, што се тиче индустрије, у најзначајније индустријске производне погоне на територији општине, спадају погони за дрвопрераду, затим сектор грађевинарства посебно нискоградње.

Једна од најзначајнијих инвестиција у планском периоду биће ХЕ „Бочац 2“ и ХЕ „Понор“, чија изградња је у завршној фази. Поред ове двије хидроелектране, постоји заинтересованост за изградњу, слиједећих МХЕ: МХЕ „Старо Село“ (Црна Ријека), МХЕ „Сокочица“ (Сокочица), МХЕ „Медна-Склоп“ (Медљанка), МХЕ „Призрен Град – Сана 2 (Сана)“, МХЕ „Бјелајце“ (Црна Ријека), МХЕ „Мркоњић Град“ (Црна Ријека).

Најзначајнији природни ресурс, који може допринети развоју општине јесте шумско земљиште. Поред привредних функција шума, које се огледају у производњи дрвета и других шумских производа, од непроцјењивог значаја су општекорисне функције шума - очување биодиверзитета, заштита земљишта, заштита вода и климе, производња кисеоника, везивање угљеника из атмосфере, туризам, рекреација, естетска улога шума, итд.

Послије шума, значајно мјесто заузима пољопривредно земљиште које чини 21,13% од укупне површине општине. У планском периоду акценат првенствено ставити на интензивирању увезаности пољопривредне производње, тј. укрупњавању пољопривредних посједа. Приступ интегралном руралном развоју треба да омогући бржи развој укупне пољопривредне производње као и јачу везу са осталим сродним привредним гранама као што су прерађивачка индустрија, туризам и занатство кроз доношење мјера економске политике којима ће се подстицати брже активирање природних и људских ресурса.

Једна од привредних грана која такође може придонијети општем развоју општине је туризам. Поред постојећих природних и антропогених потенцијала, потребно је унаприједити туристичку понуду (кроз изградњу смјештајних капацитета, инфраструктуре, маркетинга...). Развоју туристичких, услужних и других дјелатности ће се у планском периоду посветити посебна пажња, имајући у виду недовољан обим постојећих туристичких капацитета, а све већи интерес да се општина промовише као туристичка дестинација. Значајно је напоменути да општина Мркоњић Град, своју туристичку понуду треба да веже за општине у окружењу (Јајце, Рибник, Шипово). Повезивањем туристичке понуде Мркоњић Града и потенцијалних општина могуће је формирати интегрални туристички производ који би привукао туристе који су љубитељи природе и који би се пласирао на туристичко тржиште као атрактиван производ. Предност стварања оваквог интегралног туристичког производа је добра саобраћајна повезаност општине са окружењем. Туристичка дјелатност, и поред значајних природних и културно-историјских капацитета, не обезбјеђује пропорционално значајне приходе, како за становништво и туристичка предузећа, тако и за саму општину. Већина туристичких локалитета не располаже свим елементима туристичке понуде. Најкомплетнију понуду има туристичко-рекреативни центар Балкана. Такође, неопходно је извршити инвентуризацију природног и културно-историјског наслеђења, те њихову валоризацију. Ово ће бити квалитетна основа њиховог одрживог кориштења и експлоатације. Рационално кориштење ових ресурса ће се обезбједити кроз израду различитих анализа, студија и просторно планске документације, којим ће се прецизно дефинисати намјена и кориштење потенцијала. Након тога, на бази дефинисаних резултата квалитетном промоцијом, неки од ових ресурса ће бити промовисани потенцијалним инвеститорима за реализацију одређених инвестиционих пројеката, а они који то захтијевају биће заштићени или евентуално експлоатисани у строго одређене намјене.

Мркоњић Град има повољан геостратешки положај, саобраћајно је добро повезана како са општинама у региону, осталим дијелом Републике Српске, тако и са Хрватском, Европом и шире. Интензивнијим развојем, шумарства, пољопривреде, индустрије и туризма довешће до убрзанијег развоја транспортне привреде.

Основним планским циљевима усмјерава се равномјеран развој територије што подразумјева равномјеран привредни развој како у урбаном тако и у руралном подручју. У складу са концентрацијом радне снаге и постојећих привредних капацитета и у планском периоду очекује се интензиван развој привреде унутар урбаног подручја. Обзиром на потенцијале, за очекивати је

умјерени раст индустрије, пољопривредне производње, предузетништва и услужних дјелатности, као и интензивнији развој туризма и транспортне привреде.

Непривреда и простор

Ниво развијености урбаног стандарда на територији општине је различит за општински центар и остала подручје општине, оцијењен на основу степена развијености насељених мјеста, односно квалитета и квантитета опремљености насељених мјеста објектима друштвене, саобраћајне и комуналне инфраструктуре и квалитета стамбеног фонда и начина становања. Становници општинског центра имају многе предности и погодности у развијању друштвеног стандарда као на примјер: усмјерену друштвену стамбену изградњу, савремене асфалтиране и технички опремљене улице, водоводну и канализациону мрежу, уличну расвјету, увођење и повећање броја телефона, модернизација и проширење трговинске мреже, брже, лакше и боље задовољење потреба у угоститељству, занатству, школству, здравству, култури и др.

Под појмом „друштвена инфраструктура“ подразумијевају се објекти и садржаји терцијарног сектора, те објекти и садржаји друштвених дјелатности – школства, здравства, културе, спорта, социјалне и дјечије заштите, јавне управе и сл. Ове дјелатности, као и привредни капацитети, већим дијелом су концентрисани у општинском центру, док су у осталим насељима дјелимично или никако. У подручју ван општинског центра појављују се, углавном, објекти снабдијевања, основног образовања, здравства, културе, спорта и јавне управе.

У центрима заједнице села (Подрашница, Бараћи, Бјелајце) постоји дјелимична концентрација садржаја и објеката друштвене инфраструктуре коју чине: осмогодишња школа, амбуланта, дом културе, двије до три продавнице, испостава поште, мјесни уред.

У одређеном броју насељених мјеста појављују се мање групације објеката различитог садржаја, (Подбрдо, Шеховци, Мајдан, Горњи Граци). Углавном су ту подручна школа, мјесна заједница, по једна трговина или услужна радња.

Просторни размјештај центара насељених мјеста у којима је извршено груписање објеката и садржаја друштвене инфраструктуре је углавном дисперзан, што даје могућност полицентричног и уједначеног развоја општине.

Општа карактеристика стања опремљености општине објектима и садржајима друштвене инфраструктуре, огледа се у изразитој разлици између градског и дијелом ванградског подручја.

Инфраструктура и простор

Просторни размјештај саобраћајне, водопривредне и енергетске инфраструктуре је у корелацији са просторним размјештајем природне и урбане структуре с тим што инфраструктурни водови чине силнице, а привредни и урбани центри жиже развоја просторног система општине.

Путна мрежа, због могућности отварања и интеграције свеукупног простора представља најзначајнији сегмент саобраћајне инфраструктуре.

Окосницу путне мреже у општини Мркоњић Град представљају магистрални путни правци: М5 (пут АВНОЈ-а) Јајце – Мркоњић Град – Бихаћ, М15 Мркоњић Град (Рогољи) – Гламоч – Сплит и М16 Бања Лука – Црна Ријека – Јајце – Сарајево. Од регионалних путева, кроз општину пролази регионални пут Р412 Мркоњић Град – Црна Ријека и Р415-а Доњи Бараћи – Шипово од којих се одвајају значајнији локални путеви.

Локални путеви допуњавају мрежу магистралних и регионалних путева и својом досегљивошћу и покривеношћу простора имају изузетан значај задовољења саобраћајних потреба становништва. Локални категорисани и некатегорисани путеви су релативно повољне густине и добро покривају читав простор Општине, али су често малих попречних профила. Квалитет коловоза ових путева је разнолик. Под путном мрежом са асфалтним застором је око 126,22 km локалних путева општине, док је око 49,68 km макадамских путева.

У области саобраћајне инфраструктуре, до краја планског периода планирана је изградња ауто-пута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес који пролази централним дијелом Општине и изградња регионалног пута Млиништа – Клековача.

Оцјена развоја телекомуникација у друштву доноси се на основу података о коришћењу скупа мрежа, система и уређаја за приступ корисника телекомуникационим сервисима као што су: фиксна телефонија, мобилна телефонија, системи кабловске телевизије, заступљеност РС рачунара, интернета итд. На подручју општине Мркоњић Град постоји изграђена приступна телекомуникациона мрежа. Сервиси који се могу користити су телефонија, интернет, кабловска и дигитална телевизија, GSM и UMTS технологије. Што се тиче мобилне телефоније, комуникације се обављају преко следећих оператера мобилне телефоније: М-тел, БХ Телеком и Еронет.

Снабдијевање електричном енергијом комплетног подручја општине врши се преко 110 kV далековода Бочац – Мркоњић Град и 110 kV далековода ХЕ Јајце 1 - Мркоњић Град из трансформаторске станице 110/35/20 kV Мркоњић Град. До краја планског периода планиран је прелазак са 35 kV на 110 kV напонски ниво далековода Мркоњић Град – Шипово.

На територији општине налази се хидроцентрала Бочац, која представља најзначајнији енергетски извор са укупном годишњом производња енергије од 307.5 GWh. Планирана је изградња и новог хидроенергетског постројења ХЕ "Бочац 2" и ХЕ "Понор", као и неколико мањих хидроелектрана.

У простору, који је обухваћен Просторним планом општине, не постоји изграђен инфраструктурни систем за даљинско снабдијевање објеката топлотном енергијом, али је планира изградња топлане.

Водоснабдијевање се врши из градског водовода и неколико локалних водовода, који задовољавају тренутне потребе потрошача. Адекватно ријешено водоснабдијевање има око 4.250 домаћинстава, од тога 2.710 домаћинстава у градском и 1.540 у сеоском подручју.

Kao primarno izvorište za gradski vodovod koristi se kaptirani izvor Zelениковац капацитета од око 80 l/s. Поред Зелениковаца за потребе градског водовода користе се и изовришта: Драчел (капацитета 10,5 l/s), Скела (капацитета 9 l/s) и Петрића Врело (капацитета 7 l/s). Водоснабдијевање градског подручја је врло задовољавајуће, док су локални водоводи најчешће мањег капацитета од реалних потреба конзументата.

Канализациони систем на територији општине Мркоњић Град је мјешовит, и углавном неорганизован и неплански. Са подручја града, отпадне воде, се испуштају директно у Црну Ријеку. Поред градског језгра, заједнице које имају изграђен канализациони систем, и то само у ужим центрима мјесних заједница су: Подрашница, Подбрдо, Бараћи и Бјелајце.

Већина руралних подручја нема уређен систем за одводњу отпадних вода. Углавном су то септичке јаме које кроз земљу загађују подземне воде, јер њихов садржај директно одлази у слив отпадних вода па онда у водотоке.

У планском периоду би требало допројектовати и изградити дио канализационе мреже, водећи рачуна о техничким могућностима повезивања постојеће канализационе мреже са пречистачем отпадних вода.

Усаглашеност друштвено – економског развоја и просторног уређења

У анализи стања просторног уређења за сваку обрађивану област истакнути су, прије свега, они показатељи који упућују на закључке о односима који су успостављени између природних услова, становништва које живи у простору и дјелатности које се односе на задовољавање ширих и ужих интереса и потреба становништва.

Размјештај и развој становништва у простору има далеке коријене и поводе у даљој и ближој прошлости. Пресудан утицај на густоћу становништва у одређеном простору, а затим на мрежу и хијерархију централитета насеља, имали су природни услови који су, у већој или мањој мјери, омогућавали задовољавање егзистенцијалних потреба у доступном простору, са једне стране и друштвено – економски услови у одређеним историјским периодима, са друге стране.

Један од основних циљева просторног развоја је равномјеран развој територије што подразумева активирање ванурбаних подручја, полицентричан модел развоја насеља ванурбане територије, привредних, туристичких и капацитета јавних служби.

Концепт полицентричног модела развоја ванурбаних подручја подразумева развој насеља са управним, привредним, туристичким и другим функцијама из којих ће се ширити развојни имплуси.

Неопходно је да се смање територијалне разлике по питању просперитета и оствари једнакост у приступу инфраструктури и знању.

Функционално повезивање унутар планског подручја обезбједиће жељени степен кохерентности планског подручја и интензивирати његове локалне и регионалне функције.

ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА

Општи циљеви развоја, рационалне организације и уређења простора подручја општине Мркоњић Град јесу:

- * **равномеран развој подручја општине** (територијална кохезија) и унапређење социјалне кохезије - активирати потенцијале територијалних јединица које за то имају одговорност и капацитет, што подразумева и јачање институција, кадрова, стратешких планова, културе, образовања и сл.у дјеловима општине који немају одговарајући капацитет, као и смањење разлика у степену развијености и јачање територијалне конкурентности општине и њених дјелова. Ово подразумева унапређење квалитета живљења и привређивања локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових дјелатности.
- * **територијална конкурентност и приступачност општине** – раст (привредне) конкурентности ће бити омогућен развојем мреже насеља, јачањем функција и уређењем центара развоја (општинског и локалних), очувањем и ревитализацијом сеоских насеља и развоја туризма. Конкурентна привреда у специфичном просторном окружењу, омогућиће већи привредни раст и стандард становништва. Центри развоја, а пре свега општински центар као носиоц развоја, утицаће на просторну и функционалну интегрисаност са руралним окружењем, што подразумјева повећање саобраћајне доступности и отворености подручја општине кроз развој и модернизацију свих могућих видова транспортних система, унапређење квалитета мреже водопривредне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре, као и мреже услуга и објеката јавних служби.
- * **просторно-функционална интегрисаност подручја општине** са регионалним окружењем - интеграција подручја општине у оквиру функционалног урбаног подручја и шире, што подразумева јачање привредних, саобраћајних и других веза. Функционални утицаји развоја прелазе административно утврђене границе на свим нивоима, па је према томе неопходно систематско планско сагледавање могућности за имплементацију пројеката из области заштите животне средине, заштите и повезивања природног и културног наслеђа, развоја техничке инфраструктуре и саобраћаја, пољопривреде, туризма и др.
- * **заштићена и унапређена животна средина** - заснива се на рационалном коришћењу природних ресурса, рационалном коришћењу обновљивих извора енергије, увођењу чистијих технолошких рјешења, принципу регионалног одлагања отпада, смањењу негативних утицаја у урбаном окружењу, унапређење мјера заштите животне средине у руралном подручју, уређењу предјела и пошумљавању, уређењу јавних простора и зелених површина у насељима и другим мјерама које ће унаприједити квалитет живљења на подручју општине. Одрживи развој подручја општине је могућ само ако је усклађен са принципима и критеријумима заштите животне средине, т.ј. режимима и мјерама заштите природних ресурса, што претпоставља успостављање ефикасног система управљања заштитом и развојем подручја, уз укључивање локалних заједница и становништва у активности и послове на заштити животне средине, обезбјеђење компензација за спровођење режима заштите природних ресурса и ресурсне ренте.
- * **заштићено и одрживо коришћено природно и културно наслеђе** - чини основ идентитета регионалног окружења, али и темељ будућег привредног/туристичког развоја општине. Ово подразумева даљи развој мрежа вриједних/заштићених природних целина

и културних предјела, уз заштиту природног и културног наслеђа и предјела према европским и светским стандардима, конвенцијама, декларацијама и сл., са посебним задатком да се повећа површина заштићених природних цјелина и изврши систематизација културног наслеђа. Такође, претпоставља стварање услова за едукацију локалног становништва о природним и културним вриједностима подручја, као и услова за одрживо коришћење ових вриједности (уз адекватну презентацију).

Задаци Плана који из ових циљева произилазе су:

- * заустављање негативних демографских трендова (депопулација, старење становништва);
- * рационално коришћење постојећег стамбеног фонда и побољшање квалитета стамбеног фонда до краја временског хоризонта Плана;
- * смањивање развојних разлика између центра и периферије уз бржи развој подручја општине изван центра;
- * остварити виши ниво и динамичнији развој привреде који би се заснивао на коришћењу сопствене сировинске базе (туристички потенцијали, пољопривредни потенцијали);
- * рационално коришћење земљишта, на квалитетном земљишту, обезбедити пољопривредну производњу, а остале намјене ускладити према могућностима на земљишту лошијег квалитета;
- * развијати систем насеља који ће омогућити једнаке услове за живот и развој;
- * спољна повезаност општине (везе са сусједним општинама; као и унутрашња повезаностна подручју обухвата Плана);
- * опремити, побољшати доступност и обезбедити просторне нормативе објеката јавних служби у насељима одређеног централитета,
- * трансгранична сарадња са општинама у окружењу; као и развој трансрегионалне сарадње;
- * у току и након експлоатације минералних сировина смањити штетан утицај на околину и извршити рекултивацију деградираних површина;
- * категоризација и приоритетизација појединих дијелова општине који су намјењени за одређени тип експлоатације; (Приоритет се даје одрживом кориштењу (туризам и пољопривреда) с прем деструктивним активностима у простору).
- * заштита и унапређење животне средине.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА

Општина Мркоњић Град са својим потенцијалима и капацитетима тежи унапређењу свих економских, техничких и социјалних система, као и одрживом уређењу и заштити природно-еколошких система, у циљу унапређења укупних показатеља квалитета рада и живљења на овом простору, уз активну корелацију са окружењем. У том смислу, основно упориште је у унутрашњој интеграцији и интеграцији са регионалним окружењем.

Унутрашња интеграција подразумева смањење разлика у развоју појединих дјелова општине, кроз квалитативну промјену у просторној, саобраћајној, економској и социјалној структури (нарочито руралних и других подручја са израженим дисфункцијама социо-економског развоја). Интеграција са регионалним окружењем подразумева интеграцију са сусједним општинама, а према регионалној организацији Републике Српске усклађеној са принципима административно-политичко-територијалне организације и NUTS класификације Европске уније (номенклатура статистичких територијалних јединица).

Основно упориште равномјернијег територијалног развоја јесте јачање привредних и урбаних функција општинског центра, подршка развоју и уређењу мултифункционалних руралних подручја функцијски повезаних са урбаним подручјима центра, како би се остварила динамична урбано-рурална структура, уз заштиту и одрживо коришћење природних добара, природних ресурса (изворишта вода високог квалитета и др.), туристичких атрактивних простора и очуване животне средине. Неопходна подршка остваривању овог концепта јесте обезбеђење саобраћајног и инфраструктурног опремања подручја општине, планског уређења и контролисане изградње простора, финансијске помоћи шире друштвене заједнице за просторни развој подручја општине (намјенски државни и други фондови за заштиту и развој простора, подстицање развоја малих самосталих предузетника и предузетништва, инфраструктуре и др.)

Основна поставка је постизање боље конституције система **урбаних и микроразвојних центара** у општини. То подразумева стимулисање индустријских и услужних дјелатности општинског центра, центра заједнице села (Горњи Бараћи, Подрашница и Бјелајце), локалног центра (Подбрдо, Мајдан, Горњи Граци) и осталих насеља на руралном подручју општина, то јест њихово боље опремање саобраћајном и техничком инфраструктуром и бржим развојем супраструктуре.

Да би се остварило превазилажење уситњености мреже сеоских насеља, насеље са централитетом, утврђена овим планом (Бјелајце, Подбрдо, Подрашница, Горњи Бараћи) мора се подржати на разне начине и од локалних и од републичких институција и органа у даљем развоју и изградњи. У циљу формирања насеља са централитетом посебна пажња мора се посветити изградњи и модернизацији локалне мреже путева која повезује насеље са централитетом са гравитирајућим селима.

Демографски капитал општине представља један од критичних ограничавајућих фактора за њен будући просторни развој. Институционална одговорност локалне самоуправе, државе и других релевантних институција свешће се на формулисање и спровођење мјера миграционе политике, популационе политике (природно обнављање становништва и др.), политике регионалног развоја и друштвено-економских мјера и програма у циљу усмјеравања пожељних трендова у размјештају становништва (равномјерни размјештај становништва развојем полицентричног модела урбанизације). Социјална кохерентност подразумева јачање демографског и социјалног капитала (институција, кадрова, стратешких планова, културе, образовања и сл.), нарочито у јужном и југозападном дијелу општине где је изражена депопулација или неповољна демографска структура. Ово подразумева подршку развоју

урбаног центра, његово умрежавање и функционалну повезаност са селима у окружењу, ради јачања територијалног идентитета, приступачности и економске ефикасности појединих дјелова општине. Социјални капитал општине зависи од територијалне кохезије (повезаности и интегрисаности на нивоу општине и уравнотеженог развоја општине), демографских процеса, локалних особина, културе, традиције и географских предиспозиција. Просторна дистрибуција, модернизација, повезаност и приступачност мрежа услуга и објеката јавних служби (нарочито здравства, образовања, социјалне заштите и културе), зависни су од брзине економског опоравка општине. Социјално становање, као важан сегмент социјалног развоја, биће усаглашен са урбаном и руралном политиком на локалном нивоу.

Инфраструктура је један од најбитнијих сегмената развоја општине. Поред постојећих изграђених инфраструктурних објеката, у области саобраћаја, као стратешка путна комуникација планирана је изградња ауто-пута Градишка - Бања Лука - Мркоњић Град - Купрес у дужини од 62.775,22 m. Траса ауто-пута на разматраном коридору има за циљ да изврши спајање централног дијела јадранског приморја (Републике Хрватска) преко територије Босне и Херцеговине са међународним коридором X (ауто-пут Загреб - Београд), и као таква је препозната од стране државних и ентитетских органа као једна перспективна дионица која може допринјети бољој саобраћајној повезаности Босне и Херцеговине са трасанс-европским копненим коридорима (јадранско-јонским и централно европским), те кроз интегративне процесе допринјети привредном развоју и укупној стабилизацији прилика у регији.

Привредни развој подручја оствариваће се подржавањем динамичног привредног раста у дјелатностима које су способне за конкурентски наступ на домаћем и страном тржишту: дрвна индустрија, туризам, трговина, грађевинарства и др., првенствено мјерама које доприносе побољшавању инвестиционе климе, спровођењу политике конкурентности и производње према потребама тржишта.

Развој руралних подручја, његовање и промовисање њихових вриједности уз јачање економске снаге сеоских домаћинстава, представља важно питање будућег равномјерног развоја планског подручја. Сви циљеви и стратегије које воде ка развоју села и руралних подручја, усмјераваће се на рјешавање питања популационог развоја, побољшавања услова живљења на селу и промовисања мултифункционалне породичне пољопривреде. У стратегијском смислу то захтјева квалитативне и квантитативне промјене на сеоском подручју, засноване на сљедећим основним поставкама:

- ✚ Заштита висококвалитетног пољопривредног земљишта у границама природних могућности и простора који је измјењен дјеловањем човјека
- ✚ подизање саобраћајне доступности, нивоа комуналне опремљености, опремљености јавним службама и укупне уређености села;
- ✚ укрупњавање земљишних парцела (посједа);
- ✚ развијање прерађивачких капацитета,

Туризам у планском периоду треба да буде много значајнија привредна грана, него до сада. Поред постојећих природних и антропогених потенцијала, потребно је унаприједити туристичку понуду (кроз изградњу смјештајних капацитета, инфраструктуре, маркетинга...). Приоритет је организација, афирмација и комплетирање специфичне туристичке понуде, заједно са атрактивним туристичким локалитетима у окружењу. Подручја са заштићеним, уређеним и

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

адекватно презентираним културним наслеђем ће јачати привлачност и конкурентност за инвестирање и развој туризма.

Уз поштовање принципа одрживог развоја, понуда туристичког подручја заснива се на следећим доминантним видовима туризма:

- ✚ Излетнички и спортско-рекреативни туризам
- ✚ Манифестациони туризам
- ✚ Рурални (сеоски) туризам
- ✚ Ловни и риболовни туризам
- ✚ Транзитни туризам

Заштита природних вриједности и добара оствариваће се формирањем мреже заштићених и еколошки значајних подручја од националног и међународног значаја на територији општине и у окружењу. Приоритет је остваривање заштите, презентације и одрживог коришћења заштићених природних добара и вриједности, које омогућавају развој локалне заједнице, одмор и рекреацију у природи и едукацију урбаног становништва. Ефикасност заштите обезбједиће се укључивањем локалног становништва у активности и послове на заштити, уређењу и презентацији природних добара и ресурса (вода, шума и др.) и компензацијама или компензационим програмима (првенствено у туризму, водопривреди и електропривреди) за штете/губитке узроковане ограничењима режима заштите и коришћења природних добара и ресурса (зоне заштите утврђених природних добара и подручја са посебним природним вриједностима предвиђених за заштиту, и др.)

ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Простор

Развој општинског центра

Одрживи градови су они у којима је економски, социјални и просторни развој тако осмишљен и реализован да траје и који обезбеђује квалитет живота свим грађанима.

Одрживи градови и насеља користе своја богатства и ресурсе на којима њихов развој почива и од којих зависи, на начин који не угрожава расположивост ресурса и њихово дугорочно коришћење.

Одрживи развој се остварује кроз интеграцију и унапређивање економског, еколошког, социјалног и просторно-физичког развоја. То значи обезбеђивање таквог просторног развоја који ће заједно са заштитом и унапређењем животне средине, одрживим начином коришћења ресурса, заштитом градитељског наслеђа и очувањем других природних и створених вриједности, омогућити задовољавање потреба садашњих као и будућих генерација.

Одрживи градови и насеља обезбеђују и одржавају сигурност од природних или руком човјека створених хазарда који могу угрозити њихов развој (према: UN Habitat, UNHCS/UNHSP (United Nations Human Settlements Programme)).

Развој општинског центра општине Мркоњић Град као будућег градског насеља засниваће се на следећим принципима:

- ✚ општински центар као покретач развоја;
- ✚ умрежавање и формирање кластера;
- ✚ формирање функционалних урбаних подручја (функционална и просторна интегрисаност);
- ✚ одрживо трошење ресурса и појачано ангажовање обновљивих ресурса;
- ✚ конкуретност, комплементарност и укључивање јавности;
- ✚ развој у складу са расположивим ресурсима средине;
- ✚ заштита и унапређење јавног добра;
- ✚ партнерство и сарадња;
- ✚ увођење нових технологија и еколошки одговорних рјешења;
- ✚ давање већег значаја локалном нивоу као мјесту на коме се креирају и стичу развојне иницијативе и разрјешавају конфликти у коришћењу простора;
- ✚ развој базиран на знању уз загарантован приступ новим технологијама и јачање капацитета у свим сферама релевантним за одлучивање о просторном развоју.

Концепција развоја и уређења градова и осталих урбаних насеља је резултат интегралног и повезаног дјеловања три сегмента у оквиру којих се јасно дефинишу: (1) просторни ниво региона; (2) локални ниво: општински центар; (3) међународна и интер-регионална сарадња и повезивање.

Концепт развоја и уређења градова и урбаних насеља је:

- ✦ просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежени урбани развој;
- ✦ развијање територијалне кохезије на принципима одрживог развоја, уз активирање свих капацитета општинског центра за повезивање са окружењем, повећање рурално-урбане сарадње као и за интрарегионално умрежавање и груписање мањих територијалних јединица;
- ✦ трансгранична и интер-регионална сарадња и повезивање са градовима у ближем и ширем окружењу општине;
- ✦ заштита еколошког квалитета урбаних подручја и њиховог окружења, и изналагање специфичних рјешења у складу са захтјевима које намеће борба против климатских промјена;
- ✦ јачање надлежности и одговорности општинског центра за развој и уређење села у функционалном окружењу, као и већа права у том смислу у складу са законом;
- ✦ креирање динамичних, виталних урбаних средишта способних да подстакну урбану обнову и дају импулс развоју у региону на бази препознавања и афирмације сопствених квалитета и предности;
- ✦ рационално коришћење ресурса на којима се базира развој општинског центра, као што су водни ресурси, културни и природни ресурси, градско земљиште, пољопривредно земљиште и остали ресурси битни за одрживи развој градова и урбаних насеља;
- ✦ заштита јавног интереса, јавних добара и јавног простора;
- ✦ реиндустријализација града, који уважава технолошке, еколошке и економске ефекте на просторни развој;
- ✦ третман природног и културног наслеђа као развојног ресурса општинског центра и његово одрживо планирање и коришћење;
- ✦ интеграција питања климатских промјена у одлуке о просторном развоју градова, смањење загађења и притисака на животну средину, коришћење природних ресурса тако да остану расположиви и за будуће генерације;
- ✦ развијање и примјена нових технологија у градњи, употреба нових, ефикаснијих и према животној средини одговорних материјала;
- ✦ подстицање иновација, стварање бољих веза између науке, технологије, предузетништва и привлачења стручњака.

Рурални развој

Концепција руралног развоја заснована је, са једне стране, на даљем развоју и одрживој експлоатацији ресурса у области пољопривреде, шумарства и водних ресурса, а на другој страни на диверзификацији руралне економије (МПС, туризам, рекреација,...) и афирмацији тзв. "мекших" развојних фактора друштвеног, културолошког, институционалног и еколошког значаја.

Будући развој руралних подручја подразумјева у сектору пољопривреде:

- ✦ динамичну и конкурентну пољопривредну производњу у којој су издиференцирана комерцијална газдинства и породична газдинства – фарме и која се, самостално или повезана у кластере, баве пољопривредом и/или неком од других економских активности као основним или додатним извором прихода;
- ✦ производњу квалитетних и здравствено безбједних производа;
- ✦ обезбјеђење задовољавајућег дохотка;

- ✚ интегрисаност у остатак руралне економије и друштва и у активности везане за заштиту животне средине и ријетких природних ресурса.

Остали дио руралне економије биће усмјерен ка задовољењу потреба и жеља потрошача са јаким тенденцијом ка иновацијама и високом квалитету производа и услуга. Од посебног значаја биће развој малих и средњих предузећа усмјерених ка производњи производа са ознаком заштићеног порекла (PDO), производа са заштићеном географском ознаком (PGI) и производа базираних на традиционалним рецептима.

Структура површина по намјени

У циљу рационалног коришћења и управљања земљиштем, као ограниченим ресурсом, неопходно је приступити организованим планским активностима. Одређивање намјена земљишта према основним категоријама земљишта се врши просторним плановима јединица локалне самоуправе, а евиденције о промјени намјене врши Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове.

Анализом евиденција о промјени намјене, утврђене су слjedeће дугорочне тенденције:

Пољопривредно земљиште у односу на постојеће стање пољопривредне површине би се до краја планског периода смањиле за сса 0,50%. Смањење се може очекивати у планираним урбаним подручјима, ради изградње и ширења грађевинског земљишта. У складу за одредбама Закона о уређењу простора и грађењу урбано подручје обухвата поред грађевинског и друга земљишта – пољопривредно, шумско и водно. Даљим планирањем кроз ниже планске документе треба тежити таквим рјешењима којима ће се задржати вриједно пољопривредно и шумско земљиште и максимално штитити као вриједан и необновљив ресурс.

Шумско земљиште ће има тенденцију стагнације до краја планског периода, и обухватаће 75,62% територије општине.

Водно земљиште има тенденцију повећања површине, изградњом акумулационог језера у Подрашничком пољу. У складу са тим, водене површине ће се повећати за 232.84 ha, те ће до краја планског периода обухватати 0,57 % територије општине.

Хидролошки аспект општине Мркоњић Град може се означити као релативно богат. Његову основу чине водоток Црна Ријека, Врбас, Сана, језеро Бочац, језеро Балкана и бројни мањи водотоци.

У планском периоду посебну пажњу треба посветити очувању и заштити водног земљишта од свих облика деградације.

Грађевинско земљиште има тенденцију повећања; повећање вршити само у случајевима кад за то постоји оправданост, тежити смањењу грађевинског земљишта гдје је то могуће, ради рационалнијег коришћења и опремања.

На територији општине Мркоњић Град планирају се урбана подручја укупне површине сса 1.061.63 ha.

Посебну пажњу треба посветити осјетљивим процесима промјене намјене пољопривредног у грађевинско земљиште (ширење грађевинских подручја насеља, формирање радних зона на пољопривредном земљишту, као и дуж саобраћајних коридора). За реализацију контролисаних промјена пољопривредног у грађевинско земљиште, потребно је обезбједити одговарајућу институционалну, организациону и финансијску подршку, како приликом израде просторних планова, тако и у њиховом спровођењу.

Планско одређење је да се рационалније и интензивније користе и уређују постојећа грађевинска подручја насеља. Препорука о повећању односи се на ограничење и контролисање њиховог ширења.

Код утврђивања планиране структуре коришћења земљишта коришћени су следећи елементи:

- ✚ Обухват планираних урбаних подручја;
- ✚ Пољопривредно земљиште;
- ✚ Шумско земљиште;
- ✚ Туристичко-рекреативне површине;
- ✚ Водене површине;

Планирана урбана подручја обухватају површину од 1.061.63 ha.

Обухват постојећег урбаног подручја општинског центра Мркоњић Град, је подручје које обухвата I, II, III и IV зону градског грађевинског земљишта, укупне површине 313,46 ha. У планском периоду, планирано је проширење урбаног подручја, чија укупна површина износи 503,70 ha.

За урбано подручје Мркоњић Града, предвиђена је израда урбанистичког плана а за остала урбана подручја, уколико се укаже потреба, израда регулационог плана.

Остала урбана подручја, дефинисана су за насељена мјеста Подбрдо (221,56 ha), Подрашница (86,84ha), Бјелајце (183,96 ha), Мајдан (29,72 ha) и Доњи Бараћи (35,85 ha)

Намјена простора унутар урбаних подручја биће дефинисана планским документима нижег реда (урбанистичким, регулационим)

Пољопривредно земљиште заузима површину од 13.804,60 ha, односно 20,61 % општине.

Шумско земљиште представља подручје које заузима 50.648,55 ha, односно 75,62 % општине.

Туристичко-рекреативне површине заузимају 148,85 ha, односно 0,22 %.

Водене површине су веће површине (преко 2 ha) под водом или намјењене акумулације. На подручју обухвата веће водене површине су: акумулационо језеро Бочац (143,04 ha), језеро Балкана (6,01 ha) и планирана акумулација у Подрашници (232,84 ha).

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Табела бр. 1. Структура коришћења земљишта на подручју општине Мркоњић Град

Приказ просторних показатеља за намјену површина	Површина (ha)	Структура (%)
Пољопривредне површине	13.804,60	20.61
Шуме и шумско земљиште	50.648.55	75.62
Грађевинско земљиште-претежно становање	1.223.58	1.83
Пословно-производне зоне-стање	51.55	0.07
Пословно-производне зоне-план	40.12	0.06
Туристичко-рекреативне површине-стање	53.42	0.08
Туристичко-рекреативне површине-план	95.43	0.14
Водена површина - стање	149.05	0.22
Водена површина - план	232.84	0.35
Гробља	41.36	0.06
Деградирано-површине предвиђене за рекултивацију	29.14	0.04
Депонија-стање	10.36	0.01
Ауто пут - план	593.01	0.89
Укупно:	66.973.02	100

Намјена	Површина (ha)	структура (%)
Привремено неупотребљиво земљиште (миниране површине)	638.35	0.95
Експлоатациони и истражни простори	4.128,48	6.16

Са основним планираним намјенама кориштења простора, преклапају се експлоатациона и истражна поља.

На простору општине постоји седам експлоатационих поља и два истражна простора:

- експлоатационо поље „Подбрдо“ (13,00 ha)
- експлоатационо поље „Чираковац“ (13,47 ha)
- експлоатационо поље „Љубичина долина“ (600 ha)
- експлоатационо поље „Подрашница“ (600 ha)
- експлоатационо поље „Мајдан“ (135 ha)
- експлоатационо поље „Градина“ (25,5 ha)
- експлоатационо поље „Лисковица“ (2.000 ha)
- Истражни простор „Герзово“ (514,39 ha)
- Истражни простор „Сињаково“ (347,12 ha)

A. СТАНОВНИШТВО

Пројекције становништва, најопштије речено, односе се на будући период и оно шта ће се евентуално десити по питању величине и структуре дате популације у будућности. Пројекције становништва не значе обим и структуру становништва која ће се стварно десити, већ она која је мање или више вјероватна у зависности од предпостављених промјена наталитета, морталитета и миграција.

Према броју становника димензионишу се и остале компоненте простора као што су стамбени фонд, привредни капацитети, техничка и друштвена инфраструктура итд. Стога пројекције становништва имају знатну улогу у просторном планирању.

Чињеница је да је у задње двије деценије дошло до великих демографских промјена, нарочито услед ратних дешавања на овом простору, која су проузроковала пад у броју становника. Промјене се углавном односе на промјене у природном кретању становништва, као и промјене у механичком кретању становништва.

Будућа демографска кретања процјењују се на темељу прошлих демографских кретања, тренутног стања и очекиваних промјена у нормалним развојним условима, тј. без ратова, јаких демографских криза, природних непогода. На досадашњи пад броја становника утицао је негативан природни прираштај који је од периода ратних дешавања константно негативан као и емиграциони салдо. Тај пад би се могао наставити и у планском периоду уколико се мјерама популационе политике не зауставе негативни трендови.

Пројекција броја становника дата овим планом има за претпоставку демографски опоравак темељен на очекиваним промјенама (побољшање привредног амбијента-додатна инвестициона улагања, активирање локалних потенцијала), тј. претпоставља се раст наталитета (уз повратак становништва и смањење емиграције).

За реализацију постављених демографских циљева један од битних задатака плана је постојеће становништво задржати на територији општине Мркоњић Град и подићи ниво социо-економске развијености, односно обезбједити нове инвестиције које би требало да створе основу за нова радна мјеста и обезбједи стимулативни пословни амбијент. Дакле, нужан корак ка побољшању демографске структуре, представљају подстицајне мјере за рађање и останак становништва у мјесту становања, што подразумјева различите социо-економске мјере од којих су најважније запошљавање, финансијски подстицаји, побољшање услова у области здравства и социјалне заштите и др.

Пројекција демографских кретања општине Мркоњић Град, биће представљена кроз развојну варијанту која има за претпоставку демографски опоравак темељен на очекиваним промјенама (побољшање привредног амбијента-додатна инвестициона улагања, активирање локалних потенцијала), тј. претпоставља се раст наталитета (уз повратак становништва и смањења емиграције).

Ова пројекција подразумјева раст по просјечној годишњој стопи раста од 7,8 % годишње.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Подлогу за планирање и усмјеравање низа активности у простору чини и процјена броја домаћинстава. На развој броја и величине домаћинства утицаће број становника у планском периоду. Број домаћинстава пораст ће са садашњих 6.104 на 7.229 до краја планског периода.

Сходно процјенама очекује се пораст броја становника, а самим тим и домаћинстава, уз претпоставку да ће се просјечан број чланова остати исти, тј. 2,60 члана по домаћинству.

Табела бр.2 .Процјена броја становника и домаћинстава до 2036. године.

	Општина Мркоњић Град		
	2013.	2023.	2036.
Становништво	15.926	19.694	21.253
Станови	9.710	10.579	11.406
Домаћинства	6.104	6.697	7.229
Стамбени суфицит (дефицит)	3.606	3.882	4.177

Извор: Радни тим Института за грађевинарство

Б. СИСТЕМ НАСЕЉА (МРЕЖА, ФУНКЦИЈЕ, ХИЈЕРАРХИЈА)

Постојећу мрежу насеља општине Мркоњић Град чини 1 насељено мјесто градског карактера (Мркоњић Град) и 37 насеља углавном руралног (сеоског) карактера.

Мркоњић Град спада у регију највећег града - регију Бањалука - Градишка - Мркоњић Град. То је индустријско-привредни центар у рангу секундарног регијског центра који се издваја као шумарско-туристичко подручје, са изразитим квалитетима очуване природе, претежно шумско-прерађивачком индустријом и пашњачким сточарством као привредном одредницом, уз могућност јачег развоја дрвне индустрије и туризма. Ово подручје око свог центра окупља удаљене општине од регијског центра Бањалуке (Шипово, Језеро, Купрес, Рибник и, условно, Источни Дрвар и Петровац). Према планској-статистичкој регијској подјели Републике Српске, Мркоњић град спада у III ранг – секундарни регијски центар.

Полазећи од остварених просторно-функционалних односа и веза на територији општине и њеног окружења, идентификована је вертикална/функционална и хоризонтална/просторна хијерархија у мрежи насеља. У циљу развоја кохерентне просторно-функцијске организације општине Мркоњић Град на бази природно-еколошких, демографских, социјално-економских и других карактеристика њеног геопростора, предлаже се модел будућег система насеља, са хијерархијом центара следеће категорије:

- ✚ Општински центар – насељено мјесто Мркоњић Град;
- ✚ Центар заједнице села – насељена мјеста Бјелајце, Подрашница и Доњи Бараћи;
- ✚ Локални центар – насељена мјеста Мајдан, Подбрдо, Шеховци и Горњи Граци;
- ✚ Примарна сеоска насеља – преостала насеља.

За дефинисање планиране мреже насеља, односно, система центара користи се више индикатора, поред оних за утврђивање стања мреже насеља и то:

- ✚ Планирана опремљеност насеља техничком и друштвеном инфраструктуром (јавне службе),
- ✚ Планирана саобраћајна мрежа,
- ✚ Будућа морфологија насеља и густина изграђености насеља,
- ✚ Потенцијали у привредној области,
- ✚ Смјернице и визије развоја локалне самоуправе.

На основу ових индикатора на подручју општине Мркоњић Град су издвојене категорије центара и насеља и дефинисане су просторне цјелине (Табела бр 3.)

Табела бр.3. Просторне цјелине на подручју Општине Мркоњић Град, 2013.год.

Зона општинског центра	Центар заједнице села	Локални центар	Насеља у саставу	Површина Зоне (km ²)	Број становника	Густина насељености (st/km ²)
Мркоњић Град	Мркоњић Град	Мркоњић Град	Мркоњић Град, Ступари, Брдо, Подоругла, Копљевићи, Котор, Густовара, Шибови	80,71	9.597	118,91
		Мајдан	Мајдан, Магљдол, Ођуне,	37,02	716	19,34

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

	Шеховци	Шеховци, Тријебово, Сурјан	99,80	650	6,51
	Подбрдо	Подбрдо, Ораховљани, Дубица	52,02	1.043	20,05
	Горњи Граци	Горњи Граци, Доњи Граци	30,39	762	25,07
Бјелајце	Бјелајце	Бјелајце, Лисковица, Бальвине, Дабрац	67,65	1.118	16,52
Бараћи Доњи	Бараћи Доњи	Доњи Бараћи, Горњи Бараћи, Горња Пецка, Доња Пецка, Горња Подгорја, Доња Подгорја, Јасенови Потоци, Млиниште, Герзово, Трново, Убовића Брдо	226,08	1.038	4.59
Подрашница	Подрашница	Медна, Подрашница, Оканџије,	76,03	1.189	15,64

Мрежу насеља у обухвату Плана чине Мркоњић Град, као општински центар, насеља издвојена као центри заједнице села: Бјелајце, Бараћи и Подрашница и локални центри Мајдан, Шеховци, Подбрдо и Горњи Граци. У планираној мрежи насеља, требала би се унаприједити развијеност постојећих насеља, која су издвојена као насеља са централитетом, у смислу опрељености насеља друштвеном и јавном инфраструктуром.

Планираном мрежом би се требао остварити бржи друштвено-економски развој, постићи оптималан ниво урбаног и руралног живљења по насељима, активирати простор, омогућити становништу бољу доступност функцијама. Повезивање и умрежавање полифункционалних веза унутар планског подручја представља веома важан фактор ублажавања и елиминисања просторно - функцијских разлика између дјелова територије и повећање степена унутрашње територијалне кохезије.

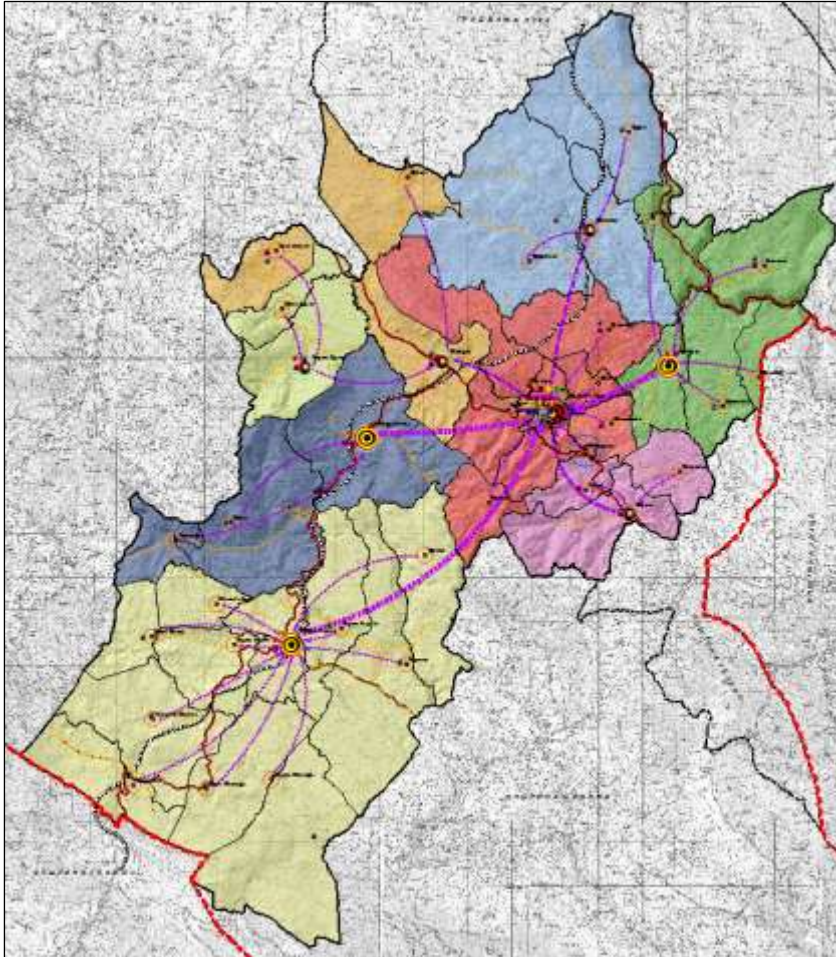
Функционално повезивање и јачање унутрашње кохезије подручја општине Мркоњић Град подразумева: полицентричност (формирањем више центара који ће бити носиоци развоја у оквиру заједнице насеља као основне просторно-функционалне јединице); социјалну, економску и еколошку одрживост система насеља (побољшањем услова живота на селу).

Планиране просторне цјелине на подручју општине су дефинисане на основу планиране мреже насеља. Број планираних зона центар заједнице села остаће исти као сада, с тим што ће се у планском периоду тежити даљем развоју и унапређењу постојећих центара. У првој хијерархијској равни остаће Мркоњић Град, као општински центар, који ће у наредном периоду да дјелује свим својим функцијама на трансформацију насеља у његовој непосредној околини, формирајући урбано-рурални континум.

У планском периоду, као локални центар издваја се насељено мјесто Горњи Граци и Шеховци. Посебну улогу у процесу равномјернијег просторног развоја Општине имаће центри заједнице насеља, односно групације насеља формиране на основу већ активираних просторних, функцијских, физиономских, социоекономских, културних и традиционалних веза и односа. У оквиру ових заједница насеља, улогу центра добијају она насеља која се истичу саобраћајно-

географским положајем, бројем становника, нивоом опремљености објеката јавних служби и комуналне инфраструктуре, функцијским значајем, привредним и ванпривредним капацитетима, процентом деаграризованог становништва, и др.

Слика бр. 1. Мрежа насељених мјеста на територији општине Мркоњић Град

Општински центар

У првој хијерархијској равни (центар I ранга) је насеље Мркоњић Град. Мркоњић Град представља изразито функционални и развојни репер простора и мреже насеља на својој територији. У општинском центру је сконцентрисан највећи број садржаја и објеката друштвене инфраструктуре, комунална инфраструктура, те привредни капацитети. Мркоњић Граду, са свим својим функцијама, опслужује не само насеља унутар општине, већ и шире. Ово подручје опслужује и општине Шипово, Језеро, Купрес, Рибник. Општински центар ће и у наредном периоду, као и до сада, да дјелује свим својим функцијама на трансформацију насеља у његовој непосредној околини, формирајући урбано - рурални континум. Удаљеност насеља која гравитирају општинском центру се креће од 0-25 km. Најудаљенија насеља од општинског центра су Доња и Горња Подгорја, Јасенови Потоци и Млиниште.

Центри заједнице села

Посебну улогу у процесу равномернијег просторног развоја Општине имаће центар заједнице села, односно групације насеља формиране на основу већ активираних просторних, функцијских, физиономских, социоекономских, културних и традиционалних веза и односа. Овој категорији насеља са гравитационим подручјем припадају насељена мјеста: Подрашница, Бјелајце и Доњи Бараћи.

Центри заједнице села остварују шири функционални и развојни утицај на подручју које им гравитира и укупном подручју територије, а обезбјеђују непосреднију везу грађана са локалном управом, системом организације пољопривредне производње и пословања, услуга, јавних функција, постајући тако квалитетна испостава управних, привредних, услужних и друштвених функција.

Насеља Горњи Бараћи, Горња Пецка, Доња Пецка, Горња Подгорја, Доња Подгорја, Јасенови Потоци, Млиниште, Герзово, Трново, Убовића Брдо гравитирају насељу Доњи Бараћи, гдје становништво задовољава основне дневне потребе у смислу школовања, здравстава, набавке неопходних намирница и сл.

Од јавних служби у Доњим Бараћима постоји амбуланта, мјесна канцеларија, полицијска станица, основна деветогодишња школа, коју похађа 158 ученика. У Доњим Бараћима се налази и неколико угоститељских и трговинских објеката. Све остале потребе становници задовољавају у Мркоњић Граду, чија је удаљеност од 8-24 km. Саобраћајна повезаност са општинским центром је релативно добра и остварује се магистралним путем М-15 Мркоњић Град – Рогољи - Гламоч.

Бјелајце као секундарни центар посједује амбуланту, мјесну канцеларију, основну деветогодишњу школу, као и низ угоститељских и трговинских радњи. Бјелајцу гравитирају насељена мјеста: Власиње, Лискавица, Баљвине и Дабрац која су од општинског центра удаљена од 7-20 km. Смјештено је на регионалном путном правцу према Бањалуци, са чије се обе стране линеарно пружају насеобинске структуре. Појачане дневне миграције унутар овог насељеног мјеста су посљедица отварања пословне зоне „Р-С Силикон“, те запошљавање више од стотину радника.

Од јавних служби које су заступљене у насељеном мјесту Подрашница, су објекат предшколске установе (подручно одјељење, вртић „Миле Ђукановић“), подручна деветоразредна школа, амбуланта породичне медицине, двије продавнице мјешовите робе, пумпа и неколико угоститељских објеката. Зона Подрашнице обједињује насељена мјеста Оканције и Медна. Саобраћајна повезаност је добра, обзиром да овуда пролази магистрални пут М-15 Мркоњић Град – Рогољи - Гламоч.

Локални центри

Насеља која имају локални значај и гравитационо покривају села са најнижим нивоом опремљености су Мајдан, Шеховци, Подбрдо и Горњи Граци. Налазе се на важним просторним и функционалним потезима.

Подбрду, као локалном центру гравитирају насељена мјеста: Ораховљани и Дубица. У Подбрду се налази петоразредна основна школа као и неколико угоститељских и трговинских објеката.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka

Matični broj: 1928694

JIB: 4400918310005

PDV broj: 400918310005

Žiro račun: 555-007-00004438-38

Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001

ISO EMS 14001

ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

Такође у Подбрду се налази и пословна зона „Подбрдо“, површине 26,33 ha, смјештена непосредно уз магистрални пут М-5 Јајце - Мркоњић Град – Бихаћ, а пресеца га и магистрални пут М-15 Мркоњић Град – Рогољи – Гламоч - Сплит. Изградњом ауто-пута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес у планском периоду, овај простор ће посебно добити на атрактивности и значају, нарочито за будуће инвеститоре.

Локалном центру Мајдан гравитирају Ођуне и Магаљдол. Кроз Мајдан пролази дионица магистралног пута М-5 Јајце – Мркоњић Град - Бихаћ, што му омогућава изузетно добру повезаност са општинским центром.

Од јавних служби заступљена је петогодишња школа, неколико трговинских и угоститељских објеката. Од шестог до деветог разреда ученици путују до општинског центра чија се удаљеност креће од 5 – 8 km.

Шеховцима гравитирају насељена мјеста Тријебово и Сурјан. Од јавних служби налази се петоразредна школа и канцеларија мјесне заједнице. Постоје двије продавнице мјешовите робе. У Горњим Грацима се налази амбуланта, подручна петоразредна школа, трговински и угоститељски објекти. Гравитира му насељено мјесто Доњи Граци.

Примарна насеља

Примарним сеоским насељима припадају остала сеоска насеља која углавном имају само основне садржаје неопходне за функционисање самог насеља, а функционално гравитирају одговарајућим центрима. Све функције вишег степена остварују у центрима својих мјесних заједница, центру заједнице села и општинском центру.

Основни циљ развоја мреже насеља је равномјернији просторни развој општине Мркоњић Град, што подразумева прије свега и равномјеран привредни развој у урбаном и ванурбаном подручју. У складу са постојећим привредним капацитетима у планском периоду очекује се активирање ванурбаног подручја, нарочито у смислу активирања природних ресурса и квалитетних земљишта, умјерени раст индустрије, пољопривредне производње, предузетништва и услужних дјелатности, као и интензивнији развој туризма.

Планирани насељски центри у оквиру мреже насеља Општине имају за циљ да разреше постојеће проблеме у мрежи насеља планским акцијама на начин да се потпунијим и комплекснијим коришћењем расположивих просторних потенцијала подстиче даљи развој постојећих центара;

Категорију насеља са специфичном функцијом чине насеља у којима постоје одређени ресурси на бази којих је могућ даљи развој насеља. Центар заједнице села треба да буде носиоц повезивања у мрежи центара и насеља и да омогући пружање услуга које ће задовољити разноврсне потребе становништва. Овај центар истовремено треба да представља главни покретаче развоја и трансформације постојећих насеља која му гравитирају.

За будући развој Општине треба користити локационе потенцијале свих центара и то тако што би се извршило одговарајуће диференцирање по њиховим специјалностима. У том систему, Мркоњић Град и даље треба да буде административни, културни, просветни, привредни и здравствени центар.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

- Бјелајце (поред добре инфраструктурне повезаности, има дефинисане потенцијале (иницијаторе) развоја (пословна зона, Р-С Силикон)
- Подбрдо (Пословна зона „Подбрдо“, магистрални пут М 15 Мркоњић Град – Гламоч - Сплит, те планирани ауто-пут, чиме ће се повећати атрактивност овог подручја),
- Подрашница (рекреациони садржај, сеоски туризам, близина излетишта Зелениковац, ријека Понор, Подрашничко поље),
- Доњи Бараћи (природни и културни пејзаж, планински туризам, дрвна индустрија).

Са становишта интереса предузећа која траже локацију, економски је најповољнији простор у границама планираних урбаних подручја наведених центара (мањи укупни трошкови уређења земљишта, постојање инфраструктуре, близина стамбених објеката, квалитетна радна снага, повољан саобраћајно-географски положај и сл.). Осим урбаних подручја одређену повољност пружају примарна насеља када су у питању мањи производни погони, који се могу прилагодити скромнијим локационим условима руралног подручја.

Планирана мрежа насеља се базира на организовању мреже центара. Њихов функционални садржај треба да директно утиче на побољшање животних и радних услова становништва у тим насељима, а индиректно кроз функционални утицај на смањивање одлива становништва. Гравитациони утицај функционалног садржаја тих центара треба да утиче на околна насеља у смислу њиховог везивања за централно насеље.

V. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

V.I. Становање

Једна од најзначајнијих државних политика је стамбена политика, која утиче на развој једног простора и његових компоненти (природна, социо-економска, техничка компонента). Нажалост Босна и Херцеговина па ни Република Српска немају званичну стамбену политику. Тај недостатак има негативне последице на бројне области друштвеног живота и простор у цијелини. Стамбена област је готово потпуно препуштена механизмима слободног тржишта. Поред чињенице да не постоји званични стратешки документ који регулише рјешавање стамбеног питања, породице погинулих и несталих припадника оружаних снага Републике Српске, избјеглица и повратника, најповољнији положај, имају породице погинулих и несталих припадника оружаних снага, којима се обезбјеђују стамбене јединице, финансирањем из средстава ентитетског и локалних буџета.

Један од основних циљева плана је утврђивање нове стамбене политике која представља хитну потребу не само за општину Мркоњић Град већ и Републику Српску у цијелини. Нова стамбена политика мора имати и одређено социјално усмјерење, јер значајан дио становништва преко тржишних услова не може рјешити своје стамбено питање.

Приоритет у рјешавању стамбеног питања требале би имати сљедеће циљне групе:

- ✚ Млади, квалификовани и радно способни грађани који заснивају сопствену породицу и настоје да се осамостале од родитеља;
- ✚ Породице са малом дјецом;
- ✚ Стручњаци за које треба обезбједити намјенске станове;
- ✚ Избјегличка популација;
- ✚ Породице погинулих и несталих припадника оружаних снага Републике Српске и ратних инвалида;
- ✚ Повратничка популација.

Начин рјешавања стамбеног питања су субвенције ентитетских и локалних власти и то у сљедећим сегментима:

- ✚ Повољни хипотекарни кредити за изградњу или куповину стана;
- ✚ Понуда парцела и локација различитог нивоа опремљености и стандарда становања;
- ✚ Подстицање приватне изградње станова за закуп са контролисаним закупнином;
- ✚ Регулисања дугорочног закупа;
- ✚ Давање субвенције за станове закупљене на тржишту.

Одржавање више породичних стамбених зграда је регулисано новим Законом о одржавању стамбених зграда и овај закон би се требао стриктно примјењивати како би дошло до побољшања квалитета становања. Енергетска ефикасност свих стамбених објеката се мора значајно повећати у периоду до 2036. год. Адаптација и модернизација ће бити основни облици урбане обнове у обухвату плана.

Проблем стамбеног питања за породице погинулих и несталих припадника оружаних снага Републике Српске и ратних инвалида трбало би да се потпуно ријеша обезбјеђивањем стамбених јединица финансирањем из буџета.

Пројекција просторног развоја функције становања и дјелатности стамбене изградње, заснована је на одређењу да се:

- ✚ Унапреди систем одржавања постојећег стамбеног фонда кроз унапријеђење законске регулативе и едукације свих учесника у том процесу;
- ✚ Потребне површине грађевинског земљишта утврде на основу просторних могућности, при чему треба уважавати природне карактеристике појединих локалитета и простора у цјелини, елементе заштите, очувања околине, потребе других дјелатности за простором као имогућности рационалног опремања овог земљишта саобраћајним површинама, те комуналном инфраструктуром;
- ✚ Што рационалније користити површине грађевинског земљишта које је већ ангажовано за потребе становања и стамбене изградње;
- ✚ Активира санација, реконструкција и ревитализацији највећег броја постојећих насеља, те подизања квалитета грађевинског фонда, како у погледу опремљености, просторног стандарда, замјене неусловних стамбених јединица те станова из нужде, тако и у погледу побољшања термичких, звучних и других карактеристика.

Према попису становништва и станова из 1991. године, општина је бројала 8.865 станова. Усљед ратних дешавања оштећено је или уништено 3.070 стамбених објеката⁴, од којих је 1.729 обновљено до 2005. године. У међувремену су изграђени и нови стамбени објекти, тако да данас на подручју Општине постоји 9.710 стамбених објеката⁵.

Код пројекције броја станова, дође до повећања, усљед обнове и реконструкције постојећих и изградње нових стамбених јединица. До краја планског периода општина ће бројати око 11.406 станова, што је за 1.696 више него 2013. године.

Табела бр. 4. Пројекција броја станова и домаћинства до 2036. године.

	Општина Мркоњић Град		
	2013.	2023.	2036.
Станови	9.710	10.579	11.406
Домаћинства	6.104	6.697	7.229
Стамбени суфицит (дефицит)	3.606	3.882	4.177

Према пројекцијама, број домаћинства би после 2013. године имао тенденцију повећања, у складу са повећањем становништва, што је за очекивати уколико дође до демографског опоравка, тј. позитивног природног прираштаја, повратка становништва, смањења емиграција, и побољшања привредног амбијента.

⁴Извор: Упоредна анализа приступа правима избјеглица и расељених особа, БиХ, Министарство за људска права и избеглице, Сарајево; Децембар, 2005.

⁵Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа градови, општине, насељена мјеста, Бања Лука, 2017. год.

V.II. Привреда

Природни ресурси у најширем смислу(величина и квалитет земљишта, шумско богатство, рудно богатство, клима,географски положај, природне љепоте и др.) представљају значајан фактор економског развоја, јер од већег или мањег присуства ових добара у некој земљи, зависи његова динамика и структура.

У условима ограничених и све драгоцјенијих природних ресурса, веома је битно што рационалније утврђивање начина њиховог коришћења у функцији остваривања оптималних економских и друштвених циљева развоја. Расположиви ресурси једне територије не морају истовремено бити показатељ адекватне производње те територије. Државе, градови, општине, средина и друштва која не располажу са одговарајућим природним богатством најчешће нису у могућности да остваре већу производњу, па је у већини таквих средина производња недовољна. Треба нагласити, како имамо и доста примјера и изузетака гдје недостатак природног богатства није обавезно водио и недовољној производњи. Услови за привредни развој општине Мркоњић Град су у директној вези са свеукупним привредним условима који преовладава на простору општине, ентитета, државе и шире регије. Ријеч је о пословној клими као једном комплексу економских и инситуционалних услова везаних за пословне активности.

Фактори који утичу на привредни развој су многобројни. Неки фактори имају већи, док други имају мањи утицај на развој привреде. Колико одређени фактор утиче на привредни развој зависи иод различитих околности, па самим тим имамо да су у једном периоду природни ресурси били сматрани за најбитнији фактор привредног развоја, али се временом схватило да то није примарно, јер је развој привреде, међународне сарадње и интеграција напредовао, тако да данас свака земља може имати приступ готово свим ресурсима.

Привредни развој општине Мркоњић Град потребно је базирати на интензивном развоју дјелатности које су способне за конкурентски наступ на домаћем и иностраном тржишту. Примарне дјелатности за развој на овој територији су шумарство, пољопривреда, енергетика индустрија, трговинска дјелатност, транспортна привреда и туризам. Развој ових дјелатности као и осталих за које се јаве потенцијали на овој територији, потребно је проводити мјерама које ће на директан или индиректан начин довести до реорганизације простора и реализовања привредних циљева, а у складу са принципима одрживог развоја и дугорочне заштите животне средине.

Општина Мркоњић Град располаже значајним привредним потенцијалима погодним за различите облике инвестирања. Овдје је битно напоменути неке неискориштене „green-field“ и „brown-field“ капацитете, који у ранијем периоду из различитих разлога нису били доступни за нове инвестиције. Међутим, либерализацијом ранијих законских рјешења, активностима републичких и општинских органа власти, постојећи капацитети бивших привредних колектива су „одблокирани“ и кроз процесе стечаја и приватизације, стављени на располагање потенцијалним инвеститорима. Овдје се прије свега мисли на значајне просторне капацитете бивших државних предузећа („Мањача“ а.д., „Фабрика вијака“ а.д., „Ударник“ а.д., „Младост“ а.д. „Алкон“) и пословних зона „Подбрдо“ и „Кула-Рудићи“.⁶ И поред њихове потпуне расположивости и доступности инвеститорима, ови капацитети још увијек нису у значајнијој

⁶ Стратегија развоја општине Мркоњић Град за период од 2014 – 2024. године

мјери искориштени. Да би исти били значајније искориштени потребно је предузети низ подстицајних мјера, те њиховим комбиновањем са кључним развојним потенцијалима и квалитетним промотивним активностима, привући пажњу потенцијалних инвеститора. Овдје се посебно мисли на различите подстицајне мјере у области запошљавања (директни подстицаји, преквалификација и доквалификација радне снаге), подстицајне мјере привредним субјектима кроз подршку новим инвестицијама, нарочито оним из области нових технологија, маркетинга, промоције, подршка увођењу система квалитета, заштите животне средине, gender, подршка социјално маргинализованим групама у њиховим привредним активностима и др. При том инвестиције категорисати, одабирати и проводити водећи се принципима одрживог развоја и дугорочне заштите животне средине, будући да су они основа за дугорочан развој људских активности на том подручју.

У планском периоду потребно је привредне активности усмјерити и на развој руралног подручја, кроз: унапређивање економских и социјалних услова живљења на селу; подршку развоју непољопривредних дјелатности и повећању запослености сеоског становништва; промоцију предузетништва, оснивању и развоју микропредузећа; развој сеоског туризма; развој базичних услуга за сеоску привреду и становништво; обнову и развој сеоске архитектуре; очување културно-историјског наслеђа, предионих и других просторно хетерогених вриједности руралних подручја.

Приказ потенцијалних пројеката у области рударства и геологије су:

1. „Герзово“ Бентонит, Герзово
2. „Сињаково“ Бакар, жељезо, Мајдан
4. „Лисковица“ Боксит, Лисковица
6. „Љубичина долина“ Боксит, Јасенови Потоци
7. „Градина“ Боксит, Горња Пецка
8. „Мајдан“ Архитектонско-грађевински камен, Мајдан
9. „Подрашница“ Кварцит, Подрашница
10. „Герзово“ Технички-грађевински камен
11. „Медна“ Угаљ, Медна (Бараћи)
12. Пројекат експлоатације питке воде са изворишта „Орлов камен“, односно пуњење и флаширање питке воде (вода „Круна“).

Експлоатационо поље боксита „Градина“, се налази у близини туристичког објекта „Центар за посјетиоце Пецка“, и пољопривредне задруге „Пецка“, те квалитетног пољопривредног земљишта, које представља већ постојеће привредне активности, са потенцијалима за даљи развој. Из тог разлога оно би имало примат, у односу на проширење поменутог експлоатационог поља.

Експлоатација било ког минералног ресурса се мора вршити у складу Законом о рударству, Законом о геолошким истраживањима, Законом о концесијама и другим законским и подзаконским актима који дефинишу ову област, а све у складу са принципима "одрживог развоја".

Приказ потенцијалних пројеката у области хидроенергетике:

1. ХЕ „Бочац“ – Врбас (постојећа)
2. ХЕ „Бочац 2“ – Врбас (у изградњи)
3. ХЕ „Понор“ – Понор (план)

4. МХЕ „Старо Село“ *Црна Ријека* (план)
5. МХЕ „Сокочица“ *Сокочица*, (план)
6. МХЕ „Медна-Склоп“ *Медљанка*, (план)
7. МХЕ „Призрен Град – Сана 2“ *Сана*“, (у изградњи)
8. МХЕ „Бјелајце“ *Црна Ријека*, (план)
9. МХЕ „Мркоњић Град“ *Црна Ријека*, (план)

У склопу активности искориштавања ријека у електроенергетске сврхе неопходно је изабрати најповољнију варијанту за изградњу малих хидроелектрана. У циљу заштите природних вриједности и предјела, у случају водотока за који је утврђено да је заштићено подручје, намеће потребу да се већ сада у тим зонама на водотоковима не смију издавати дозволе за грађење малих хидроелектрана или других објеката којима се мијењају водни режими. Посебно није дозвољено на тим просторима потенцијалних заштита, градити деривационе објекте којима се на дијеловима тока радикално мијењају водни режими.

Приказ потенцијалних пројеката у области саобраћаја:

- ✚ Изградња ауто-пута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес који пролази централним дијелом општине;
- ✚ Изградња регионалног пута Млиништа – Клековача;

Траса аутопута на разматраном коридору има за циљ да изврши спајање централног дијела Јадранског приморја (Република Хрватска) преко територије Босне и Херцеговине са међународним коридором Х (аутопут Загреб - Београд) и као таква је препозната од стране државних и ентитетских органа као једна перспективна дионица која може допринијети бољој саобраћајној повезаности Босне и Херцеговине са транс-европским копненим коридорима (јадранско-јонским и централно европским), те кроз интегративне процесе допринијети привредном развоју и укупној стабилизацији прилика у регији.

Обзиром да је друмски саобраћај на подручју општине Мркоњић Град један од основних видова саобраћаја и чини основни вид транспорта робе и путника, у наредном периоду основни циљ мора бити у надоградњи постојећег система саобраћајница, по утврђеном приоритету тако да оне у будућности стварају неопходне предуслове за унутрашњи развој општине и њено повезивање са окружењем.

Очекивани убрзани развој путне привреде у Републици Српској, као и на подручју општине Мркоњић Град, који подразумемијева побољшање и развој свих фрагмената мреже путева биће основа за убрзан и стабилан развој путне привреде у наредном периоду. Ефекат сталног унапређења и усавршавања друмског саобраћаја, у економском погледу, огледа се у поспјешивању размјене добара, доприносу стабилизацији и изједначењу цијена, проширењу територије за снабдијевање одређених тржишта и тиме валоризације земљишта, обезбјеђењу територијалне подјеле рада, подстицању повећања производње, повећању конкурентности, оживљавању природних производних центара и др. Позитиван вишеструки индиректан утицај развоја и модернизације саобраћајне инфраструктуре, огледа се и у развоју других привредних грана као што су туризам, трговина, угоститељство, пољопривреда, индустрија, итд. Такође, створили би се бољи услови за стране инвеститоре и бољу саобраћајну повезаност са регионом и Европом. Подручје саобраћаја је значајан учесник у спољнотрговинској размјени.

Будући просторно-плански развој привреде засниваће се на спровођењу циљева који су селективно постављени у складу са могућностима њихове реализације у планском периоду. На основу тога, посебни циљеви развоја који би требало да обезбиједи и омогуће успјешнији просторни развој општине су:

- ✦ Убрзан економски развој, привлачење нових домаћих и страних инвеститора и развој људских ресурса
- ✦ Интегрални рурални развој
- ✦ Постицање одрживог развоја општине
- ✦ Одрживо коришћење туристичких потенцијала и могућност за развој

Убрзан економски развој, привлачење нових домаћих и страних инвеститора и развој људских ресурса. Један од предуслова за развој општине Мркоњић Град јесте стварање повољнијег пословног амбијента, формирање већег броја пословних субјеката, функционисање већ постојећих, као и привлачење домаћих и страних инвеститора. Такође, за развој је од велике важности развој и увезивање микро и малих предузећа са средњим и великим системима, односно циљ је успоставити привредну сарадњу на општинском, регионалном и глобалном нивоу.

Мјере/Активности:

- ✦ Креирање и промовисање развојних инвестиционих пројеката базираних на расположивим природним ресурсима:
- ✦ Топлификациони систем града,
- ✦ Енергетски објекти из обновљивих извора,
- ✦ Успостављање пакета подстицајних мјера за нове инвестиције,
- ✦ Израда и ажурирање база података посебно важних за ЛЕР: ЛЕДИС, ГИС,
- ✦ Ревитализација, проширење и промоција индустријско-пословних зона,
- ✦ Развијати културу и свијест о предузетништву код становништва – у циљу подстицања samozapošljavanja,
- ✦ Развој сектора малих и средњих предузећа у области шумарства, пољопривреде, транспортне привреде и туризма,
- ✦ Подршка развоју прерађивачке индустрије,
- ✦ Анализа природних потенцијала,
- ✦ Подршка истраживачким пројектима и увођењу нових побољшаних технологија из области дрвопрераде и других растућих индустрија,
- ✦ Унапређење људских ресурса у области предузетништва.

Интегрални рурални развој – што се тиче овог циља потребно се фокусирати на развој шумарства, пољопривреде и туризма као једне од перспективних привредних грана. Такође, један од циљева јесте смањење депопулације на сеоском подручју и стварање услова за останком становништва.

Мјере/Активности:

- ✦ Унапређење стручних и практичних знања у области пољопривреде
- ✦ Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја на подручју општине Мркоњић Град
- ✦ Стварање услова за интензивну пољопривредну производњу са фокусом на ратарство, воћарство, сточарство и повртларство

- ✚ Подршка развоју пословних активности унутар задруга, удружења и пољопривредних газдинстава
- ✚ Подршка пројектима производње, прераде и складиштења пољопривредних производа
- ✚ Подршка покретању нових сточних фарми
- ✚ Подршка подизању нових воћних засада
- ✚ Подршка повртларској производњи на отвореном и затвореном простору.
- ✚ Заштита пољопривредног земљишта од деградације
- ✚ Повећање интензитета производње по јединици површине
- ✚ Едукација пољопривредних произвођача кроз семинаре, практичну обуку, савјетодавне службе и курсеве
- ✚ Диверсификација примарне пољопривредне производње у правцу повећања економске стабилности
- ✚ Развијање свијести о очувању агроресурса
- ✚ Мониторинг примјене еколошких стандарда у пољопривреди

Постицање одрживог развоја општине – Овај циљ подразумјева постизање уравнотеженог, балансираног, економског, еколошког, социјално и технолошки одрживог развоја. Реорганизацијом постојећих и обновом производних капацитета који се недовољно користе и за које нису дефинисани адекватни програми би постали активни за улагање домаћег и страног капитала, наравно при спровођењу свих потребних мјера, преуспре свега да се не угрози животна средина.

Мјере/Активности:

- ✚ Економски развој, заснован на коришћењу локалних ресурса и предности општине у областима индустрије, пољопривреде, енергетике, туризма
- ✚ Развој сектора малих и средњих предузећа у области пољопривреде, занатства и туризма
- ✚ Стварање позитивне климе за привлачење инвеститора
- ✚ Образовати кадрове према потребама нових захтјева у производњи
- ✚ Подршка и креирање повољног окружења за развој пољопривреде, тј. затварање круга од произвођача до потрошача
- ✚ Организовање система управљања отпадом
- ✚ Континуирано унапређење саобраћајне инфраструктуре

Одрживо коришћење туристичких потенцијала и могућности за развој – развој туризма могуће је градити на развоју одабраних грана туризма које су примјерене расположивим ресурсима на територији општине Мркоњић Град, као што су спортско-рекреативни, излетнички, ловни и риболовни, културно-манifestациони, вјерски, омладински, транзитни, сеоски и еко туризам. Подручје општине располаже потенцијалима за развој туризма на селу, који се темељи на очуваној природи, чистом ваздуху, богатом етно-културном наслеђу, гастрономији, могућности за одмор, шетњу и рекреацију, те близина културно-историјских споменика. Могућност организовања ђачких екскурзија, излета и школа у природи, транзитност општине, културни и природни ресурси пружају шансу за додатно запошљавање становника и повећање буџетских прихода.

Општина би требала искористити предности својих потенцијала и искористити развојну шансу коју пружа туризам, кроз наведене мјере.

Мјере/Активности:

- ✚ Јачање институционалних и техничких капацитета у туризму, активирање културно-историјских и природних потенцијала у сврху развоја туризма
- ✚ Подстицање развоја туризма и обогаћивање туристичке понуде
- ✚ Увођење стандарда квалитета услуга у туристичкој понуди
- ✚ Изградња и одржавање одговарајуће туристичке инфраструктуре
- ✚ Укључивање сеоских насеља у туристичке активности
- ✚ Стварање услова за оживљавање и развој сеоских насеља заснован на локалним ресурсима, презентацији етнолошких и културолошких вриједности
- ✚ Подстицање додатне изградње и реновирања инфраструктурних објеката за потребе туризма који ће истовремено служити и локалном становништву
- ✚ Стварање препознатљиве туристичке понуде која ће бити квалитетна и конкурентна на туристичком тржишту
- ✚ Успостављање сарадње са туристичким субјектима у окружењу, учврстити туристичку понуду општине у већ препознатљиве туристичке производе
- ✚ Развој сеоског туризма,
- ✚ Подршка успостављању Спортско-рекреативних комплекса

Реализацијом постављених циљева тежи се рјешавању, наизраженијих проблема привредног развоја у послеријатном периоду:

- ✚ Неадекватни социо-економски индикатори руалних домаћинстава
- ✚ Недовољна искориштеност природних ресурса
- ✚ Споро освајање тржишта и укључивање у свјетске токове роба и услуга
- ✚ Скроман доток страног капитала
- ✚ Пад пољопривредне и индустријске производње

На основу наведених података констатујемо да ће се општина Мркоњић Град, што је у складу са Просторним планом Републике Српске до 2025. године наћи у много бољем положају, а самим тим добиће на значају и важности на републичком нивоу за будући период. Према спроведеној анализи стања за потребе Просторног плана општине Мркоњић Град, а што је у складу са Стратегијом развоја општине за период 2014. - 2024. године, наставља се са константим просперитетом и валоризовањем простора.

V.III. Непривреда (друштвене дјелатности)

V.III.1. Образовање и наука

V.III.1.1. Предшколско и основно образовање

На подручју Општине, предшколско образовање се врши у Јавној установи дјечији вртић „Миља Ђукановић“ Мркоњић Град, са подручним одјељењем у Подрашници. У 2013. години, у вртић је било уписано 181. дијете предшколског узраста. Укупна површина објекта, од 1.360,83 m² задовољаваће потребе и у планском периоду. Према Правилнику о педагошким стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања као и на основу Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ број 119/08) свако дијете треба да располаже са 4-5 m² простора у објекту вртића. Према томе, површина васпитно образовних објеката на територији општине, тренутно задовољава потребе предшколске дјеце, што ће се одржати и у планском периоду.

Међутим потребно је створити боље услове за квалитетније одвијање васпитно-образовног процеса, кроз осавремењивање просторија набаваком и замјеном дотрајалог намјештаја, прибора, учила и помагала неопходних за несметано извођење наставног програма.

Основно образовање се обавља у четири централне Основне школе и десет подручних школа, у којим наставу обавља, укупно 1.441 ученика. Укупна бруто грађевинска површина школских зграда је 11.305 m, а отвореног школског простора (са игралиштем) 35.082 m². Све четири централне школе имају физкултурне сале укупне површине 1.835 m².

С обзиром на наведене податке, просјечно сваки ученик располаже са око 24,34 m² вањског школског простора (игралишта и дворишта) и 7,84 m² затвореног простора, што је у оквиру просторно планских норматива из ове области. Школе углавном имају уређене школске објекте, али су сиромашне наставним средствима.

У школској 2015/2016 години, основно образовање похађало је 1.358 ученика, што је мање за 83 ученика у односу на 2013/2014 годину.

Приоритетна планска рјешења су:

- ✚ санација и реконструкција постојећих школских објеката (школа у Бјелајцу, Баљвинама и Густовара);
- ✚ изградња школског игралишта уз школски објекат у насељеном мјесту Густовара.

V.III.1.2. Средњошколско образовање

Средњошколско образовање се одвија у двије средње школе са више образовних профила: Гимназија (општи смјер) и Машинска школа (економија, право и трговина, текстил и кожарство, електроенергетика, шумарство и обрада дрвета). Средњошколски центар похађа 674 ученика у 24 учионице.

Средњу школу у општини Мркоњић Град похађа укупно 674 ученика, у простору површине 3.974 m². На основу укупног броја ученика и школског простора закључујемо да у средњим школама при двосмјенском раду сваки ученик располаже са 13,24 m² простора, што задовољава основне просторне норме у овој области.

Школа оптималне величине има од 16 до 24 одјељења, односно од 300 до 600 ученика (максимално 800 ученика). У складу са тим, задовољене су потребе за средњим образовањем на нивоу општине, те није у плану изградња нових објеката.

Планирано је оспособити и осавременили учионице и кабинете набавком и замјеном дотрајалог намјештаја, прибора, учила и помагала неопходног за несметано извођење наставног програма. Такође, потребно је опремити кабинете природних и друштвених наука.

V.III.2. Здравство

У области здравства потребно је одржавати постојећу мрежу здравствених установа, обезбиједити оптималан распоред људских ресурса, а превентивна здравствена њега има посебну улогу и самим тим се везује за друге области просторног развоја, као што су спорт као јавна служба, заштита животне средине, као и остале области на посредан начин.

Право на здравље и здравствену заштиту су према уставу Републике Српске основна људска права. У спровођењу здравствене заштите исти положај имају здравствене установе чији је оснивач држава и оне које представљају приватни сектор. Основ и средишњи дио здравствене заштите је примарна здравствена заштита чији су носилац амбуланте породичне медицине у којима ради један или више тимова породичне медицине.

Примарну и секундарну здравствену заштиту на подручју општине Мркоњић Град пружа Јавна здравствена установа Дом здравља „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, као и неколико приватних здравствених установа.

У Дому Здравља се организује основни облик здравствене заштите, а то је примарна здравствена заштита становништва, као и дио секундарне здравствене заштите, те консултативно специјалистичка здравствена заштита из одређених специјалности (Педијатрија, Генекологија и акушерство, Пнеумофтизиологија и Зубоздравствена заштита и биохемијска лабораторија.

У оквиру ЈЗУ Дом здравља заступљене су слjedeће организационе службе:

- Служба породичне медицине
- Амбуланте за специјалистичке консултације:
 - а) Педијатрија и
 - б) Гинекологија,
- Хигијенско епидемиолошка служба,
- Служба хитне медицинске помоћи и транспорт возилима хитне медицинске помоћи,
- Стоматолошка служба (дјечија, превентивна и општа стоматологија),
- Служба лабораторијске дијагностике,
- Служба РТГ и УЗВ дијагностике,
- Центар за заштиту менталног здравља,
- Служба за правне, кадровске и о ипште послове,
- Служба за економско финансијске послове,
- Техничка служба и
- Служба за увођење, праћење и побољшање квалитета и сигурности здравствених услуга.

Од апотекарских услуга на подручју општине функционише 5 апотека: ЗУ „Црвена апотека 1“, ЗУ „Црвена апотека 2“, ЗУ „Тилија ТБ“, ЗУ „Ехпера“, ЗУ „З.Т Здравље“.

У приватном сектору здравство је заступљено са:

- Приватним стоматолошким амбулантима
- Приватним амбулантима (интернистичка и специјалистичка амбуланта)
- Приватним апотекама.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

У циљу приближавања здравствених услуга пацијентима, Дом Здравља је организовао и консултативно-специјалистичку заштиту из слједећих специјалности: оториноларингологија, офталмологија, неуропсихијатрија, ортопедија и хирургија - четири пута, психолог - два пута мјесечно, те физијатар – четири пута, а врши се и издавање љекарских увјерења за возаче моторних возила. Од медицинске опреме набављени су изузетно важни медицински апарати, чиме је квалитет здравствених услуга подигнут на виши ниво.

У наредном периоду постоји потреба за техничком и кадровском модернизацијом станице хитне медицинске помоћи, као и модернизацијом акушерско – педијатријске службе.

На подручју општине егзистира 11 тимова породичне медицине, од тога 7 у Дому здравља и 4 ван Дома здравља, и то у: Бараћима, Бјелајцу, Подрашници, Горњим Грацима. Један тим породичне медицине покрива подручје општине Језеро.

Теренске амбуланте породичне медицине у Бјелајцу, Грацима, Подрашници и Бараћима раде сваким радним даном, док теренска амбуланте породичне медицине у Језеру ради два пута седмично.

Распоред амбуланти је одређен у складу са Одлуком о распореду амбуланти породичне медицине на подручју општине Мркоњић Град (Сл.гл. општине Мркоњић Град, број: 05/10, број одлуке 02-022-61/2010), и тренутно задовољавају потребе становништва.

Табела бр. 5. Распоред амбуланти породичне медицине по насељеним мјестима

Врста установе	Насеља	Подручје примања здравствене заштите	Број запослених	Површина објекта (m ²)	Удаљеност од града (km)	Број становника који опслужују
ЈЗУ Дом здравља Мркоњић Град	Мркоњић Град	Мркоњић Град, Подоругла, Копљевићи, Густовара, Шеховци (горњи), Тријебово, Дабрац (горњи), Сурјан, Подбрдо, Мајдан, Ођуне, Магаљдол, Брдо, Ступари, Дубица, Котор и Чираковац	45	3.500	У граду	18.136
Амбуланте породичне медицине	Бараћи	Горњи и Доњи Бараћи, Горња и Доња Пецка, Убавића Брдо, Јасенови Потоци, Горња и Доња Подгорја, Герзово, Трново и Млиниште	4	100	27	1.125

	Бјелајце	Бјелајце, Баљвине, Дабрац (доњи) и Шеховци (доњи)	5	90	8	1.271
	Подрашница	Подрашница, Медна, Шибови и Оканџије	4	106	13	1.503
	Горњи Граци	Горњи и Доњи Граци, Ораховљани	3	80	18	1.017
	Језеро	Дио становништва општине Језеро који је регистрован код доктора породичне медицине у ЈЗУ Дом здравља Мркоњић град	2	140	10	1.341

У планском периоду, распоред амбуланти ће задовољити потребе становништва, обзиром да је распоред дисперзан и да су амбуланте лоциране у зонама секундарних центара, гдје се очекује бржи друштвени и привредни развој. Такође, овим планом се даје могућност отварања нових амбуланти, уколико се укаже потреба за тим. Отварање нових амбуланти вршиће се у складу са Законом о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број: 106/09).

В.ІІІ.3. Култура

Подизање нивоа културе народа битан је услов свеукупног развоја Републике Српске. У том погледу грађанима треба понудити разне могућности избора и препустити локалним заједницама право на избор.

ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, ЈУ „Народна библиотека“ Мркоњић Град и удружење грађана су носиоци развоја културе и друштвеног живота на подручју општине.

Нормативи за објекте културе нису дефинисани законом или правилницима, а по препорукама из периода прије 1991. године требало би за објекте културе и науке обезбиједити 0.27 m² корисне површине по становнику.

У планском периоду потребно је:

- ✚ санирати и оспособити постојеће објекте културе у руралним подручјима, те омогућити организовање различитих културних садржаја.

- ✚ прилагодити модалитет организовања и рада служби и услуга културе демографским, социјалним, економским, културним и другим обиљежјима и потребама локалних заједница.
- ✚ јачање компатибилних услуга (јавног саобраћаја, локалне путне мреже и сл.) као услова за повезивање корисника и интензивирање коришћење културних садржаја;

V.III.4. Социјално старање

Институција која се брине о социјалним потребама становништва на подручју општине је Центар за социјални рад, чија је дјелатност обављање послова из социјалне и дјечије заштите, породичне заштите и старатељства, извршења васпитних мјера и мјера заштитног надзора, услуга социјалног рада и других послова. Наведени послови и задаци су проистекли из Закона о социјалној заштити, Закона о дјечијој заштити, Породичног закона, кривичних и других прописа, општинских услуга, те утврђених норматива и стандарда од стране Министарства здравља и социјалне заштите. У смислу смјештаја и техничке опремљености Центар за социјални рад има добре услове за рад. Установа, површине од 250 m², са укупно 6 упослених радника, пружа услуге за 822 корисника, који користе права по разним основама.

Корисници социјалне заштите су: дјеца без родитељског старања; дјеца ометена у физичком и психичком развоју; васпитно занемарена и запуштена дјеца; дјеца чији је развој ометен породичним приликама; материјално необезбијеђена и за рад неспособна лица; стара лица без породичног старања; инвалидна лица; лица са друштвено негативним понашањем; те лица којима је због посебних околности потребна социјална заштита.

Поред ЈУ Центра за социјални рад, на територији општине постоје и двије приватне установе социјалне заштите, оспособљене за бригу према старим и изнемоглим особама, „Дом за старе и изнемогле особе АГАПЕ“ и „Дом за старе и изнемогле особе „Нови Дом“.

Приоритет Центра у наредном периоду биће израда социјалне карте за категорије социјално угроженог становништва.

V.III.5. Комуналне дјелатности

Комуналне услуге на подручју општине Мркоњић Град обавља КП »Парк« Мркоњић Град. Основна дјелатност предузећа је производња и дистрибуција воде, прикупљање, одвоз и депоновање чврстог отпада, прикупљање и одвод отпадних вода, уређење и одржавање зелених површина, зимско одржавање, одржавање и управљање тржиштима.

Поред основне дјелатности, пружа и друге услуг као што је изградња водоводне и канализационе мреже, инсталације водоводне и канализационе мреже у зградама, багер радови, транспорт радови, саобраћај, одржавање мобилности у граду у зимском периоду и слично.

У КП Парк, тренутно је запослено око 50 радника.

У надлежности комуналног предузећа „Парк“ је депонија отпада „Подови“ која је налази 5 km сјеверозападно од градског центра, лоцирана са лијеве стране локалног пута Мркоњић Град-Тријебово-Шеховци-Сурјан. Заузима површину од 30.000 m² на коју се одлаже отпад са градског подручја општине. Планирано је да се уведе у систем прикупљања отпада и сеоска подручја Граци, Подбрдо, Подрашница, Бараћи, Ораховљани, те се очекује количина отпада и до 26.000 кубика годишње.

V.III.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Основна намјера овог Плана је приближавање друштвених дјелатности становништву. То се односи и на објекте управе и сличних дјелатности. Просторна локација служби управе, финасирања и сличних дјелатности је на задовољавајућем нивоу и у складу са потребама.

V.III.7. Спорт

Носилац свих активности из области спорта и културе на подручју општине су Јавна установа Културно-спортски центар “Петар Кочић”, спортски клубови и удружења грађана.

На територији општине егзистира више објеката спортског карактера који функционишу у неколико спортских грана и то: фудбал, одбојка, кошарка, џудо, стони тенис, атлетика, шах и теквон до. Регистровано је 12 (дванаест) спортских клубова.

Од спортских објеката на територији обухвата велики значај има *Спортска дворана*, изграђена 2006. године, капацитета 1.200 мјеста, од тога располаже са 750 сједећих мјеста. Тренутно се користи за активности спортских клубова, рекреативце као и потребе школа. Укупна површина корисног простора је 2.000 m².

Поред ове дворане постоје физкултурне сале у склопу средњих и основних школа, као и асфалтирани спортски терени.

У временском хоризонту плана у погледу спортских садржаја, није планирана изградња нових спортско – рекреативних објеката.

V.III.8. Вјерски објекти

На територији општине евидентирани су објекти православне, римокатоличке и исламске вјерске заједнице. Постојећи вјерски објекти су значајни културни, историјски и едукативни потенцијал, који нуди и врло значајне туристичке могућности. Да би се ова констатација и реализовала, неопходно је улагање у експонирање и приближавање јавности значајних вјерских објеката са предметног подручја.

Мрежа вјерских објеката за испуњавање духовних потреба религиозног становништва задовољава тренутне потребе становништва. На планском подручју задржаће се сви постојећи вјерски објекти на својим комплексима.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

На територији општине Мркоњић Град, евидентиране су три вјерске заједнице: православна, римокатоличка и исламска, са више вјерских објеката.

Православни вјерски објекти:

- Црквена епархија Мркоњић Град – 5 (Бањалучка епархија):
 - Храм Рођења Пресвете Богородице, Мркоњић Град
 - Храм Светог Саве, Мркоњић Град
 - Храм Вазнесења господњег, Бјелајце
 - Капела Светога Марка (Бањалучка епархија)
- Црквена епархија Бараћи – 2:
 - Храм Светих апостола Петра и Павла, Горњи Бараћи (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Светог Богојављења, Герзово (Бихаћко-петровачка епархија)
- Црквена епархија Медна – 7:
 - Храм рођења Пресвете Богородице-Мала Госпојина, Медна (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Светих Преподобних мученика медљанских Серафима, Авакума и Мардарија, Медна (Бихаћко-петровачка епархија)
 - Храм Светог пророка Илије, Доња Пецка (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Светог Василија Острошког Чудотворца, Доња Подгорја (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Свете Великомученице Недеље и Преподобне мајке Ангелине, Рељина задужбина, Горња Подгорја (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Силазак Светог Дух на Апостоле-Духови-Свете Тројице, Јасенови Потоци, (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Преподобних мученика медљанских Серафима, авакума и Мардарија,
- Црквена епархија Подрашница – 1:
 - Храм Покрова Пресвете Богородице, Подрашница (Бихаћко-петровачка епархија)
- Црквена епархија Густовара – 5 (Бањалучка епархија):
 - Храм Светих апостола Петра и Павла, Густовара
 - Храм Свете великомученице Марине-Огњена Марија, Тријебово
 - Храм Светог Пророка Илије, Сурјан
 - Храм Светог Пантелејмона, Дабрац (архијерејско намјесништво јајачко-мркоњичко)
 - Храм Светог великомученика Пантелејмона, Балвине
- Црквена епархија Подбрдо – 3
 - Храм Светог Саве Првог Архиепископа Српског, Горњи Граци (Бихаћко-петровачка епархија),
 - Храм Преподобне мајке Параскеве - Свете Петке, Подбрдо (Бихаћко-петровачка епархија)
 - Храм Светог Апостола и Јеванђелисте Марка, Ораховљани (Бихаћко-петровачка епархија)

Римокатолички вјерски објекти:

- Жупа Светог Филипа и Јакова, Мркоњић Град (Бањалучка бискупија)
- Жупна црква Светога Илије Пророка, Лисковица (Бањалучка бискупија)

- Жупна црква Светога Николе Тавелића, Мајдан (Бањалучка бискупија)

Објекти исламске вјерске заједнице:

- Крзлар-агина Џамија у центру града, Мркоњић Град
- Џамија Хамидија у насељу Ријека, Мркоњић Град
- Џамија у Баљвинама

Нови објекти вјерских конфесија ће се изграђивати на основу потреба становништва и одлука вјерских заједница.

В.ІІІ.9. Гробља

На територији општине Мркоњић Град, евидентирано је око 170 постојећих гробаља, од којих је 160 православних, 5 римокатоличких и 5 муслиманских (мезарја).

Постојећа гробља по насељима на подручју општине Мркоњић Град:

- Мркоњић Град (5)
- Баљвине (4)
- Бјелајце (4)
- Брдо (4),
- Ођуне (3),
- Шибови (1),
- Шеховци (9),
- Доњи Бараћи (3),
- Дубица (1)
- Сурјан (17),
- Дабрац (2),
- Магаљдол (2),
- Трново (10),
- Герзово (2),
- Горња Подгорја (5),
- Доња Подгорја (4),
- Горња Пецка (7),
- Горњи Бараћи (6)
- Горњи Граци (4)
- Густовара (5)
- Доња Пецка (1),
- Убавића Брдо (4),
- Оканџије (5),
- Јасенови Потоци (2)
- Копљевићи (2)
- Чираковац (2)
- Котор (2),
- Лисковица (4)
- Тријебово (10),
- Томићи (1)
- Кула (1)
- Јовандићи (1)
- Мајдан (3)
- Медна (16),
- Подрашница (6),
- Подбрдо (7),
- Ораховљани (2),
- Ступари (3),

Табела бр 6. Постојећа гробља по насељима и врсти конфесије, на подручју Општине

Број гробаља према врсти конфесије						
Насеље	Православно гробље	Број	Римокатоличко гробље	Број	Муслиманско гробље	Број
Мркоњић Град	1. Православно ново градско гробље 2. Православно гробље - Качарево	2	1. Римокатоличко гробље	1	1. Мезарје (код аутобуске станице) 2. Мезарје (Ново	2

					насеље)	
Баљвине	1.Православно гробље – Пиљеж	1	-	-	1.Мезарје 2.Мезарје 3.Мезарје	3
Бјелајце	1. Чигојино гробље 2.Православно гробље(код цркве) 3.Еремијино гробље 4.Коџино гробље	4	-	-	-	-
Брдо	1.Партизанско гробље Касимовац 2.Лакетић главица 3.Солдатово гробље 4.Ђукановића гробље	4	-	-	-	-
Ођуне	1.Дакића гробље 2.Цвијића гробље 3.Гробље-Вођевића под	3	-	-	-	-
Шибови	1. Православно гробље	1	-	-	-	-
Шеховци	1.Анови 2.Партизанско гробље 3.Сладојевићево гробље 4.Бошкићево гробље 5.Јелинковац гробље 6.Батинице гробље 7.Ђурђевићево гробље 8.Бојанића гробље	8	1.Римокатоличко гробље - Омар	1	-	-
Доњи Бараћи	1.Шилџак 2.Стамена главица,Царевац 3.Зелковац	3	-	-	-	-
Горњи Бараћи	1.Шпирића гробље 2.Бајића гробље 3.Ошоп 4.Богојевића гробље 5.Јаковљевића гробље 6.Лукића гробље	6	-	-	-	-
Дубица	1.Православно гробље- Дубица, и више породичних мањих гробља	1	-	-	-	-
Сурјан	1.Доњи Џевери 2.Бјелићи 3.Ђукалићи 4.Бајићи 5.Аничићи 6.Попадићи 7.Подрашко 8.Доларско-Шервелово 9.Пенића гробље 10.Завлаке 11.Чивчића гробље 14.Ђурановића гробље	14	-	-	-	-

Дабрац	1.Павловића гробље 2.Савановића гробље	2	-	-	-	-
Магаљдол	1.Алексића гробље 2.Ликтарево гробље	2	-	-	-	-
Трново	1.Загорића 2.Борик-Милетића 3.Вулета 4.Гвозденац 5.Кајкара 6.Вукоман 7.Трстови 8.Громиле 9.Градина 10.Чераја - Росићи	10	-	-	-	-
Герзово	1.Велетово гробље 2.Савичића гробље	2	-	-	-	-
Горња Подгорја	1.Ждрња 2.Васића 3.Дакића 4.Тојића 5.Рељина задужбина	5	-	-	-	-
Доња Подгорја	1.Анђелића гробље 2.Васића гробље 3.Тодића 4.Милетића гробље	4	-	-	-	-
Горња Пецка	1.Грабежово гробље 2.Ждрње 3.Ченића гробље 4.Којића гробље 5.Стеванића гробље 6.Гатариха гробље 7.Крстановића гробље	7	-	-	-	-
Горњи Граци	1.Градина 2.Вучковића таван 3.Томићи 4.Ново гробље	4	-	-	-	-
Густовара	1.Долине 2.Башћ 3.Шајина гробље 4.Рајковића гробље 5.Грабљића гробље	5	-	-	-	-
Доња Пецка	1.Доња Пецка	1	-	-	-	-
Убавића Брдо	1.Крстови 2.Николетића гробље 3.Тодоровића 4.Пејића гробље	4	-	-	-	-
Оканције	1.Ландеке 2.Клепићи 3.Кљајићи и Радићи 4.Савановићи, Ступари и Глогинићи 5.Рајак и Стојичића гробље	5	-	-	-	-

Јасенови Потоци	1.Палалића Гробље 2.Барица	2	-	-	-	-
Копљевићи	1.Централно гробље код школе 2.Љубоје	2	-	-	-	-
Чираковац	1.Томића гробље 2.Росића гробље	2	-	-	-	-
Котор	1.Лукића гробље 2.Галића гробље	2	-	-	-	-
Лисковица	1.Ступари 2.Православно код цркве св.Илије Пророка	2	1. Католичко гробље „св. Ане“ Горња Лисковица 2. Католичко гробље, Биланције	2	-	-
Тријебово	1.Пролића гробље 2.Милића гробље 3.Чулићи-Орловача 4.Лекића гробље 5.Видовића гробље 6.Новаковића гробље 7. Ћопак-Поповача 8.Гатарића гробље 9.Рољића гробље 10.Шикмани	10	-	-	-	-
Томићи	1.Томића гробље	1	-	-	-	-
Кула	1.Кула	1	-	-	-	-
Јовандићи	1.Јовандића гробље	1	-	-	-	-
Мајдан	1.Ковачевац 2.Точиона (Пећина)	2	1.Католичко централно гробље	1	-	-
Медна	1.Гробље Под 2.Обарак 3.Пољанак 4.Осоје 5.Ајимане 6.Ајимане 7.Гајеви 8.Брдо 9.Брдо 10.Подгрета 11.Кућишта 12.Страна 13.Крчевина 14.Косица 15.Гаврића гробље 16.Чауре-напуштено	16	-	-	-	-
Подрашница	1.Подсело 2.Мраморје 3.Зелениковац 4.Пекезово гробље 5.Џеверско гробље	7	-	-	-	-

	6.Новоосновано Танасићко 7. Шулић гробље					
Подбрдо	1.Рапњевица 2.Јаворовићи 3.Шујића 4.Злокос 5.Рудића гробље 6.Подбрдо код Цвијића кућа 7.Подшиљак	7	-	-	-	-
Ораховљани	1.Гробље код цркве 2.Гробље уз пут према Рибнику	2	-	-	-	-
Ступари	1.Чулића гробље 2.Ступарско гробље 3.Томића гробље	3	-	-	-	-
УКУПНО	160		5		5	

Извор: Списак гробаља на подручју општине Мркоњић Град, насељена мјеста-Статут број.02-022-67/14 од 27.06.2014.

На Градском гробљу у Мркоњић Граду, евидентиран је дефицит гробних мјеста, тако да се у планском периоду јавља реална потреба за проширењем Градског гробља. Проширење је планирано на сусједну парцелу (к.ч.бр. 1290), површине 0,87 ха, које ће задовољити потребе у наредних неколико година. Међутим, у односу на број становника, број гробних мјеста у планском периоду од 20 година, неће задовољити потребе становника, те је неопходно резервисати простор за локацију новог градског гробља, површине око 1 ха.

Изградња нових и проширење постојећих гробаља планира се спроведбеним документима просторног уређења јединице локалне самоуправе.

Нова гробља граде се на погодном и довољно великом простору који је према амбијенту и конфигурацији терена одговарајући за ту намјену, изван или на рубу насељеног мјеста, са обезбијеђеним приступом на јавне саобраћајнице.

Изградња нових гробаља или проширење постојећег гробља не може се вршити у ужем урбаном подручју јединице локалне самоуправе које обухвата прву, другу и трећу стамбено-пословну зону.⁷

V.IV. Инфраструктура

V.IV.1. Саобраћај

Бржи развој саобраћаја и веће економске резултате, могуће је очекивати под условом стварања повољних претпоставки за развој саобраћаја. Под овим се сматра јасан, рационалан и безбедан саобраћајни систем добрих перформанси (проточност и капацитет, брзина, сигурност, добре сервисне услуге, минималне губитке у времену и сл.)

⁷ Закон о гробљима и погребним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број 31/13),

о чему се водило рачуна код одређивања саобраћајног система, техничких елемената и норматива и локалних фактора.

Постојећа саобраћајна инфраструктура на територији општине се састоји од категорисаних и некатегорисаних путева.

Кроз општину Мркоњић Град пролазе три магистрална и два регионална пута.

- магистрални пут М-5 за Бихаћ и Јајце (Чађавица – Мркоњић Град – Присоје у дужини од 23.769 m)
- магистрални пут М-15 за Сплит (Мркоњић Град – Млиниште у дужини од 37.923 m)
- дио магистралног пута М-16 (дужина 25.346 m)
- регионални пут R-412 Мркоњић Град – Црна Ријека у дужини од 13.582 m
- регионални пут Р-415а Доњи Бараћи – Шипово у дужини од 8.107 m

Поред магистралних и регионалних путева, основу саобраћајног система општине чини мрежа локалних путева која досеже до свих дијелова простора и прикупља саобраћајне токове на магистралне и регионалне путеве односно врши повезивање насеља у мрежу и тиме битно утиче на компактност простора општине.

Планирање саобраћајне мреже је у тијесној корелацији са планирањем намијена површина, са кључним проблемом одређивања улоге система у саобраћају.

У области саобраћајне инфраструктуре, планирана је:

- ✚ Изградња ауто-пута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес који пролази централним дијелом општине Мркоњић Град;
- ✚ Изградња регионалног пута Млиништа – Клековача;
- ✚ Унапређење мреже локалних путева

На графичком прилогу број *VIII Инфраструктурни системи*, приказана је мрежа постојеће и планиране мреже саобраћајне инфраструктуре.

За путеве и друге објекте линијске инфраструктуре, који у вријеме израде плана нису изграђени, планом се одређује довољан простор (коридор) за њихову изградњу, што је у складу са Законом о уређењу простора и грађењу (члан 20, Сл.гл.Републике Српске бр. 40/13)

Коридор за изградњу аутопута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес дефинише се у ширини од 100 m (по 50 m обострано од осовине) постојећим изграђеним зонама, а 200 m (по 100 m обострано од осовине) ван изграђених зона. Ради обезбјеђивања несметаног функционисања инфраструктурних система и објеката за функцију којој су намјењени, формирају се и уређују заштитни инфраструктурни појасеви дуж инфраструктурних траса, које не улазе у простор коридора него се постављају изван коридора, обострано уз обје његове границе. Ширина заштитног појаса дефинисана је у складу са Законом о јавним путевима (Сл.гл. Републике Српске бр.89/13), и то за ауто-путеве 60 m, са сваке стране (вањске ивице) путног појаса.

Изградњом ауто-пута Градишка – Бања Лука – Мркоњић Град – Купрес који пролази централним дијелом Општине, општина ће повећати свој саобраћајни значај и капацитет на подручју Републике Српске и шире. Ефекат ће се читавати кроз покретање свих јавних ресурса Републике Српске.

Траса аутопута на разматраном коридору има за циљ да изврши спајање централног дијела Јадранског приморја (Република Хрватска) преко територије Босне и Херцеговине са међународним коридором Х (аутопут Загреб - Београд) и као таква је препозната од стране државних и ентитетских органа као једна перспективна дионица која може допринијети бољој саобраћајној повезаности Босне и Херцеговине са транс-европским копненим коридорима (јадранско-јонским и централно европским), те кроз интегративне процесе допринијети привредном развоју и укупној стабилизацији прилика у регији.

Изградња регионалног пута Млиништа – Клековача – ентитетска граница један је од стратешки приоритета дефинисан Измјенама и допунама просторног плана Републике Српске до 2025. године, који пролази кроз јужни дио Општине Мркоњић Град.

У циљу јачања територијалне конкурентности општине и њених дијелова, потребно је, између осталог, унаприједити и мрежу локалних путева.

У складу са дефинисаним циљевима у области саобраћаја, планира се:

- ✚ Повезивање локалних путева који повезују насељена мјеста Граци и Подрашница, кроз спајање пута који пролази кроз засеок Подсело са локалним путем који се пружа према насељеном мјесту Граци;
- ✚ Повезивање Магистралног пута М16 (У зони Дабраца) и дијела платоа Мањаче (насељена мјеста Тријебово, Сурјан, Шеховци). На овај начин, овај простор би био значајно доступнији, односно избјегла би се комуникација овог простора путем урбаног подручја Општине Мркоњић Град.
- ✚ Повезивање подручја општине Мркоњић Град и Кнежево, изградњом локланог пута или пута више категорије, чиме би се успоставила квалитетнија и значајнија веза са овом општином.

Планирана саобраћајна инфраструктура приказана је на графичком прилогу броју VIII. Обзиром да је друмски саобраћај на подручју општине Мркоњић Град један од основних видова саобраћаја и чини основни вид транспорта робе и путника, у наредном периоду основни циљ мора бити у надоградњи постојећег система саобраћајница, по утврђеном приоритету тако да оне у будућности стварају неопходне предуслове за унутрашњи развој општине и њено повезивање са окружењем.

Градска мрежа

У примарну мрежу спадају градске саобраћајнице које имају функцију обезбјеђења саобраћајног повезивања градских садржаја са спољном мрежом и спајање са примарним саобраћајницама ради унутрашњег повезивања, односно повезивање мјесних заједница. Да би се поправило стање примарних градских саобраћајница, потребно је извршити:

- ✚ асфалтирање макадамских саобраћајница,
- ✚ реконструисати улице са посебним акцентом на раскрснице и елементе попречног профила и ширину саобраћајница,
- ✚ изградњу ефикасног система оборинске одводње и
- ✚ постављање хоризонталне и вертикалне сигнализације и сл.

На простору општине постоји недовољан број паркинг простора што проузрокује непрописно и небезбједно паркирање. Тренутно постоји неколико означених и дефинисаних јавних паркиралишта са укупним капацитетом од 215 паркинг мјеста, што не задовољава тренутно стање у самој општини. У наредном периоду, планира се изградња још 256 паркинг мјеста што би знатно смањило гужву у граду. Бициклички саобраћај, у постојећем стању, одвија се коловозом постојећих улица и није заступљен међу грађанима као један вид превозног средства или као рекреацијски саобраћај.

V.IV.2. Енергетска инфраструктура

V.IV.2.1. Електроенергетика

Снабдијевање електричном енергијом, врши се преко 110 kV далековода Бочац – Мркоњић Град и 110 kV далековода ХЕ Јајце 1 - Мркоњић Град из трансформаторске станице 110/35/20 kV Мркоњић Град. Преко територије општине, пролази и дионица траса далековода 220 kV Какањ – Приједор 2 и далековода 220 kV Јајце 2 – Приједор 2.

Најзначајнији енергетски извор на подручју општине Мркоњић Град је ХЕ „Бочац“, са укупном годишњом производњом енергије од 307.5 GWh.

Инсталисана снага у трансформаторској станици 110/35/10 kV „Мркоњић Град“ у планском периоду задовољава све потребе развоја Општине. Рачунајући са пуштањем у погон ТС Шипово растеретити ће се ТС Мркоњић Град и то постепено у цијелом планском периоду због чега опада прогнозирана потрошња ТС Мркоњић Град.

Опште стање нисконапонске мрежа је на задовољавајућем нивоу.

У планском периоду планиран је:

- ✚ прелазак са 35 kV на 110 kV напонски ниво далековода Мркоњић Град – Шипово, у циљу повезивања ТС Мркоњић Град са ТС Шипово, чија изградња је у току.
- ✚ прелазак СН водова на напонски ниво 20 kV,
- ✚ изградња далеководног поља 110 kV Шипово, у ТС Мркоњић Град
- ✚ адаптација и замјена опреме у ТС Мркоњић Град,
- ✚ планирана је изградња нових траса оптичке телекомуникационе инфраструктуре:
 - изградња оптичке трасе уз саобраћајницу М15, Бараћи – граница с Федерацијом БиХ),
 - изградња оптичке трасе Мркоњић Град – Бочац,
- ✚ изградња нових базних станица,
- ✚ изградња нових хидроцентрала.

Планиране мале хидроелектране ће се већим дијелом прикључити на дистрибутивну мрежу, те ће њихови прикључци бити третирани нижом планском документацијом.

Према подацима о производњи и потрошњи јасно се види да преузета енергија расте, док се губици енергије смањују, што позитивно утиче на развој енергетике.

Снабдијевање општине Мркоњић Град електричном енергијом се може оцијенити задовољавајућом како домаћинстава тако и привредних субјеката.

B.IV.2.2. Термоенергетика

Да би се убрзао развој Мркоњић Града, као урбане средине, побољшао стандард његових становника и створили бољи услови за развој занатства, мале привреде и индустрије планира се изградња централног извора топлотне енергије (топлане) за систем даљинског гријања за територију која обухвата градско подручје. С обзиром на већу количину биомасе (дрвени отпад) која се појављује на овом подручју требало би планирати изградњу топлане на биомасу или користећи друге видове енергије (соларну, енергију вјетра, евентуално течна горива нафта, био гас и сл.)

Поступак прикључења потрошача развијати парцијално, почевши прикључењем објеката ближих самој топлани, те повећавати број прикључака сходно техно-економским могућностима. Овако произведена енергија је јефтинија, емисија штетних гасова при раду је занемарљива.

Овим системом се може обезбиједити и потрошња топле воде током цијеле године. Предност испоруке топлотне енергије у току цијеле године је и могућност корисника да свој простор загријава по жељи у било које доба године. Обавезно је при оваком раду имати обезбијеђено мјерење утрошка топлотне енергије код сваког потрошача појединачно према чему се утрошак енергије наплаћује. Довод топлотне енергије до корисника планирати врелом водом кроз предизоловане цијеви положене у земљу.

Свакако, прије изградње централног система градског гријања неопходно је извршити техно-економску анализу и студију топлификације градског подручја општине Мркоњић Град из којих би се установила оправданост једног оваквог пројекта. Општина Мркоњић Град, већ има урађену „Студију оправданости топлификационог система Мркоњић Града“.

Док се не створе потребни услови за изградњу оваквог једног извора топлоте сви постојећи објекти који имају котловнице за централно гријање задржавају се са могућношћу повећања или смањења њихових капацитета. Такође, постојеће инсталације и опрема за расхлађивање и климатизацију просторија задржава се уз могуће замјене другом опремом веће или мање снаге.

Начин обезбјеђивања топлотне и расхладне енергије за поједине објекте одређиваће се за сваки објекат урбанистичко техничким условима. Врсту опреме за загријавање, расхлађивање, провјетравање и климатизацију одредити пројектном документацијом по жељи инвеститора.

Препоручује се такође и коришћење сунчеве енергије за припрему потрошње топле воде.

Локација планиране топлане, приказана је на графичком прилогу бр. VIII.

B.IV.3. Хидротехника

B.IV.3.1. Водоснабдјевање

Адекватно ријешено водоснабдијевање на простору општине има 4.250 домаћинстава, што представља 68,9% од укупног броја домаћинстава. Од тога је 2.710 домаћинстава у градском и 1.540 у сеоском подручју.

Водоснабдијевање Мркоњић Града, приградских насеља и дијелова насеља Подрашница, Подбрдо, Томићи, Ступари, Тријебово, Котор и дио Копљевића, омогућено је из градског водовода Мркоњић Град. Као примарно извориште користи се каптирани извор "Зелениковац" капацитета од око 80 l/s.

Поред "Зеленковца" за потребе градског водовода користе се и изворишта: "Драчел" (капацитета 10,5 l/s), "Скела 1 и 2" (капацитета 9 l/s), „Пејчића врело“ (3,85 l/s), и "Петрића Врело" (капацитета 7 l/s). Обзиром, да наведена изворишта немају успостављене зоне санитарне заштите, у наредном периоду приоритет је дефинисати исте, за сва изворишта која се користе у водоснабдијевању становништва. Тачне границе утврдиће се *Елаборатом о изради зона санитарне заштите*.

Са градског водовода се снабдијевају:

- МЗ Подрашница изузев засеока Мрачај, Џевери, Радића Бријег и Јанковићи, који имају локалне водоводе;
- МЗ Подбрдо без домаћинстава Солдати, Лакићи, Сукаре, Рудићи и Кула који имају властите водоводе;
- МЗ Шеховци изузев Сурјана и Тријебова;
- Насељено мјесто Мркоњић Град – урбани дио и приградска насеља: Брдо, Котор, Старо Село, Копљевићи, Томићи, Чулићи, Ступари, Комленићи, Шормази.
- МЗ Бјелаци.

Са изворишта "Сокочница" врши се водоснабдијевање сљедећих насељених мјеста:

- МЗ Герзово (без Трнова);
- МЗ Бараћи осим засеока: Царевац, Тодићи, Васлићи, Лазића Греда, Лазићи, Берићи и Стојчићи који имају властите локалне водоводе;
- Убавића Брдо;
- МЗ Пецка.

Са изворишта "Пејчића врело", капацитета 3,85 l/s, врши се водоснабдијевање мјесне заједнице Ођуне.

Насељена мјеста која имају локалне водоводе су: Рогољи, Лакетићи и Балкана, Млиништа, Јасенови потоци, Трново, Медна, Оканције, Антонићи, Горњи и Доњи Граци, Ораховљани, Доњи Шеховци, Подоругла, Магаљдол, Ођуне, Мајдан, Чираковац.

Водоснабдијевање градског подручја је врло задовољавајуће, док су локални водоводи најчешће мањег капацитета од реалних потреба конзумента.

Укупно гледајући, стање водоснабдијевања на подручју Општине Мркоњић Град је такво да је изражена велика неравномјерност појединих дијелова Општине, што се нарочито односи на безводна сјеверна подручја Општине, у односу на сам град.

Главни проблеми у водоснабдијевању су: стара и дотрајала мрежа на којој су кварови све већи и чешћи; нерационална потрошња (овај проблем је нарочито присутан на сеоским подручјима у љетном периоду); илегални прикључци; отпор корисника према уградњи водомјера; изградња објеката на водоводној мрежи; изворишта немају дефинисану неопходну заштитну зону (зоне санитарне заштите).

Основни план из области водоснабдијевања у наредном периоду је реконструкција постојеће водоводне мреже, као и смањење губитака на водосистему општине. Приоритети су и развијање водоводне мреже према рубним и руралним дијеловима општине, те отварање нових перспективних изворишта (1 - 3 l/s). Главни пројекти водоводне мреже, чија реализација се очекује у планском периоду, урађени су за дионицу Дабрац – Шеховци, насељено мјесто Баљвине, Ораховљане и Подове.

Израдити програм санитарне заштите за све објекте водоснабдијевања (изворишта, резервоаре и сл.) и урадити катастар водоводне и канализационе мреже.

Да би се остварило адекватно кориштење, заштита и управљање водним ресурсима потребно је предузети сљедеће мјере:

- ✚ Израда програма уређења и заштите свих изворишта;
- ✚ Успоставити приоритетне зоне санитарне заштите за изворишта која се користе за снабдијевање питком водом: Драчаљ 1 и 2, Скела 1 и 2, Спахића врело, Петрића врело, Пејчића врело, Зеленковац, Сокочница 1 и 2.
- ✚ Довршити изградњу система водоснабдијевања мјесних заједница гдје постоји урађена пројектна документација (Оћуне, Баљвине, Шеховци, Дабрац, Ораховљани, Сурјан);
- ✚ Реконструкција старе водоводне мреже;
- ✚ Успоставити свакодневну контролу воде (лабораторија);
- ✚ Урадити процјену утицаја привредних и других субјеката у зонама заштите изворишта и водозавхвата на квалитет вода;
- ✚ Извршити уклањање свих дивљих депонија;
- ✚ Снимити стање постојећих водовода;
- ✚ Ријешити водоснабдијевање у свим мјесним заједницама;
- ✚ Повећати количину воде у систему водоснабдијевања за 5 %;
- ✚ Усвојити Студију дугорочног водоснабдијевања на подручју општине;
- ✚ Успоставити систем контроле свих локалних водовода и изворишта питке воде кроз успостављање „Регистра локалних водовода и изворишта питке воде и мјера за контролу квалитета“;
- ✚ Извршити испитивање нових изворишта и заштита простора потенцијалних изворишта;
- ✚ Резервисати и заштитити простор за нове цјевоводе, резервоаре и друге објекте и уређаје за снабдијевање воде;

За рјешење водоснабдијевања као и квалитета вода из постојећих водовода потребна је:

- ✚ Израда пројекта водовода у мјесним заједницама које немају водоводну мрежу, нити пројектну документацију;
- ✚ Проширење водовода и појачавање капацитета у мјесним заједницама гдје је то неопходно;
- ✚ Спајање више водовода у цијелину, ако за тако нешто постоји могућност;
- ✚ Детекција мјеста са губицима воде у систему и преправка истих.

Да би се заштитила и очистила изворишта, потребно је:

- ✚ Успоставити приоритетне зоне заштите изворишта и њихово уређење;
- ✚ Рјешавање имовинско - правних односа.

Праћење испуњења наведених циљева ће бити осигурано:

- ✚ Праћењем броја заштићених водозахватних подручја;
- ✚ Праћењем количине воде у систему водоснабдијевања општине Мркоњић Град;
- ✚ Праћењем финализације Студије дугорочног водоснабдијевања на подручју општине Мркоњић Град;
- ✚ Информисањем и едукацијом корисника о посљедицама нерационалне потрошње питке воде;

Поред наведених циљева, потребно је снабдијевање водом крупних привредних капацитета вршити из језера "Бочац", тамо гдје је могуће, као најважнијег водног ресурса овог региона, а остали индустријски и други привредни капацитети у водоснабдијевању ослањати на локална изворишта (дубоки бунари) или на систем снабдијевања становништва водом;

Будући развој Општине и пораст потреба за водом условиће потребу за смањивањем губитака у систему, а на крају и укључивање у систем нових количина воде, што ће бити могуће проналаском и убацивањем у систем нових изворишта и умрежавањем постојећих водоводних система у једну цјелину.

Обезбјеђивање вода потребних за наводњавање моће се ријешити изградњом акумулације хидроелектране у Подрашници, тј. вишенамјенским коришћењем поменуто акумулације.

Овим Планом, предвиђена је изградња вишенамјенске акумулације у Подрашничком пољу, која ће служити за наводњавање 2.106 ha пољопривредног земљишта. Поред намјене за наводњавање, биће то хидро-акумулационо језеро, имајући у виду, да се планира изградња ХЕ "Понор". Неопходно је извршити детаљна хидрогеолошка истраживања, да не би дошло до губљења воде из акумулације. Језерски седименти у Подрашничком пољу имају функцију хидрогеолошког изолатора, али ободни дио поља гдје се остварује контакт карста и некарста може да отвори још понора уколико ката акумулације буде изнад поменутог контакта.

V.IV.3.2. Хидроенергетика

Најзначајнији енергетски извор на подручју општине Мркоњић Град је ХЕ „Бочац“, са укупном годишњом производњом енергије од 307.5 GWh.

Поред постојеће ХЕ „Бочац“ планирана је изградња још двије веће хидроелектране на територији општине и то:

- ✚ ХЕ „Врбас II“ Мркоњић Град, инсталисане снаге 10 MW
- ✚ ХЕ „Понор“ Мркоњић Град, инсталисане снаге 10 MW

Тренутно се реализује програм изградње МХЕ „Бочац 2“ на ријеци Врбас, инсталисане снаге 8,76 MW, са очекиваном годишњом производњом од 41,6 гигават-часова. Овај електроенергетски објекат гради се на компензационом језеру хидроцентрале „Бочац“ гдје је израђена брана.

Поред ове двије хидроелектране на ријеци Врбас, планирана је изградња и мањих хидроенергетских постројења на Црној Ријеци, Сокочници, Медљанки и Сани:

- ✚ МХЕ Мркоњић Град, Црна Ријека, снаге 2,7 MW
- ✚ МХЕ Старо Село, Црна Ријека, снаге 1,70 MW
- ✚ МХЕ Бјелајце, Црна Ријека, снаге 0,60 MW
- ✚ МХЕ Сокочница, Сокочница, снаге 0,75 MW
- ✚ МХЕ Медна Склоп, Медљанка, снаге 0,90 MW
- ✚ МХЕ Призрен Град – Сана 2, Сана 3,50 MW

Један број концесионара је дошао до дозволе за градњу, или отпочео са припремним радовима и то за МХЕ „Сокочница“, МХЕ „Понор“, МХЕ „Призрен Град“ и МХЕ „Медна – склоп“, док за остале МХЕ нема активности.⁸

У склопу активности искориштавања ријека у електроенергетске сврхе неопходно је изабрати најповољнију варијанту за изградњу малих хидроелектрана. Тачне локације МХЕ на Црној Ријеци биће утврђене након израде Студије економске оправданости.

Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године у циљу заштите природних вриједности и предјела, а у складу са пројектом NATURA 2000 у случају водотока за који је утврђено да је заштићено подручје намеће потребу да се већ сада у тим зонама на водотоковима не смију издавати дозволе за грађење малих хидроелектрана или других објеката којима се мијењају водни режими. Посебно није дозвољено на тим просторима потенцијалних заштита, градити деривационе објекте којима се на дијеловима тока радикално мијењају водни режими. Изузимају се хидротехнички објекти који су од виталног значаја за Републику Српску.

⁸ Извјештај о раду комисије за концесије Републике Српске, период 1.1.2014-31.12.2014. год.

Просторним планом се предлажу сљедећи општи принципи планирања и коришћења система хидроелектрана:

- ✚ Стриктна примјена еколошких мјера код планирања и пројектовања МХЕ, уз примјену директива ЕУ.
- ✚ Посебно дефинисање критеријума и правила за коришћење ријечних токова за МХЕ у заштићеним подручјима, уз строгу контролу грађења и експлоатације.
- ✚ Гарантовати еколошки проток у пројектовању, изградњи и током експлоатације МХЕ.
- ✚ Поштовати техничке препоруке код изградње МХЕ како не би угрозиле функционисање других енергетских и водопривредних система.
- ✚ Редослијед прибављања мишљења и сагласности преиспитати и на прво мјесто ставити заштиту природе јер су ријеке (вода) један од четири кључна елемента за живот на земљи.
- ✚ МХЕ треба планирати тако да се диспозиционо и хидрографевински складно уклапају у окружење.

Изградња МХЕ „Сокочница“ планирана је унутар локалитета који је предвиђен да се стави под заштиту као Парк природе „Сокочница“. У парку природе дозвољене су привредне и друге дјелатности и радње којима се не угрожавају његова битна обиљежја и вриједности. Мјере заштите, начин обављања привредних и традиционалних дјелатности и коришћење природних вриједности у парку природе, детаљно ће бити утврђене актом којим се проглашава заштићено подручје.

V.IV.3.3. Канализациона мрежа

На подручју општине Мркоњић Град одвођење фекалних и отпадних вода, као и оборинских вода углавном је рјешаван на различите начине, најчешће одвођењем вода изграђеним системом мјешовите канализације директно у водотоке, без предходно пречишћавања, (не постоје уређаји за пречишћавање). У руралним подручјима, систем одвођења отпадних вода ријешен је изградњом септичких јама. Ово представља велики проблем са становишта очувања и заштите средине. С обзиром на овакво стање, јасно се види потреба и стратешки правац општине Мркоњић Град у квалитетном рјешавању ових проблема кроз пројекте изградње канализационог система општине.

У планском периоду потребно је интензивирати активности на припреми потребне документације за прихват, одвођење и пречишћавање комуналних отпадних вода, као и индустријских отпадних вода. Уколико то квалитет индустријских отпадних вода захтијева, могуће је планирати и заједничко пречишћавање комуналних и индустријских отпадних вода.

С обзиром да постоји урађено Идејно рјешење и да је према њему дефинисано једно постројење за пречишћавање отпадних вода, те да је дефинисан концепт прихваћања, одводње и пречишћавања комуналних отпадних вода као и оборинских вода, тј. планиран је мјешовити канализациони систем (једном цијеви се прикупљају и оборинске и фекалне воде), потребно је приступити припреми и разради Идејног и Главног пројекта.

Након што се утврде приоритети, приступити потребној реконструкцији, доградњи постојећих или изградњи нових канализационих система, водећи рачуна о техничким могућностима повезивања постојеће канализационе мреже са пречистачем отпадних вода.

Горе наведеном пројектном документацијом предложена је изградња једног постројења за пречишћавање отпадних вода. Капацитет постројења је усвојен за 10.000 становника, са очекиваним повећањем популације за 1 %, са животним вијеком система од 50 година и нормом потрошње од 150 l/s/dan.

Како би планирани циљеви били достигнути потребно је планирати концепт плана, чије су слиједеће мјере:

- ✚ Снимити стање постојећих канализационих водова;
- ✚ Разрадити Идејно рјешење прикупљања и пречишћавања комуналних и оборинских отпадних вода на територији општине;
- ✚ Изградити канализациону мрежу отпадних и оборинских вода у дијелу општине гдје не постоји иста.
- ✚ Ревидовати и по потреби дорадити општинску одлуку о забрани директног испуста отпадних вода из домаћинства и пољопривредних објеката у ријеке, рјечице и потоке. Ако одлука није донешена, треба је донијети;
- ✚ Урадити стратегијау прикупљања и пречишћавања индустријских отпадних вода на подручју општине Мркоњић Град;
- ✚ Иако је по Идејном рјешењу усвојен јединствен, мјешовити систем одводње фекалних и оборинских вода, извршити поновну анализу и израдити планове за успостављање сепаратног канализационог система на подручју општине⁹;
- ✚ Спријечити бесправну градњу;
- ✚ Спречавање дифузног загађења – ограничење кориштења појединих врста ђубрива и хемикалија;
- ✚ Смањење дотока процједних вода са депонија;

V.IV.3.4. Регулација водотока

На ширем урбаном подручју Мркоњић Града потребно је извршити дјеломичну регулацију водотока Црна Ријека, Скела, Митрића и Петрића потока.

На ванградском подручју дјелимично треба регулисати водотоке: Корана, Мајданка, Медљанска ријека, Широко врело, Шербуловац, Зелениковац, Понор и други.

У насељеном мјесту Шибови, извршити регулацију Младачке ријеке, кроз изградњу акумулације која би служила за наводњавање, потребе сточног фонда, као и спречавање шумских пожара.

Ове дјеломичне регулације углавном се односе на спречавање плављења пољопривредног земљишта и обезбјеђење саобраћајница.

⁹Локални еколошки акциони план, Мркоњић Град, јун 2010. године

B.IV.4. Телекомуникациона инфраструктура

Телефонски саобраћај је у протеклом периоду доживио нагли развој, увођењем могућности кориштења мобилне телефоније, покривањем великог дијела територије сигналом. На подручју општине Мркоњић Град постоји 15 базних станица М:тел-а, 6 базних станица БХ Телеком-а и 4 базне станице ХТ Еронета, што омогућава добру покривеност сигналом мобилне телефоније. У плану је изградња још 9 нових базних станица. Фиксна телефонска мрежа реализована је са 11 телефонских централа. На посматраном подручју се налази неколико оптичких каблова који повезују централе, као и бакарни водови, оптички су дијелом положени у канализацију, а дијелом у ров. Сервиси који се могу користити су телефонија, интернет, кабловска телевизија, мобилна телефонија.

Рационализација телекомуникационог саобраћаја и фиксне телефоније такође је допринијела ефикаснијем систему телекомуникација, а изградња мреже оптичких каблова већег капацитета као и дигиталних комутационих чворова знатно је унаприједила и модернизовала систем. На предметном подручју функционишу три мобилна оператера а то су М:тел, БХ Телеком и ХТ Еронет.

У планском периоду основни циљ је прилагођење постојећих и увођење нових телекомуникационих система и сервиса у циљу побољшања квалитета телекомуникационих услуга на подручју општине Мркоњић Град.

Узимајући то у обзир, потребно је:

- ✚ Осавремењивање телекомуникационих система и инфраструктуре електронских медија кроз модернизацију постојеће и изградњу нове савремене инфраструктурне мреже и објеката.
- ✚ Дигитализација телефонских централа.
- ✚ Увођење нових сервиса и услуга (сервиси које нуди NGN – Next Generation Networks – мреже следећих генерација).
- ✚ Полагати ПЕ цијеви у приступне мреже како би се омогућила једноставнија и јефтинија градња оптичких мрежа (увлачење оптичких каблова у цијев) као и експлоатација изграђених мрежа са бакарном парицом.
- ✚ планирана је изградња нових траса оптичке телекомуникационе инфраструктуре:
 - изградња оптичке трасе уз саобраћајницу М15, Бараћи – граница с Федерацијом БиХ),
 - изградња оптичке трасе Мркоњић Град – Бочац,
- ✚ Изградња телефонске кабловске канализације, са полагањем РЕ цијеви до сваког пословног и стамбеног објекта, са чвориштима на локацијама постојећих телефонских централа. Приоритет је урбано подручје насеља Мркоњић Град.
- ✚ Полагање РЕ цијеви у појасу аутопута, на дионици општине Мркоњић Град, чиме би се створили услови за увлачење оптике до сваког корисника и пружања великог броја сервиса за будућа времена. Траса и планирани прикључци ће бити третираны нижом планском документацијом.

V.IV.5. Комунална инфраструктура

Комуналне услуге на подручју општине Мркоњић Град и у планском периоду обавља ће КП »Парк« Мркоњић Град, чија је дјелатност производња и дистрибуција воде, прикупљање, одвоз и депоновање чврстог отпада, прикупљање и одвод отпадних вода, уређење и одржавање зелених површина, зимско одржавање, одржавање и управљање тржницама (зеленом и сточном).

У надлежности комуналног предузећа „Парк“ је депонија отпада „Подови“ на коју се годишње депонује 15.101 m³ отпада. Тренутно на подручју општине 4.500 домаћинства је покривено услугом одвоза отпада, а планирано је да се уведе у систем прикупљања отпада насељена мјеста Граци, Подбрдо, Подрашница, Бараћи, Ораховљани, те се очекује количина отпада и до 26.000 кубика годишње.

Приоритет у депоновању чврстог отпада је да се локација „Подови“ задржи као локација градске депоније. Основни пројекти који се односе на прикупљање и одвоз отпада у будућем периоду су:

- ✚ Санација и уређење депоније Подови,
- ✚ Санација дивљих депонија (Граци, Подбрдо),
- ✚ Активно укључити одвоз смећа са свих насељених мјеста, која нису укључена.
- ✚ Изградња регионалне депоније на територији општине Мркоњић Град, на коју ће се депоновати отпад са подручја општина Рибник, Језеро, Шипово, Источни Дрвар, Петровац и Купрес. Тачна локација регионалне депоније биће утврђена изразом посебне студијске документације.

V.V. Урбана и рурална подручја

V.V.1. Урбана подручја

Урбана подручја представљају просторно функционалну цјелину или више међусобно повезаних цјелина, које на основу планских претпоставки имају услове за даљи развој. Урбано подручје обухвата изграђене и неизграђене површине намијењене за становање, рад и одмор, објекте урбане опреме, инфраструктуре и посебне намјене, зелене површине, као и површине резервисане за будући развој, а поред грађевинског могу обухватати и друга земљишта.

Даљим планирањем кроз ниже планске документе треба тежити таквим рјешењима којима ће се задржати вриједно пољопривредно и шумско земљиште и максимално штитити као вриједан и необновљив ресурс.

Урбана подручја планирана су на површинама предвиђеним за изградњу са функцијом становања, рада, рекреације и комуналне инфраструктуре, а у циљу рационалнијег организовања урбаних структура, економичнијег опремања насеља садржајима комуналне и друштвене инфраструктуре.

Дефинисана урбана подручја чине 1,57% укупне површине општине Мркоњић Град. Учешће урбаних подручја је дато у сљедећој табели.

Табела бр. 7.: Урбана подручја општине Мркоњић Град

Урбано подручје	Насељено мјесто	Површина (ha)	Структура %	Површина Општине (ha)
Мркоњић Град	Мркоњић Град, Подоругла, Брдо, Ступари	503,70	0,75	66.973
Подбрдо	Подбрдо	221,56	0,33	
Подрашница	Подрашница	86,84	0,13	
Бјелајце	Бјелајце	183,96	0,27	
Мајдан	Мајдан	29,72	0,04	
Доњи Бараћи	Доњи Бараћи	35,85	0,05	
УКУПНО		1.061,63	1,57	

Површине урбаних подручја су различите, јер су дефинисане на основу постојећег стања, природних карактеристика подручја, пословно-производних зона, броја становника и претпоставки будућег развоја, који ће захтијевати и промјену површине. Генерално се може констатовати да се урбана подручја могу повећавати, смањивати или задржати свој обим, а могу и изгубити карактер урбаног подручја.

Г. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Г.1. Геоморфолошке карактеристике терена

Геоморфолошке карактеристике терена су последица геолошке грађе терена и геоморфолошких процеса који су учествовали у стварању истог.

Предметно подручје карактерише терен се претежно оштрим рељефним формама које зависе од геолошке грађе подлоге и геоморфолошких процеса.

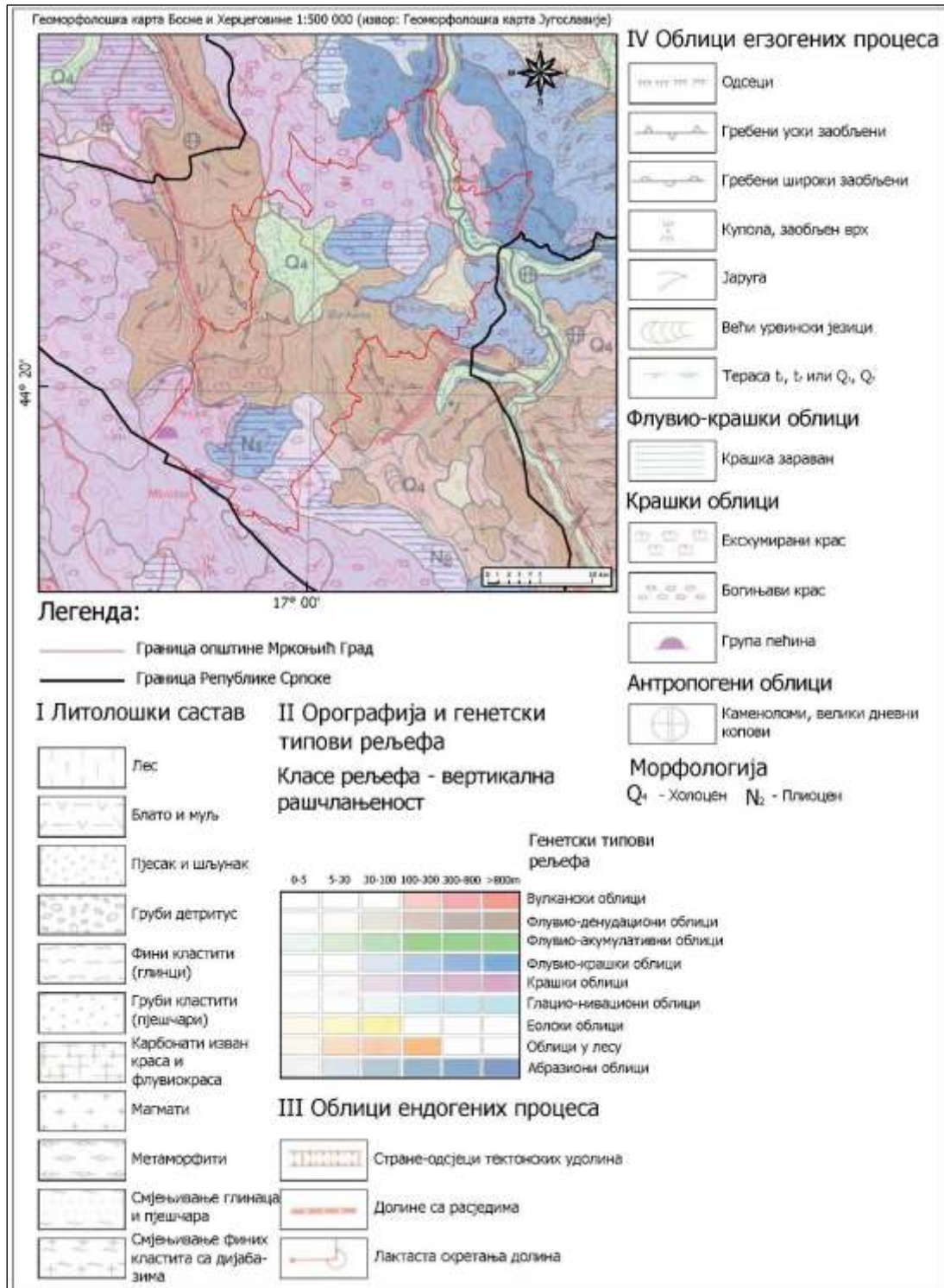
Од геоморфолошких процеса који су учествовали или учествују у обликовању терена на предметном простору заступљени су алувијални, пролувијални, делувијални, колувијални и карстни геоморфолошки процес (слика 1).

Флувијални геоморфолошки процес настаје под утицајем сталних површинских токова. Овај геоморфолошки процес је заступљен у зони површинских токова Зеленковца, Црна ријека, Градачка ријека и слично. Овај тип рељефа нема веће распрострањење и значај на територији општине Мркоњић Град

Делувијални геоморфолошки процес настаје као резултат повремених дифузних токова, док је пролувијални процес везан за повремене линијске токове. Резултат ових процеса су делувијални и пролувијални застори, а веома често ова два процеса дјелују заједно. Овај тип рељефа је распрострањен у зони Подрашнице, Подбрда, Медне, а делувијум је распрострањен и на ширем подручју самог насељеног мјеста Мркоњић Град.

Колувијални тип рељефа је карактеристичан за кречњачка подручја гдје под утицајем силе гравитације долази до преталожавања површинског распаднутог слоја, претежно кречњака. Сипари као карактеристичан облик овог рељефа се јавља на источном дијелу општине, затим на простору Дабрак а мањих димензија и на више других локација на територији општине.

Карстни геоморфолошки процес заступљен је у развићу карбонатних стијена. Карбонатне стијене су значајне развијене у сјеверном и јужном дијелу општине. Од развијених облика развијени су вртаче, јаме су слабије развијене, врела и слично. На територији општине Мркоњић Град налази се и више пећина које је је потребно у пласнском периоду истражити: пећина у зони Пање-Муратовац, Велика Пећина, Мрачај, шира зона Доње Пецке, пећине у рејону Подова: Јазимовача, Двострука јама, Кошара, Корана, Турсиновача итд.

Слика 2. Геоморфолошка карта општине Мркоњић Град

Г. II. Геолошке карактеристике терена

На подручју општине Мркоњић Град у геолошком и литолошком погледу карактеристична је литолошка разноликост. Геолошке карактеристике су обрађене на основу ОГК листа Јајце, Кључ, Бугојно и Гламоч и остале доступне литературе и рекогносцирања терена изведеног у току израде просторног плана.

На територији општине Мркоњић Град стијене силур-девонске старости су констатоване као најстарије, док су најмлађе стијене квартарне старости.

Приказ литолошких чланова је дефинисан на геолошкој, инжењерско - геолошкој и хидрогеолошкој карти које се дају у графичком дијелу плана, а у наставку се даје опис:

СИЛУР-ДЕВОН (S,D)

Стијене силурско-девонске старости су најстарије на територији општине Мркоњић Град и заједно са девонским стијенама представљају палеорељеф млађим седиментима. Грађени су од кречњака, затим кварц-серицитских и хлорит-серици-кварцитних шкриљаца. Констатоване су у источном дијелу општине у вододеринама између Дебеле Косе и Растоваче.

ДЕВОН (D)

Стијене девонске старости су подређено заступљене на територији општине Мркоњић Град у источном дијелу општине. Грађене су од кречњака, мермера и серицит-хлорит-кварцних шкриљаца.

Дебљина девонске серије је максимално 250 m.

КВАРЦПОРФИРИ (χ)

У оквиру стијена девонске старости заступљени су интрузиви кварцпорфира. Немају веће распрострањење и значај.

ПЕРОТРИЈАС (P,T)

Перотријас је распрострањен у више тектонских простора диспрезно расутих по територији општине Мркоњић Град. Заступљен је у околини самог Мркоњић Града, затим на локалитету Медна.

У литолошком погледу је грађен од пјешчара, шупљикавих кречњака са гипсом, глинаца и кварцита у једној фацији док је у другој фацији грађен од пјешчара, кварцних конгломерата, карбонатних бреча, шупљикавих кречњака, мермера и гипсхидрита.

КВАРЦДИОРИТИ (q)

Веома подређено заступљене магматске стијене у зони сјеверно од Чираковца.

ТРИЈАС (Т)

Стијене тријаске старости су значајно распрострањене на територији општине Мркоњић Град посебно у централним и сјеверним дијеловима општине.

Тријас је подјелен на доњи тријас, средњи тријас и горњи тријас и то:

- Горњи тријас (Т3)
 - аТ3-тракасти, слојевити и банковити доломити
 - Т3-кречњаци и доломити са мегалодонима
 - бТ31,2-плочасти и слојевити кречњаци, лапори, туфови и глинци
 - Т32,3-сивослојевити услојени доломити, у доњим дијеловима са сферакодијима
- Средњи тријас-горњи тријас (Т2,3)-кречњаци
- Средњи тријас (Т2)
 - бТ22-силификовани кречњаци, лапори, лапоровити кречњаци, рожнаци и туфови
 - Т22-вулканогено-седиментне творевине: рожнаци, кречњаци, силификовани лапорци, глиновити шкриљци и туфови
 - сТ21-кречњаци и доломити
 - бТ21-свијетлосиви и сиви кречњаци и мрамори са алгама
 - Т21-кречњаци
- Доњи тријас (Т1)
 - Т12-пјесковито-лапоровити кречњаци, оолитични кречњаци и лапорци
 - Т11-кварци-лискуновити пјешчари, граувакни пјешчари, алевролити и лапоровити кречњаци
 - бТ1-црвени пјешчари, глинци, алевролити и плочасти фукоидни кречњаци

ЈУРА (Ј)

Стијене јурске старости нису значајније заступљене на територији општине Мркоњић Град а представљене су сљедећим формацијама:

- Горња јура (Ј3)
 - сЈ32,3-свијетлосиви и оолитични кречњаци
 - Ј32,3-кречњаци и доломити са клипеинама, плочасти кречњаци
 - Ј3-кречњаци са улошцима доломита
 - прелаз средња-горња јура (Ј2,3)
 - аЈ2,3- оолитични и пизолитични кречњаци
- Прелаз доња-средња јура (Ј1,2)
 - Ј1,2-кречњаци са хидрозоима, коралима и др., мјестимично и са доломитима
- Доња јура (Ј1)
 - Ј1-кречњаци и доломити са орбитопселама, улошцима тамносивих плочастих кречњака
 - аЈ1-тамносиви кречњаци са рожнацима и доломитима

ЈУРА-КРЕДА (Ј,К)

На подручју општине Мркоњић Град у јужном дијелу у зони Подгорије су развијени сиви доломити са улошцима кречњака јурско-кредне старости.

КРЕДА (К)

СТИЈЕНЕ КРЕДНЕ СТАРОСТИ СУ НАЈВИШЕ ЗАСТУПЉЕНЕ У СЈЕВЕРНОМ И ЈУЖНОМ ДИЈЕЛУ ОПШТИНЕ А У ЛИТОЛОШКОМ ПОГЛЕДУ СУ ГРАЂЕНЕ ОД:

- Горња креда (К2)
 - 2К23-флиш:конгломерати, калкаренити, лапоровити микрити и лапорци
 - К22-услојени свијетлослојевити кречњаци са хонродонтама
- Прелаз доња креда-горња креда (К1,2)
 - К1,2-услојени до банковити кречњаци
- Доња креда (К1)
 - с1К1-свијетлосиви микрокристаласти кречњаци са тинтинама
 - К11,2-кречњаци са алгама и гастроподима
 - К11-3-кречњаци са тинтинама и неринеама и доломитима
 - К11-3-кречњаци са сатинитининама и неринеама и доломитима
 - К13,4-кречњаци са алгама и орбитолинама
 - К13-5-кречњаци са салпингопорелама и орбитолинама
 - 1К1-дебелоуслојени кречњаци са неринеама и тинтининама
 - а1К1-свијетлосиви и сиви микрокристаласти, ријеђе оолитични кречњаци са алгама
 - с2К1-свијетлосмеђи микрокристаласти, мјестимично оолитични кречњаци са орбитолинама
 - а2К1-слојевити кречњаци са прослојцима доломита
 - 2К1-доброуслојени кречњаци са орбитолинама

ПАЛЕОГЕН (Pg)

Палеген је ограничено распрострањен у крајњем јужном дијелу општине и лежи трансгресивно преко кредних седимената.

Грађен је од еоценских (Е3?) конгломерата, бреча, калкаренита и лапора.

МИОЦЕН (М)

Миоценски седименти су значајно распрострањени у оквиру неогених басена у зони Медна-Пецка-Бараћи, у широј зони Герзова, и зони Мркоњић Град - Д. Лисковица - Шеховци. Миоцен је развијен у више фација и то:

- 1М2,3-конгломерати, лапори, лапоровити кречњаци и глине са угљем
- М2,3-лапоровити кречњаци, лапори, калкаренити, слабовезани конгломерати, угаљ
- 1М1,2-конгломерати
- 2М1,2-лапори и глине са угљем
- 2М2,3-глине и лапори са угљем и бентонитом
- 2М2,3-банковити конгломерати и пјешчари

МИО-ПЛИОЦЕН (M, P1)

Ови седименти су заступљени сјеверно од Пецке а грађени су од конгломерата, пјешчара, лапора и калкареница.

КВАРТАР (Q)

Квартарни седименти су грађени у оквиру:

- делувијума (dl)-глине и пијескови са одломцима матичних стијена
- пролувијум (pr)- глине и пијескови са одломцима матичних стијена
- барски седимени (b)- пијесак, глина и муљ
- ријечан тераса (t)- шљункови и глине
- сипари (s)-одломи стијена и шљункови
- алувијум (al)-шљункови, пијескови и глине

Г. III. Инжењерско – геолошке карактеристике терена

На основу инжењерскогеолошких карактеристика све стијене на територији општине Мркоњић Град су подијељене на:

1. Невезане стијене које су генерално повољних инжењерскогеолошких својстава, сем сипара. Представљене су кварталним седиментима, шљунцима и пијесцима.
2. Слабовезане стијене. Ово су стијене кварталне и миоценске старости, представљене углавном глинама које су генерално повољне за градњу и добрих инжењерскогеолошких карактеристика. Пролувијално-делувијални седименти морају да се обезбједе у условима нагиба већих од 5°.
3. Везане стијене су релативно добрих геомеханичких својстава. Према стабилности се могу подијелити на окамењене и добро окамењене стијене.
 - 3.1 Окамењене стијене су на предметном терену представљене тријаским, кредним и миоценским стијенама као најзаступљенијим. То су углавном лапори, глинци, лапоровити кречњаци, пјесковито – лапоровити кречњаци, кварцни пјесковити кречњаци, слабовезани конгломерати и др. Ове стијене су генерално стабилне и добро носиве, једино у површинским распуцалим дијеловима може доћи до нестабилности при нагибима већим од 10°.
 - 3.2 Добро окамењене стијене имају добра физичко-механичка својства. То су силур – девонске, девонске, пермтријаске, тријаске, јурске, кредне и миоценске стијене.

На подручју општине Мркоњић Града најзаступљенији су кречњаци, мермери, шкриљци, тракасти, слојевити и банковити доломити, пјешчари, банковити конгломерати и др.

Савремени егзогени процеси и појаве

Од савремених егзогених геолошких процеса и појава нарочито су значајни вертикална и хоризонтална ерозија и хемијска ерозија.

Нестабилни терени су лоцирани на основу геолошких карактеристика терена и падова стијенских маса. На овом нивоу истражености као нестабилни терени, код којих могу у необезбјеђеним условима доћи до нестабилности окарактерисани су у зони

распрострањења флишних кредних седимената, као и у зони распрострањења делувијалних седимента и неогених седимената.

На инжењерскогеолошкој карти је извршена категоризација терена према подложности на клизање и издвојене су 3 категорије:

- висока подложност на клизање
- средња подложност на клизање
- ниска подложност на клизање

Неопходно је свакако да се уради катастар клизишта на територији општине Мркоњић Град а да се затим врши и систематска санација истих.

Г. IV. Хидрогеолошке карактеристике терена

Приликом хидрогеолошког рејонирања општине Мркоњић Град узети су у обзир литолошки састав картираних јединица, тектонски склоп терена, геоморфолошке карактеристике, типови издани и њихово распрострањење, затим њихова издашност, услови прихрањивања и дренарања подземних вода.

На основу наведених чинилаца на истражном простору издвојени су сљедећи типови издани:

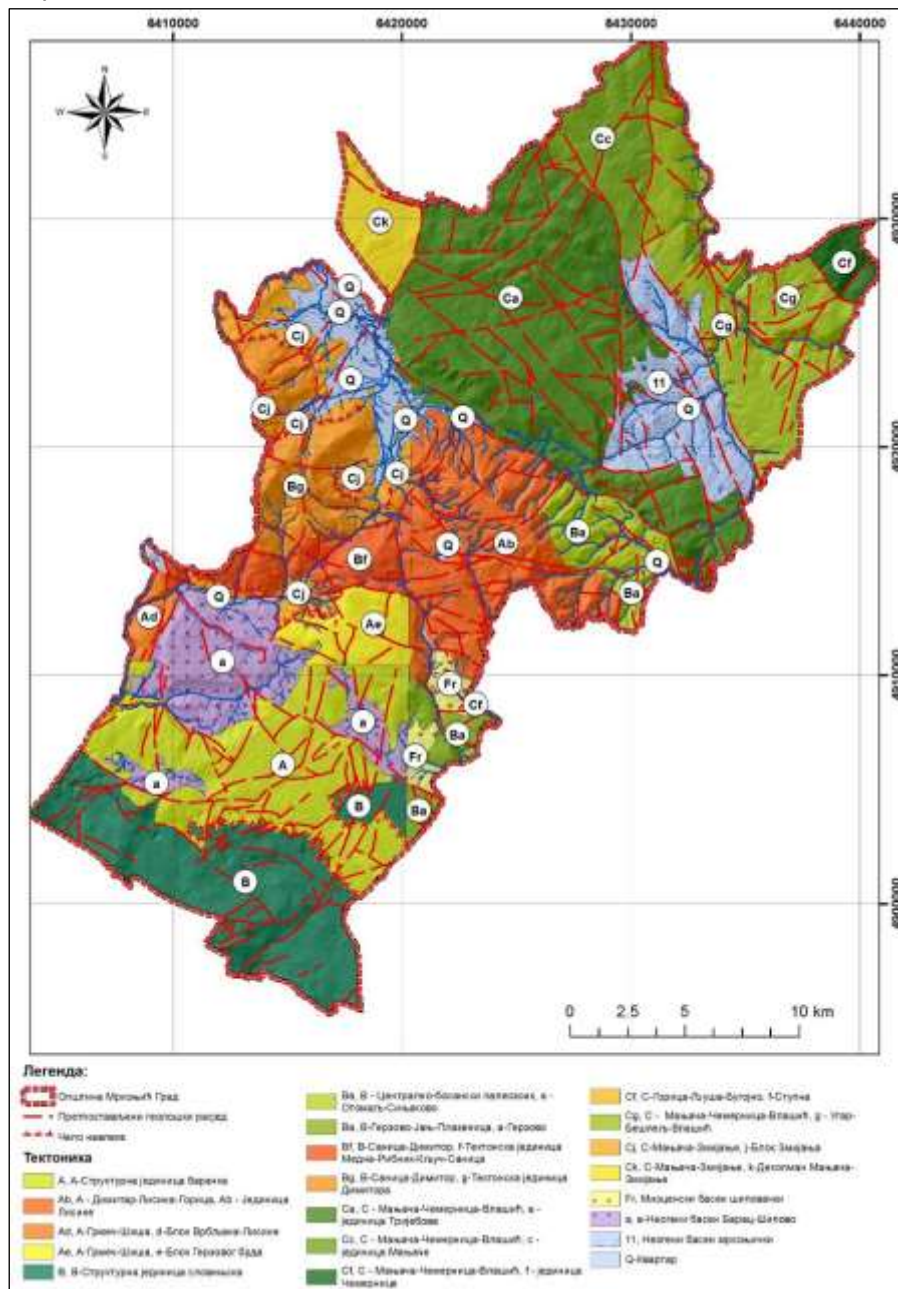
- збијени тј. интергранулни тип издани;
 - добра водопропусност
 - слаба водопропусност
- карстни тип издани
 - добра водопропусност
 - срења водопропусност
 - слаба водопропусност
- карстно-пукотински тип издани;
 - средња водопропусност
- пукотински тип издани;
 - средња водопропусност
 - слаба водопропусност

Г. V. Сеизмолошке карактеристике

Према подацима карата из Правилника о техничким мјерама и условима за грађење у сеизмичким подручјима, највећи дио општине Мркоњић Град се налази у зони максималног очекиваног интензитета потреса 8° MSK - 64 док се јужни дио налази у зони 7° MSK-64 за повратни период од 500 (Сеизмолошка карта у прилогу).

Тектоника је јако изражена на територији општине Мркоњић Град а на слици 3 је приказана тектонска карта општине.

Слика 3. Тектонска карта општине Мркоњић Град

Г. VI. Климатске карактеристике

Подручје Општине Мркоњић Град карактерише умјерено-континентална клима са микроклиматским карактеристикама планинског подручја. Клима овог подручја одликује се јасно израженим прелазним годишњим добима, хладним зимама са редовном појавом снијега, умјерено топлим љетима, као и појавама магле у просјеку 50 дана годишње. У Мркоњић Граду је 2007. год., отворена савремена метеоролошка станица, која омогућује праћење метеоролошких прилика према стандарду метеоролошке станице првог реда. Поред класичне опреме уграђен је савремени аутоматски мјерач интензитета и количине падавина. Станица има значај не само за Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске, него и за метеоролошка мјерења у БиХ.

Климатски услови су један од основних природних потенцијала и имају значајну и вишеструку улогу у валоризацији привредног и укупног развоја једног подручја. Климатски елементи различито утичу на поједине привредне гране, стварајући на тај начин веће или мање зависности истих у односу на утицаје климе. Пољопривредна производња показује највећу зависност од климатских услова, с обзиром да свака култура захтијева одређене еколошке услове. Климатски утицаји на индустријску производњу су знатно слабије изражени и по правилу изнијансирани према појединим индустријским гранама. Они се првенствено свode на проблеме локација, као и заштите атмосфере од аерозагађења.

Термички режим

Одлике овог типа климе су умјерено топла љета и хладне зиме. Просјечна годишња температура ваздуха износи 10,1 °C, просјечна у јануару износи -0,2 °C, а у јулу 19,4 °C. У задњих 16 година, минимална измјерена температура је била -24,2 °C (јануар 1990. године), а максимална 38,8 °C (август 2013. године). Анализа апсолутних температурних екстрема може имати широку употребну вриједност јер омогућује увид у апсолутно колебање температуре. Појава мразних дана (дани с температуром нижом од 0 °C) је најчешћа од новембра до фебруара и у просјеку износи 86 дана годишње.

Табела бр. 8. Средње мјесечне температуре ваздуха (°C) на подручју општине Мркоњић Град

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
(°C)	-1,2	2,1	6,7	9,7	15,2	17,7	19,4	19,7	14,0	11,4	5,8	-0,2

Извор података: Хидрометеоролошки завод Бања Лука, мјерна станица Мркоњић Град

Плувиометријски режим

Средња годишња количина падавина износи око 1100 mm а најчешће су у прољеће и јесен. На pluвиометријски режим доминантан утицај имају увлажне ваздушне масе са запада. Сем тога, значајан фактор чине и локалне орографске особености подручја, које се нарочито манифестују у љетњим мјесецима када условљавају пљусковите падавине са грмљевином. Просјечан годишњи број дана са грмљевином је 30.

Падавине су један од базних климатских елемената, који својом вриједношћу директно одређује основне хидротермичке карактеристике простора. Утицај климе на саобраћај

огледа се кроз анализу просјечног броја дана са појавом сњежних падавина, дужину задржавања сњежног покривача, максималну висину сњежног покривача и просјечног броја дана са температуром испод 0 °C.

Снијег је редовна појава од октобра до маја. Просјечан број дана са сњежним покривачем износи 72 дана, али има тенденцију смањивања. Максимална измјерена висина сњежног покривача у проучаваном периоду од 1999. године, износила је 65 cm (март 2005. године). Штетан утицај снијега се највише испољава у воћарству због механичких оштећења које прави на гранама, али и у уништавању шумских екосистема.

Табела бр. 9. Средња мјесечна количина падавина на простору општине Мркоњић Град

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CMKP(mm)	79	65	75	98	104	115	88	67	75	64	135	119

Извор података: Хидрометеоролошки завод Бања Лука, мјерна станица Мркоњић Град

Влажност ваздуха

Влажност ваздуха има значајну улогу у развојном процесу биљних врста. Релативна влажност ваздуха највећа је у зимским мјесецима и креће се од 79 – 90%, док је најмања у прољетним и љетним мјесецима, те се креће између 68 – 80%.

Табела бр. 10. Средња мјесечна релативна влажност ваздуха на простору општине Мркоњић Град

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CMРВВ(%)	87	79	71	70	73	70	72	69	79	80	82	85

Извор података: Хидрометеоролошки завод Бања Лука, мјерна станица Мркоњић Град

Вјетровитост

Вјетар је веома важан климатски елемент који је доминантан у процесу транспорта загађујућих материја у ваздуху. Познавање режима ваздушних струјања је веома битно код доношења одлука о активностима изградње и експлоатације. На овом подручју доминира вјетар западног и југозападног правца, док је најмање заступљен вјетар из правца југоистока и сјевера, такође је примјетан велики процетан тишина. Познавање режима ваздушних струјања веома је битно и код доношења многих битних одлука о активностима у планирању простора, односно пројектовања, изградње и експозиције објеката као што су индустријска постројења и слично.

Облачност

Вјетровитост је одговарајући фактор и за појаву облачних и ведрих дана. Од облачности зависи израчивање са земљине површине, а тиме и дневно колебање температуре. Облачност је највећа у децембру и јануару 7 и 6,9, а најмања у јулу и августу 4,6 и 4,5. Просјечна годишња облачност (1/10) износи 5,9.

Инсолација

Инсолација је један од најважнијих еоклиматских елемената, од ког директно зависе температура тла и ваздуха, али и многе атмосферске појаве које су у уској вези са температуром. Дужина трајања Сунчевог сјаја веома је битан и биоклиматски фактор, јер се одражава на здравље људи, психичко стање и расположење. Просјечно годишње трајање сунчевог сјаја износи око 1600 часова. Најкраће је од децембра до фебруара и креће се од 23 до 60 часова мјесечно, а најдуже од јуна до августа и креће се од 200 до 300 часова мјесечно.

Д. ОДРЕЂИВАЊЕ НАМЈЕНЕ ПРОДУКТИВНОГ ЗЕМЉИШТА

Д.1. Пољопривредно земљиште

Сређивање стања из области пољопривреде треба се базирати на препознавању могућности из ове области као и на појачаном дјеловању пољопривредних удружења како би се обезбиједио заједнички наступ на тржишту пољопривредних субјеката са овог простора.

Пољопривредна политика заснива се на искориштењу природних и људских ресурса, развоју мјера за смањење сиромаштва руралног становништва и на јачању конкурентности унутар сектора. Неопходно је побољшати трговински биланс у пољопривреди и укупну продуктивност сектора. Побољшање ефикасности и продуктивности примарног сектора морају бити праћени напором у развоју професионалних и техничких вјештина радне снаге кроз едукацију и стручну преобуку и стварање и јачање специјализованих берзи, осигуравајућих завода, руралних банака и кредитних институција и гаранцијског фонда.

Коришћење и заштите пољопривредног земљишта заснива се на одрживом управљању, које обезбеђује добру еколошко природну структуру тла, наменску употребу према условима природе и терена, као и санацију лоших деградираних површина у функцији пољопривреде (борба против ерозије и клизишта). То подразумјева:

- ✚ заштиту пољопривредног земљишта од нерационалног/непланског заузимања у грађевинске и друге непољопривредне сврхе,
- ✚ очување плодности земљишта, усвајањем савремених пољопривредних принципа, како би се развила органска пољопривреда,
- ✚ на површинама које су нападнуте екцесивном и јаком ерозијом потребно је спровођење биолошких радова и мера на мелиорацији пашњака, подизању воћњака и винограда и гајењу других пољопривредних култура као и оснивању заједничких ливада,
- ✚ подршку у развоју пољопривредних производа посебних одлика квалитета до нивоа препознатљивог географског имена порекла (тзв. бренда – у воћарству, гљивама) и јачање веза пољопривреде и комплементарних дјелатности,
- ✚ едукативно преко локалне заједнице промовисати савремене пољопривредне принципе,
- ✚ подизањем квалитета услуга обезбједити пласман пољопривредних производа,

- ✚ спречавању негативних uticaja poljoprivredne proizvodnje na staње životne sredine i živog sveta, uspostavljaњem kontrole koriшћeња mineralnih ђubрива i sredстава za заштиту биља, uz istovremeno промовисање метода њихове интегралне примјене у процесима техничко-технолошког унапређивања полjoprivredne proizvodnje, приоритетно на теренима и локалитетима са изузетним природним вриједностима и реткостима, који су обухваћени одговарајућим режимима заштите;
- ✚ елиминисању uticaja аерозагађења и других штетних агенса из окружења на плодност полjoprivredног земљишта и здравствени квалитет хране, спровођењем одговарајућих мјера заштите животне средине.

Подрашничко поље, по својој површини и земљишном потенцијалу, тј производним могућностима, може да представља базу развоја полjoprivredне производње на територији саме општине али и шире. У сврху побољшања полjoprivredне производње неопходно је провести хидромелиорационе радове на подручју Подрашничког поља.

Овим Планом, предвиђена је изградња вишенамјенске акумулације у Подрашничком пољу, која ће служити за наводњавање 2.106 ha полjoprivredног земљишта. Поред намјене за наводњавање, биће то хидро-акумулационо језеро, имајући у виду, да се планира изградња ХЕ Понор. Неопходно је извршити детаљна хидрогеолошка истраживања, да не би дошло до губљења воде из акумулације. Језерски седименти у Подрашничком пољу обилују остацима органске материје тако да је поље плодно са полjoprivredног аспекта.

Обзиром на природне предуслове за бављење полjoprivredном производњом и сточарством, те на расположивост ресурса у овом сектору, постоје предуслови за интензивни развој прехранбене индустрије, уз организовани приступ и улагања.

У планском периоду је потребно стимулисати развој пословних активности из области полjoprivреде, укрупњавати полjoprivredне посједе, те низом мјера зауставити даљи одлазак становништва и запуштања полjoprivredних посједа.

У заштићеним подручјима начин полjoprivredне производње мора бити усклађен са конвенцијом о заштити биодиверзитета.

Законска обавеза корисника полjoprivredног земљишта је да земљиште редовно обрађују и да у коришћењу полjoprivredног земљишта је да земљиште редовно обрађују и да у коришћењу полjoprivredног земљишта примјењују савремене агротехничке, мелиоративне и противерозивне мјере у циљу заштите и уређења полjoprivredног земљишта.

Д.ИИ. Шуме и шумско земљиште

Унапређење стања постојећих шумских површина, затим пошумљавање земљишта лошијих бонитетних категорија у циљу повећања укупне шумовитости општине, те повећање коришћења осталих непроизводних функција шума, представља основни концепт уређења и коришћења шума и шумског земљишта у планском периоду.

Узимајући у обзир реалну чињеницу, да су све шуме на територији општине Мркоњић Град данас привредне шуме (изузев заштитних шума), јасно је да је прије свега потребно обезбиједити трајност прихода у овим шумама (и приватним и државним), а након чега ће бити задовољени интереси власника а самим тим и створени услови за већу заступљеност осталих функција шума (рекреативне, меморијалне, излетничке, и др.), које се овим Планом ставаљају као императив.

Обим шумско узгојних радова планиран је на основу следећих елемената:

- ✚ У високим шумама са природном обновом у циљу комплетирања природне обнове потребно је пошумити 67,23 ha, попуњавање се планира на 10 % површине што износи 6,72 ha, а њега садница након пошумљавања на 67,23 ha.
- ✚ Обим радова на њези шумских култура обухвата површину постојећих шумских култура старости испод 1/5 опходње на укупној површини од 243,78 ha, и шумске културе које се планирају подићи у наредном уређајном периоду на укупној површини од 140,00 ha.
- ✚ Радови у проширеној репродукцији шума обухватају пошумљавање површина подесних за пошумљавање и газдовање на површини од 140,00 ha. План је рађен условно, зависно од расподјеле средстава посебних намјена.

Табела бр. 11. План шумскоузгојних радова за шумскопривредно подручје „Мркоњићко“

Врста рада	ПЛАНИРАНО (ha)	
	За 10 година	Просјечно годишње
Пошумљавање садњом садница	67,23	6,72
Попуњавање шумских култура	6,72	0,67
Њега шумских култура	67,23	6,72
Њега култура испод 1/5 опходње	243,78	24,38
Природна обнова	1.220,77	122,08
Њега природног подмлатка	1.220,77	122,08

Извор: ЈШП "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац- Шумскопривредна основа за Мркоњићко Шумскопривредно подручје (01.01.2012. до 31.12.2021.)

Табела број 12. Подаци о дрвној маси по врстама и сортиментној структури

Категорија шума	Површина	Врста дрвета	Обим сјеча (етат) у m ³			
			Свеукупна дрвна маса		Нето маса	
			За 10 година	Годишње	За 10 година	Годишње
Високе шуме са природном обновом	12.591,50	Четинари	349.279	34.928	247.988	24.799
		Лишћари	602.676	60.268	439.953	43.995
		Укупно	951.955	95.196	687.941	68.794
Културе	1.186,50	Четинари	36.660	3.667	26.029	2.603
		Лишћари	10.227	1.023	7.466	747
		Укупно	46.887	4.690	33.495	3.350
Узданачке шуме	7.607,52	Четинари	-	-	-	-
		Лишћари	194.225	19.422	141.784	14.178
		Укупно	194.225	19.422	141.784	14.178
Укупно:	21.385,54	Четинари	385.939	38.594	274.017	27.402
		Лишћари	807.128	80.713	589.203	58.922
		Укупно	1.193.067	119.307	863.220	86.322

Извор: ЈШП "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац- Шумскопривредна основа за Мркоњићко Шумскопривредно подручје (01.01.2012. до 31.12.2021.)

Привредне шуме

Ова категорија шума заузима све шумске површине на територији општине, изузев заштићених шума.

Основна функција ових шума је привредна, са могућношћу коришћења у рекреативне сврхе.

У том контексту, основна планска поставка уређења и коришћења шума у овој категорији се заснива на привредном коришћењу, уз унапређење стања целокупног шумског фонда, а нарочито изданаких шума, све у циљу постизања оптималне структуре које ће имати трајност приноса и прихода. Овако формиране шуме, су привлачне за посјетиоце, чиме се отварају могућности за повећање рекреативног коришћења истих.

Газдовање овим шумама треба бити усмјерено на повећању дрвне залихе, прираста и приноса. У погледу приноса, производ мора бити усмјерен на повећању квалитативе сортиментне структуре. Постизање ових циљева се врши кроз правилан избор система газдовања, које је везан за поједине типове шума и које потребно прописати кроз Шумско-привредну основу.

Истовремено, у циљу повећања заступљености шумарске производње у укупном привредном билансу општине, потребно је при пласману трупца предност дати фабрикама са вишим степеном финализације.

У оквиру ове категорије шума, потребно је иницирати већу заступљеност коришћења осталих шумских производа (гљиве, љековито и ароматично биље, шумски плодови, и др.), при чему се могу остварити значајни приходи за локално становништво.

Овим Планом се у потпуности задржавају издвојене **Шуме високе заштитне вриједности** у постојећим границама, са могућношћу издвајања нових површина.

Потребно је иницирати удруживање власника приватних шума, те кроз укрупњавање посједа и кроз квалитетнију политику газдовања приватним шумама, повећати укупно привређивање из ових природних ресурса.

Обзиром на актуелне климатске промјене, при избору врста за подизање нових шумских засада, као и при конверзији постојећих шума, потребно је водити рачуна о еколошким захтјевима врсте, а затим је потребно предност дати врстама које су отпорније на сушу, те по могућности обезбиједити залијевање истих у најкритичнијим периодима.

Детаљно уређење шума на подручју општине Мркоњић Град, а у складу са смјерницама датим у овом Плану, је потребно извршити кроз израду Програма уређења шума.

Д.ІІІ. Грађевинско земљиште

Према комбинованим подацима ортофото снимка снимка, укупна површина грађевинског земљишта у Општини износи **1.315,25 ha** односно **1,96%** од укупног подручја Општине.

Грађевинско земљиште на територији општине чини: градско грађевинско земљиште, постојеће изграђене површине и пословно производне зоне.

Остало грађевинско земљиште је земљиште које ће као такво бити утврђено урбанистичким и регулационим плановима.

Општа је оцјена да постоје резерве грађевинског земљишта у оквиру грађевинских подручја насеља и да оне представљају изузетан потенцијал који може бити стављен у функцију будућег развоја само кроз адекватну планерску, земљишну и пореску политику.

Д.ІV. Минералне сировине

На подручју општине Мркоњић Град откривено је више појава и лежишта минералних сировина и то техничко-грађевинског камена, угља, термоминералних вода, металних минералних сировина и слично (прилог Карта минералних сировина 7, слике 3).

Коришћени су подаци добијени од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства, подаци из Монографије Минералне сировине Републике Српске, као и фондовска документација изведених истраживања.

Резерве минералних сировина које су приказане у овом поглављу треба узети са одређеним ограничењем пошто су резерве промјелјива категорија и приказани су резултати који су били доступни приликом израде Просторног плана.

ЛЕЖИШТЕ УГЉА "МЕДНА"

Истражни простор угља "Медна" је дефинисан сљедећим координатама:

Истражни простор "Медна" Медна		
Тачка	X	Y
A	6414045	4912825
B	6414570	4912478
Ц	6414640	4912820
D	6414315	4913054

На подручју Медне (Бараћи) неогени лимничко-терестрички седименти имају површину од око 35 km². У доњим, глиновито-лапоровитим дијеловима те серије, на подручју средњег тока Грабовичког потока, откривени су изданци два угљена слоја: доњег, минималне дебљине око 5 m релативно чистог угља са два уочљива прослојка угљевитог лапора и горњег, укупне дебљине око 4 m али потпуно онечишћеног угљевитим лапором.

Доњи угљени слој истраживан је 1960/61. године једним поткопом по пружању, који је био лоциран око 300 m сјеверозападно од изданака у Грабовичком потоку. Опробована је чиста угљена партија у слоју, и она има слиједећи квалитет: садржај влаге око 27%, пепела од 12-18%, сумпора око 7% и доњи топлотни ефекат од 12.058 kJ/kg. Угљени слој није сасвим пресјечен, те му није утврђена права дебљина (Милојевић, 1976).

ИСТРАЖНИ ПРОСТОР "СИЊАКОВО"

Истражни простор "Сињаково" је дефинисан са сљедећим координатама:

Истражни простор "Сињаково" - Мајдан		
Тачка	X	Y
A	6427500	4912500
Б	6427750	4913550
Ц	6428500	4913550
Д	6429150	4912900
Е	6429550	4913350
Ф	6430250	4913200
Г	6430250	4911850
Х	6428400	4912000

На предметном локалитету се врше истраживања бакра, гвођа и олова.

На бази изведених истраживања а имајући у виду велико распрострањење, као и на велику дебљину продуктивне зоне, рудне резерве и потенцијалност су значајни, тако да рудне резерве В категорије износе око 200.000 t, а потенцијалне се процијењују на око милион тона.

На овој локацији има и појава живе и злата али нису утврђене резерве.

ИСТРАЖНИ ПРОСТОР "ГЕРЗОВО"

Истражни простор "Герзово" је дефинисан сљедећим координатама:

Истражни простор "Герзово" - Герзово		
Тачка	X	Y
A	6417660	4908610
Б	6418450	4908610
Ц	6419410	4907440
Д	6420280	4907660
Е	6420800	4905750
Ф	6420110	4905600
Г	6419170	4905950
Х	6418120	4907230
И	6417360	4907380

Регионалним истраживањима у току 1987. године у рејону Шипова, на локалитету Герзово-Злокоси констатовано је присуство квалитетног бентонита чије су потенцијалне резерве С2 и перспективне D1 категорије процјењене на количину од 740.000 t. У ширем подручју села Савичићи констатовано је присуство квалитетног бентонита чије су перспективне резерве D1 категорије процјењене на количину од 336.000 t (Каچار, 1987).

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ЛИСКОВИЦА"

Експлоатационо поље "Лисковица" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Лисковица" - Лисковица		
Тачка	X	Y
A	6439000	4918000
Б	6439000	4922000
Ц	6434000	4922000
Д	6434000	4918000

На овом локалиту су утврђене резерве боксита и 103.996 тоне билансних резерви.

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ГРАДИНА"

Експлоатационо поље "Градина" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Градина" – Горња Пецка		
Тачка	X	Y
A	6413600	4908800
Б	6413500	4908800
Ц	6413100	4909100
Д	6413200	4909400
Е	6413600	4909400
Ф	6413700	4908900

На овом локалитету су такође дефинисане резерве боксита и то Б+Ц₁ резерве су 1.564.263 тона.

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "МАЈДАН"

Експлоатационо поље "Мајдан" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Мајдан" - Мајдан		
Тачка	X	Y
A	6430500	4914000
Б	6432000	4914000
Ц	6432000	4914900
Д	6430500	4914900

На овом локалитету су дефинисане резерве мермера од 959.040 тона (А+Б+Ц₁ резерве).

Лабораторијским испитивањем констатовано је да мермер са овог лежишта представља квалитетан грађевински материјал који се може употријевити:

- као камена ситњеж за производњу терацо плочица,
- као мјешавина агрегата за справљање бетона,
- као филер за асфалт,
- као карбонатна пунила за сточну храну, гумарску индустрију, средства за заштит биља, производњу PVC, индустрију папира и за калцификацију земљишта.

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ПОДРАШНИЦА"

Експлоатационо поље "Подрашница" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Подрашница" - Подрашница		
Тачка	X	Y
A	6417000	4916000
Б	6420000	4916000
Ц	6420000	4918000
Д	6417000	4918000

На овом локалитету су дефинисане резерве кварцне сировине-рожнаца од 952.717 тона (A+B+Ц₁ резерве).

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ЉУБИЧИНА ДОЛИНА"

Експлоатационо поље "Љубичина долина" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Љубичина долина" – Јасенови Потоци		
Тачка	X	Y
A	6410000	4900000
Б	6412000	4906000
Ц	6412000	4904000
Д	6410000	4904000

На овом локалитету су дефинисане резерве боксита од 753.134 тона (A+B+Ц₁ резерве).

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ЧИРАКОВАЦ"

Експлоатационо поље "Чираковац" је дефинисано сљедећим координатама:

Експлоатационо поље "Чираковац" - Мајдан		
Тачка	X	Y
A	6433023	4915010
Б	6433135	4915080
В	6433425	4914900
Г	6433425	4914637
Д	6433220	4914637
Ђ	6433023	4914773

На овом локалитету су дефинисане резерве доломита од 1.992.600 м³ (A+B+Ц₁ резерве).

ЕКСПЛОАТАЦИОНО ПОЉЕ "ПОДБРДО"

Експлоатационо поље "Подбрдо" је дефинисано слjedeћим координатама:

Експлоатационо поље "Подбрдо" - Подбрдо		
Тачка	X	Y
А	6422300	4922800
Б	6422200	4923200
Ц	6421800	4923200
Д	6422200	4923200
Е	6422000	4922800

На овом локалитету су дефинисане резерве кречњака али количине нису биле доступне у току израде овог плана.

ПОЈАВА БИЈЕЛИХ БОКСИТА НА ЛОКАЦИЈИ "ЧАРДАК ЛИВАДА"

Појаве бијелих боксита налазе се јужно од Бараћа у предјелу Чардак ливада. Ту је откривено више изданак боксита на контакту ценоманско-туронских кречњака и кредно-палеоценских класита. У 1987. години терен је детаљно картиран у размјери 1 : 5 000. Боксит се јавља у облику слоја дебелог до 2 m. Са неколико раскопа је утврђено је пружање па је омогућено истраживање бушењем кроз кровину. Средњи садржај основних компоненти је: Al_2O_3 60-70 %, SiO_2 1-3 % и Fe_2O_3 7-12 %.

ОСТАЛЕ МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ

Поред наведених минералних сировина на територији општине Мркоњић Град у досадашњим истраживањима евидентиране су и слjedeће појаве:

- Питка вода, низ квалитетних извора питке воде
- бакар, олово и цинк на локацији Мајдан
- боксит на локацији Сурјан
- боксит на локацији Бараћи
- гранит на локацији Ођуне
- кварцити на локацији Пекези
- боксит на локацијама Лисковица, Ченић, Доња Пецка
- гипс на локацији Медна и Ођуне
- лигнит на локацији Шеховци
- манган на локацији Шибови
- флуорит на локацији Видуша
- појава украсног камена; на подручју Бараћа и на потезу између Бараћа и Доње Пецке. Према резултатима ранијих истраживања и испитивања утврђено је да се овај камен може користити за декоративна облагања и као филер за асфалтне радове.
- Појава минералних извора, као што је минерални извор „Смрдељац“ на Сињакову

Термоминералне воде

На слици 3. је приказана карта термалних и термоминералних вода општине Мркоњић Град. У широј зони Балкана је постојао извор са повишеном темепратуром али детаљна истраживања нису вршена.

Да би се постојећи ресурси на подручју општине Мркоњић Град адекватно искористили и заштитили неопходно је следеће:

- ✚ Израдити Елаборате о резервама за све минералне ресурсе који се експлоатишу или имају у плану да се експлоатишу на територији општине Мркоњић Град;
- ✚ За сваки извор и бунар који се користи за људску употребу потребно је урадити Програм санитарне заштите према "Правилнику о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите, подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објаката и вода намјењених људској употреби (Сл. гл. РС 7/03);
- ✚ У случају рјешавања водоснабдијевања одређених мјесних заједница или других дијелова општине на рачун подземних вода, неопходно је да се изводе детаљна хидрогеолошка истраживања а према Пројекту детаљних хидрогеолошких истраживања а у складу са Законом о геолошким истраживањима (Сл. гл. РС 110/13);
- ✚ Урадити катастар загађивача подземних вода на територији општине Мркоњић Град;
- ✚ Урадити катастар клизишта на територији општине који је потребно стално ажурирати са новим подацима о локацијама клизишта, начином санирања и остало;
- ✚ Експлоатација било ког минералног ресурса се мора вршити у складу Законом о рударству, Законом о геолошким истраживањима, Законом о концесијама и другим законским и подзаконским актима који дефинишу ову област;
- ✚ Експлоатација минералних сировина врши се на начин којим се обезбјеђују оптимално кориштрње лежишта минералних сировина, безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова, прописима којима су утврђени услови у погледу заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине.
- ✚ Предлаже се наставак истраживања техничког грађевинског камена, термоминералних вода, угља, кречњака, доломита, бентонита, подземних вода и других минералних ресурса на територији општине Мркоњић Град. Ова истраживања је неопходно да се раде систематски, а према Пројектима који морају да задовоље све законске обавезе. Предност у наставаку истраживања се даје обновљивим и чистим изворима енергије као што су термоминералне воде, а искључити све природне ресурсе чије кориштење наноси штету становништву и њиховом окружењу. За потребе процјене и приоритета експлоатације природних ресурса, потребно је провести стратешку студију утицаја на животну средину,
- ✚ Минералне ресурсе је потребно користити у складу са принципима "одрживог развоја".

Д.У. Ловна и риболовна подручја

Концепција развоја ловства се обезбјеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

У планском периоду, потребна је:

- ✚ већа валоризација потенцијала ловне дјелатности кроз изградњу партнерства и координацију са другим дјелатностима (шумарство, туризам и др.);
- ✚ истраживачко-развојни рад из области ловства, промоција ловства, обезбјеђење средстава преко стимулативних мјера.
- ✚ заштита угрожених и ријетких врста дивљачи;
- ✚ изградња и реконструкција ловно-техничких објеката и пратеће инфраструктуре;
- ✚ Опремити и уредити ловишта, како би достигла задовољавајући ниво,
- ✚ Достицање капацитета ловишта за све гајене врсте дивљачи и његово одржавање, као првог предуслова трајности газдовања и кориштења;
- ✚ Опремити подручја комерцијалног ловишта за туристички лов
- ✚ Опремити ловишта ловно-техничком и ловно узгојним објектима сходно важећој Ловној основи удружења.

У планском периоду на подручју дијелова општине Шипово, Купрес и Мркоњић Град (планина Виторог), предвиђа се оснивање посебног ловишта „Виторог“. Ловиште је типично планинског типа. У њему постоје повољни станишни услови за: срнећу дивљач, дивље свиње, медвједе, дивокозе, зечеве, љештарке, велике тетријебе, вукове, рисове, вјеверице, орлове, сове, јастребове, дивље голубове, шљуке и друге врсте дивљачи (сисара и птица) којима одговарају постојећи станишни услови.

Основне врсте дивљачи су: срнећа дивљач, дивља свиња, медвјед, велики тетријаб и вук.

Табела бр. 13. Планирана ловишта на територији општине Мркоњић Град

Назив ловишта	Општина/Град	Површина	Тип ловишта према намјени	Тип ловишта према надморској висини
Виторог	Мркоњић Град, Шипово, Купрес	13.255	Посебно	Планинско

Извор: Елаборат о установљеним ловиштима на подручју Републике Српске, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републике Српске; септембар 2015.године

Установљавањем спортско-рекреационих ловишта у свим општинама гдје постоје традиционално јака ловачка удружења у потпуности су задовољене потребе матичних ловаца.

Код спортско-рекреационих ловишта чији су будући корисници ловачка удружења са чланством изнад 100 ловаца, као и код ловишта код којих није било већих промјена у

погледу површина, предвиђа се да ће таква ловачка удружења и даље успјешно газдовати ловиштем те да ће она бити економски одржива.

Лисина као подручје богатог диверзитета, посебно се истиче по диверзитету гљива, и у том смислу мјере заштите треба да обезбједе очување биљних и животињских врста.

Најважнију мјеру за очување и унапријеђење рибљег фонда у риболовним водама представља заштита и унапријеђење природних рибљих плодишта. У оквиру ове мјере неопходно је ангажовање стручних тимова, механизације за чишћење и уређење и људства за чување рибљих плодишта и уништавање штеточина. Заштита рибљих плодишта представља приоритетни циљ, прије свега због тога што рибља плодишта обезбјеђују одржавање бројности рибље популације у воденим екосистемима.

Уређење, односно оспособљавање рибљих плодишта има за циљ:

- ✚ омогућавање адекватног прилива воде у плодиште при водостају који је неопходан у одређеном периоду године, односно када су хидролошки и метеоролошки услови погодни за мрест рибе, и
- ✚ уређење подручја плодишта тако да рибе које су фитофилне нађу најбољи супстрат за мрест.

Д. VI. Туристичка подручја

Подручје општине Мркоњић Град обилује изузетно богатим природним вриједностима, културно-историјским споменицима, вјерским и другим објектима, што му даје карактер подручја потенцијалног за развој туризма. Томе доприноси и његов транзитни положај, обзиром да је смјештен на коридору Градишка - Бања Лука - Купрес.

Туристичка понуда Мркоњић Града, заједно са потенцијалним туристичким локалитетима у окружењу, пружа могућност формирања комплетног туристичког производа.

С обзиром да је туризам планиран као један од **носиоца привредног развоја**, посебна пажња је посвећена стварању просторних услова за реализацију туристичких капацитета и креирање просторног амбијента за развој туризма. Темељ развоја туристичке понуде на подручју ове општине су природни ресурси.

Према природним и културно – историјским потенцијалима, а уважавајући при томе релевантне трендове на глобалном туристичком тржишту као и постојећу ресурсну основу, на подручју општине Мркоњић Град могу се идентификовати могућности развоја следећих облика туризма, као носиоца туристичке понуде:

- Излетнички и спортско-рекреативни туризам
- Омладински туризам
- Вјерски и манифестациони туризма
- Рурални (сеоски) и еко туризам
- Ловни и риболовни туризам
- Транзитни туризам
- Културно-историјски туризам

Излетнички и спортско-рекреативни туризам

Излетнички и спортско-рекреативни туризам је облик туристичког кретања ради боравка у природи, упражњавања различитих облика рекреативних активности (шетња, планинарење, пјешачење, бициклизам, параглајдинг) као и посјете културних добара.

Спортско рекреативна и излетничка понуда темељи се већим дијелом на природним ресурсима овог краја, а чине је сљедећа подручја:

- ✚ **Језеро Балкана**, представља једно од значајнијих туристичких локалитета на територији општине Мркоњић Град. Уз језера се налазе угоститељски објекти и спортски терени; језера припадају групи туристичких вриједности са наглашеним рекреативним својствима привлачности и погодна су за развој купалишног, риболовног, излетничко-спортског и манифестационог туризма. У планском периоду, доћи ће до проширења овог спортско-рекреативног комплекса, чиме ће се употпунити туристичка понуда. Планирана је изградња спортских терена, трим стаза, смјештајних и угоститељских капацитета. Укупна површина планираног спортско-рекреативног комплекса Балкана износи 103,05 ha.
- ✚ **Излетиште Зелениковац**, планинско излетиште, на надморској висини од 880 m. Од Мркоњић Града је удаљено 15 km, а налази се поред магистралног пута М-15 Мркоњић Град - Гламоч - Сплит. Ово мјесто је у априлу 2002. год. добило статус Еколошке зоне. У преуређеној воденици отворена је и умјетничка галерија у којој се налази колекција умјетничких дјела, етнографских и других културних садржаја. У овом излетишту се одржавају различите манифестације: Обилјежавање дана планете Земље, Ђурђевдански сусрети – првомајски уранак, турнир у гоу, Међународни камп волонтера, Ликовна колонија, цез фестивал и др. Од смјештајних капацитета на Зелениковцу је изграђено неколико дрвених кућица и бунгалова.
Зелениковац карактеришу природне шуме високе пејзажне вриједности, намијењене за одмор и рекреацију. У планском периоду ово подручје треба ставити под заштиту, као Заштићено подручје са одрживим кориштењем природних ресурса „Парк шуме Зелениковац“. У парк-шуми су допуштени само они захвати и радње чија је сврха њено одржавање и уређење.
- ✚ **Ријека Сана**, својом природном љепотом, представља оазу са угодном свјежином и хладовином, што привлачи бројне посјетиоце током љетног периода. Одликује се изузетно чистом водом која припада I класи.
- ✚ **Ријека Понор**, представља јединствену хидро-геоморфолошку појаву, која извире код села Подрашница и након неколико километара понире испод југозападних обронака планине Мањача у Подрашничком пољу. Након тога се опет појављује у мјесту Крупа на Врбасу и под именом Крупа се улијева у ријеку Врбас. Ова ријека се одликује високим ступњем еколошке очуваности и богатством живог свијета, па има огроман потенцијал за развој различитих видова туризма.
- ✚ **Планина Лисина**, планина вулканског поријекла, са највишим врхом од 1.467 m, карактерише је велики биодиверзитет биљних и животињских врста, као и бројни извори питке воде, који представљају значајан водни ресурс у локалним оквирима. На лисини постоји 360 извора воде, више од 1.200 врста гљива, 1.000 цвијетова и биљака и 105 врста птица што представља значајан туристички потенцијал. Акцент се ставља на развој еко-туризма. Подручје пружа идеалне услове за параглајдинг, планинарење, скупљање гљива и љековитог биља, лов.

- ✚ **Планинско насеље Млиниште** планинско насеље смјештено поред магистралног пута М-15 Мркоњић Град – Гламоч - Сплит на надморској висини од 1.130 m представља праву ваздушну бању. Погодно је за одмор, рекреацију, здравствени туризам, лов, шетњу, планинарење, брање љековитог биља, радионице у природи и друге активности. Клима овог мјеста је изузетно оштра, а током зиме су заступљене високе сњежне падавине. Један од потенцијала на овом подручју је и спомен комплекс старог воза Ћире и стара пруга.
- ✚ **Језеро Бочац**, вјештачко језеро, изграђено на ријеци Врбас за потребе ХЕ Бочац. Дужина језера је 16,45 km, а површина 26,79 km². Захваљујући својој дужини, ширини и дубини, идеално је за спорт и рекреацију на води, као и риболов обзиром да је богато племенитом слатководном рибом. У планском периоду, потребно је употпунити туристичку понуду, кроз изградњу смјештајних капацитета (бунгалови) и туристичке инфраструктуре. Постоји могућност изградње етно-села, на површини која је резервисана за рекреацију (Ада), између магистралног пута М-16 и самог тока ријеке Врбас. Изузетан транзитни положај допринеће додатној атрактивности и посјети овог подручја. У близини се налази и тврђава Бочац.
- ✚ **Тврђава Бочац** (односно њени остаци) се налази уз само језеро Бочац (код бране). Она представља један од средњовјековних градова - тврђава, који је изграђен над кањоном Врбаса и била је једна од најважнијих фортификација врбашког одбрамбеног система. Стари град Бочац би се могао активирати у туристичке сврхе, организовањем разних манифестација на води, рођење, риболов.
- ✚ **Расадник-Рогољи**, излетиште које је потребно у планском периоду уредити, употпунити туристичким садржајем (изградња спортских терена, бунгалова, роштиљ мјеста и сл.)
- ✚ **Рејон Овчара**, представља праву ваздушну бању, са изузетно чистим ваздухом, без аерозагађивача, повољном климом, чиме би се ово подручје у планском периоду могло активирати у туристичке сврхе. Овај рејон пружа изузетне услове за развој излетничког, зимског (зимски спортови) и ловног туризма (лов на дивљач).
- ✚ **Подгорја**, рејон на крајњем југу општине који својом конфигурацијом терена, климатским обиљежјима (оштре зиме са задржавањем сњежног покривача), пружа могућност за развој зимских спортова и планинарења,
- ✚ **Пецка**, подручје погодно за обављање радионица у природи и алпинизам. На овом локалитету је обновљена стара школа за прихват гостију за радионице у природи. У близини се налази и стијена за пењање, чиме би се могао развити и алпинизам.
- ✚ **Јасенови потоци**, рејон које својом конфигурацијом терена, оштром планинском климо, пружа могућности бављења зимским спортовима и планинарењем.

Рекреативна својства излетничког туризма

- ✚ **Параглајдинг узлетишта**, се налазе на врху Лисине и Сињакова.
- ✚ **Тематске стазе**, на подручју општине чине бицикличке стазе, гљиварске, планинске и параглајдинг стазе. Приоритет је дат локалним бицикличким стазама које су дио мреже регионалних бицикличких рута у Крајини, а то су: бицикличка стаза: а) Мркоњић Град – Котор – Густовара – Тријебово – Дубица – Чађавица – Ораховљани –Граци – Подрашница - Балкана; б) Зелениковац – Шибови - Јајце в) Бања Лука – Мркоњић Град. У планском периоду је потребно поставити путоказе те обиљежити тематске стазе.

- ✚ **Планинарење и пјешачење**, Планинарско еколошко друштво „Видик“ је извршило обиљежавање седам планинарских стаза (око 50 km) од чега четири на Лисини, гдје изграђен и један планинарски дом. Три стазе воде из правца града а једна из села Подрашница. Дијелом се преклапају с гљиварским стазама, а све воде до планинарског дома у чијој се близини налази видиковац. На Димитору су маркиране двије стазе. Једна води од Зеленковца преко Козије стране, а друга са Штрбине до врха Димитора. У плану је изградња планинарског дома на Димитору. Постоји и маркирана стаза од села Пецка па до свих извора Сане који се налазе у прилично неприступачном дијелу.

Манифестациони туризам

Овај вид туризма подразумијева низ планираних културних, спортских, политичких, умјетничких догађаја; од великих међународних манифестација, сајмова, фестивала до градских манифестација локалног значаја. Манифестациони туризам подразумијева сегмент туристичког тржишта у коме људи путују да би присуствовали манифестацијама или који су мотивисани да манифестације посјећују у мјесту боравка. Имају велики пропагандни значај, обогаћују културни живот, утичу на пордужетак туристичког боравка, а заснивају се на вриједностима манифестационих мотива.

На подручју општине Мркоњић Града одржава се низ културно-умјетничких, фолклорних и спортских манифестација:

- ✚ Годишња смотра фолклора,
- ✚ Дани косидбе на Балкан,
- ✚ Аранђеловдански вашар (фестивал домаће ракије, Дани меда, Етно фестивал „Јабука“, Изложба „Златне руке“).
- ✚ Гљиварски викенд на Лисини,
- ✚ Фестивал шумских плодова,
- ✚ Музички фестивал, ликовне колоније,
- ✚ Промоција планинарења и заштите животне средине,

Манифестациона дешавања привлаче велики број младих људи, еколога, планинара и заљубљеника у природу, који у све већем броју посјећују Општину Мркоњић Град, с циљем реализације активног одмора у природи (планинарење, бициклизам и сл.) У складу са тим, у наредном периоду, могао би се очекивати активнији развој **омладинског туризма**.

Рурални (сеоски) и еко туризам

Развој сеоског туризма на подручју општине Мркоњић Град, темељи се на разноврсности духовних и материјалних вриједности (историјско-културно наслеђе, манифестације и приредбе, очуваност народних обичаја, очуваност старих заната, кућна радиност). Туризам на сеоском газдинству један је од темељних носилаца интегралног развоја руралних подручја. Сеоски туризам активно подстиче социо-економске и физиономски преображај насеља. Његове предности су у: смјештају гостију на властитом газдинству, понуди властитих производа (хране, пића, производа кућне радиности), могућности активног одмора, боравак у здравој животной средини.

Снажнији развој туризма на селу, који би био подстицајан интегралном руралном развоју, могао би се остварити по основу модела етносело, високог квалитета туристичког производа и туристичких услуга.

Развој сеоског туризма требало би да има позитивне ефекте у:

- подстицају развоја нових туристичких дестинација,
- стварању локалног предузетништва,
- одрживом развоју руралних подручја,
- очувању аутохтоних вриједности (локалног идентитета, традиције и обичаја),
- очувању и унапређењу природне и животне средине.

У планском периоду, потенцијал за развој сеоског и еко туризма имају рејони руралних подручја Бараћи и Пецка, која пружају могућност за планинарење, пикник туризам, риболов и сл.

Сеоски и еко туризам може бити покретач оживљавања сеоског простора и остварити битан утицај на промјене у његовој друштвено-економској структури. Заснован је на искориштавању аутентичне сеоске средине у контексту туристичке понуде. Нема одлике масовности и компатибилан је са аспектима одрживог туризма, а по правилу подразумијева и еколошку пољопривредну производњу. Упоришне тачке могу бити сеоска домаћинства која егзистенцију темеље на пољопривреди, а вишак својих производа пласирају путем сеоског туризма.

Транзитни туризам

Развоју транзитног туризма на територији општине Мркоњић Град доприноси њен транзитни положај, обзиром да је смјештен на важним магистралним правцима М-15 (Мркоњић Град – Гламоч - Сплит), магистрални пут М-5 (Јајце - Мркоњић Град - Бихаћ), магистрални пут М-16 (Бања Лука – Црна Ријека – Јајце - Сплит), а у плану је и изградња ауто-пута у дужини 110 km на релацији Гламочани - Купрес који ће ићи преко Мркоњићке општине. Сва излетишта се управо налазе на поменутих путним правцима, чиме се остварује већа транзитна посјета. Туристичка понуда Мркоњић Града, заједно са потенцијалним туристичким локалитетима у окружењу, пружа могућност формирања комплетног туристичког производа.

На само 20-ак километара од Мркоњића налазе се Јајце и Шипово између којих су Велико и Мало Пливско језеро. Јајце има изузетно богату историју, тврђаву и катакомбе али и јединствен водопад у самом граду са којег се Плива улијева у Врбас. Шипово је изузетно богато природним богатствима, а од излетишта издваја се прашума Јањ, кањон ријеке Јањ, Јањске отоке, ријека Плива, ада Сокочница и др. Спортски риболов је такође добро развијен, а у граду се може појести врло укусна поточна пастрмка али и друга јела овог краја.

Бања Лука, највећи град, привредни и културни центар регије, налази се 50 km сјеверно од Мркоњић Града.

Рибник, од Мркоњића удаљен 39 km је познат по богатом рибљем фонду, чему су допринијеле изузетно чисте ријеке. Спортски риболов, fly fishing, је врло развијен па се редовно одржавају значајна такмичења. Око ријека се уздиже неколико планина богатих шумом која покрива 64% цијеле општине. Позната је и 'Ледена' пећина коју спелеолози и планинари често посјеђују.

Културно-историјски туризам

На подручју општине Мркоњић Град, евидентиран је велики број објеката културно-историјског значаја, који могу допринијети развоју овог вида туризма. Споменици културе, културни догађаји и ликовне колоније представљају основу за културно-историјски туризам, којем у планском периоду треба посветити што већу пажњу. Објекти културно-историјског наслеђа, детаљно су обрађена у поглављу *Е. Заштита природе, културно-историјског наслеђа, заштита животне средине*.

Е. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ, КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКОГ НАСЉЕЂА, ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Е.1. Заштита природе

Заштита природног наслеђа захтијева успостављање ефикаснијег система дугорочне заштите највреднијих и најзначајнијих природних подручја која се одликују високим степеном биолошке разноликости, а у складу са савременим еколошким критеријумима и стандардима Европске уније.

Основна концепција уређења и коришћења природног наслеђа на територији општине Мркоњић Град, се заснива на утврђивању постојећих природних добара, њиховој максималној заштити и задржавању свих вриједности у циљу одрживог развоја. Процес заштите ових добара прије свега подразумијева доношење одговарајућих подзаконских аката, који би били усклађени са принципима *IUCN*-а и на основу којих би извршило правно проглашење заштите свих објеката природног наслеђа, при чему би биле јасно дефинисане све релевантне одреднице (власништво, управљачи, стручни надзор, режими заштите, права и обавеза власника, и др.)

Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећање укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању, у оквиру еколошке мреже Републике Српске, идентификацији подручја за европске еколошке мреже *NATURA2000* и *EMERALD* и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Просторним планом општине Мркоњић Град, а у складу са приједлогом Завода за заштиту културно - историјског и природног наслеђа, планира се успостављање заштите за сљедећа подручја:

Табела бр. 14. Листа заштићених природних добара на територији општине Мркоњић Град

Листа заштићених природних добара		Назив природног добра		Категорија IUNC	Општина
Попис подручја планираних за успостављање заштите у планском периоду	Споменик природе	„Извор ријеке Сане“		III	Мркоњић Град, Рибник
	Подручје управљања стаништем	„Подрашничко поље“		IV	Мркоњић Град
	Заштићени природни предио	„Кањон Угар-Врбас-Црна Ријека“		V	Бања Лука, Кнежево, Мркоњић Град
		„Клисура Врбас“		V	Бања Лука, Мркоњић Град
	Парк природе	„Шибови-Лисина-Балкана“	„Лисина“ – шира варијанта А	V	Мркоњић Град
			„Лисина“ – ужа варијанта Б		
			Посебни (миколошки)резерват природе „Лисина“	Ib	
		„Сана горњи ток“		V	Мркоњић Град, Рибник
		„Клисура Сокочница“		V	Шипово, Мркоњић Град
	Парк шуме	„Зеленковац“		VI	Мркоњић Град

Извор: Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа, Република Српска; Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025.године, Урбанистички Завод Република Српска.

Подручје Лисине издвојено је и као Потенцијално подручје Еколошке мреже Републике Српске чија израда је приописана Законом о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“ бр. 20/14). Досадашњим истраживањем је утврђено да је подручје планине Лисина највриједније и најзначајније подручје природе на територији општине Мркоњић Град, али и цијеле Републике Српске, које се одликује високим степеном биолошке и геолошке разноврсности.

Врсте и режими заштите подручја природног добра прецизно ће се утврдити актом о установљењу заштите на основу претходно урађене стручне документације Републичког завода за заштиту природног и културно – историјског наслеђа.

За све објекте и радове у подручјима заштићених природних добара обавезна је израда анализе утицаја на животну средину. У заштићеним природним добрима изградња и уређење могу се вршити искључиво у складу са циљевима и мјерама заштите који су

утврђени правним актом, просторним planovima подручја посебне namjene и programima zaštite и razvoja.

Статус природних вриједности под заштитом државе могу и требају имати и други комплекси, локалитети и објекти за које се у наредном периоду утврде својства слична наведеним локалитетима, а у складу са урађеном стручном документацијом Републичког завода за заштиту природног и културно – историјског наслеђа.

Стратешки приоритети у планском периоду су:

- ✚ повећање укупне површине под заштитом кроз проглашење нових заштићених подручја;
- ✚ доношење свих пратећих подзаконских аката из области заштите природе;
- ✚ успостављање националне еколошке мреже и идентификација подручја за европску еколошку мрежу НАТУРА2000 кроз посебан пројекат;
- ✚ израда просторних планова за подручја посебне намјене за већа заштићена подручја, те израда урбанистичких планова за локалитете у заштићеним подручјима на којима је регистрована или планирана изградња већег обима;
- ✚ санација деградираних простора (каменоломи, пожаришта, дивље депоније, шљункаре и сл) са значајним неповољним утицајем на природне вриједности и животну средину;
- ✚ ажурирање и одржавање постојеће ГИС базе података о заштићеним и еколошким подручјима (ISPASS база података);
- ✚ идентификовање значајних и вриједних природних подручја за уписивање у међународне листе заштићених подручја (у Рамсарску листу, листу резервата биосфере, у листу свјетске баштине UNESCO, МАВ листу „Човјек и биосфера“, подручја од значаја за птице - IBA).
- ✚ Потребно је одредити референтне институције у области заштите природе за укупну или појединачну заштиту природних добара. То подразумјева израду комплетне документације за свако добро, критеријума за њихову категоризацију и успостављање регистра заштићених природних добара, као и мониторинг. Референтне институције треба да имају ексклузивно право за издавање еколошких сертификата у области привреде и просторног планирања, да би се српечило даље настајање угрожених природних вриједности.

Е.ИИ. Културно – историјска добра

Заштита природних и културно - историјских вриједности и добара оствариваће се формирањем мреже заштићених и еколошки значајних подручја од националног и међународног значаја на територији општине и у окружењу, феномена геонаслеђа и кључних обељежја предјела, уз обезбјеђење институционално - организационе подршке и умрежавања свих релевантних актера заштите природе. Приоритет је остваривање заштите, презентације и одрживог коришћења заштићених природних добара и вриједности, које омогућавају развој локалне заједнице, одмор и рекреацију у природи и едукацију урбаног становништва. Ефикасност заштите обезбиједиће се укључивањем локалног становништва у активности и послове на заштити, уређењу и презентацији природних добара и ресурса (вода, шума и др.)

Стављање под заштиту одређених објеката локалитета или комплекса природног или културно - историјских вриједности у контексту просторног планирања подразумијева класифицирање по степенима, односно категоријама, заснованим на позитивним законским прописима.

Просторним планом се предвиђа пуна заштита свих објеката локалитета и комплекса. Исто тако покрене се иницијатива да се постојеће природне и културно-историјске вриједности на подручју општине наредним активностима и процедуром презентације и кориштења заштите у мјери која одговара категорија споменичке вриједности коју носе, чиме ће бити спријечени могући сукоби у простору код доношења и реализације развојних програма.

Нови развојни програми требају користити затечене и сачуване вриједности и интерполирати их у нова рјешења у најафирмативнијем смислу.

Основна концепција просторног развоја општине Мркоњић Град, са аспекта заштите културног наслеђа, заснована је на њиховој идентификацији њиховим стављањем под заштиту, а у циљу повећања процента заштићених културних добара.

Мјере техничке заштите за непокретна културна добра су:

- ✚ споменици, спомен бисте и спомен обиљежја морају се адекватно одржавати обновом оштећених натписа, чишћењем споменичких подлога и површина, као и одржавањем зелених површина око споменика,
- ✚ обнову оштећених и избледјелих натписа на спомен плочама на објектима, могу изводити стручна лица квалитетним материјалима и квалификованом радном снагом,
- ✚ спроводити радове на конзервирању, рестаурирању, реконструкцији, ревитализацији културних добара, уз ближе услове и одобрење службе заштите,
- ✚ споменичка подручја и објекте штитити у изворном, интегралном облику,
- ✚ очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, стилских карактеристика, оригиналних материјала и функционалних карактеристика,
- ✚ дозвољене су урбанистичке интервенције у циљу регулације приступа спомен обиљежју, као и партерна рјешења заштићене зоне спомен обиљежја,
- ✚ на свим констатованим археолошким налазиштима, која су утврђена у Плану, односно на археолошким налазиштима која су проглашена за непокретна културна добра и у њиховој заштићеној околини, као и у зони археолошких локалитета који су евидентирани као непокретности које уживају претходну заштиту, потребно је прије предузимања било каквих земљаних радова тражити од надлежног Завода посебне услове заштите. На овим локалитетима дозвољена је изградња инфраструктуре и извођење грађевинских радова само уз претходно прибављање појединачних мјера заштите и обезбјеђивање заштитних археолошких ископавања, праћења радова и адекватне презентације налаза.

Приједлог мјера заштите заштићене околине споменика културе:

- ✚ забрана градње и постављања трајних или привремених објеката који својим намјеном, волуменом габарита по висини и облику могу угрозити или деградирати споменик културе и његову заштићену околину
- ✚ забрана постављања покретних тезги, киоска и других привремених објеката унутар заштићене околине
- ✚ забрана радова који могу угрозити статичку безбедност споменика културе
- ✚ забрана извођења радова којима се врши промјена облика или намјене терена
- ✚ забрана постављања далековода, ваздушних електро и ТТ водова преко заштићених парцела, њихово вођење извршити подземним каналима, уз враћање терена у првобитно стање
- ✚ урбанистичко и комунално уређење, хортикултурно опремање, његовање декоративне флоре и редовно одржавање простора заштићене околине у функцији споменика културе

Приједлог мјера техниче заштите за спомен обиљежја:

- ✚ трајно чување и одржавање културних добара споменичког и меморијалног карактера
- ✚ споменици, спомен бисте и спомен обележја морају се адекватно одржавати обновом оштећених натписа, чишћењем споменичких подлога и површина, као и одржавањем зелених површина око споменика
- ✚ обнову оштећених и избледјелих натписа на спомен плочама на објектима, могу изводити стручна лица квалитетним материјалима и квалификованом радном снагом

Услови заштите односе се на све категорије непокретног културног добра. Неопходно је урадити Студију заштите непокретних културних добара којом ће се утврдити појединачни услови заштите за свако културно добро.

За природне вриједности и градитељско наслеђе неопходно је израдити студију и валоризацију којим се дефинишу одговарајуће зоне заштите, статуси појединих објеката и прописане мјере заштите по зонама.

Проведбеном просторно-планском документацијом а у складу са наведеном студијом ће се прецизно дати смјернице и одредбе за спровођење мјера заштите и очувања културно-историјског наслеђа, као и смјернице за пројектовање и интерполације нових објеката у заштићеним зонама, који својим волуменима, габаритима, архитектуром и обликовањем не смију угрозити и девалвирати постојећу изграђену структуру, дефинисану и заштићену као културно-историјско наслеђе.

Културно-историјска добра представљају свједочанства егзистирања човјека и његових цивилизација у времену и простору и веома су важан дио укупног човјековог наслеђа. Културно-историјска баштина представља специфичан, хуманистички, вид квалитете датог простора. Као дјелатност, она је од нарочитог значаја за друштво и његов развој.

Археолошки локалитети на подручју општине Мркоњић Град према евиденцији Завода за заштиту Културно-историјског и природног наслеђа и Археолошког лексикона Босне и Херцеговине (Сарајево, 1988. године) су:

Праисторијски период:

1. Градина, Баљвине, Мркоњић Град. Праисторијска градина. На десној обали Врбаса насупрот ушћа Црне Ријеке налази се плато са очуваним сухозидом. Жељезно доба;
2. Градина, Граци, Мркоњић Град. Праисторијска градина. Састоји се од два дијела – Велике и Мале градине – смјештене на врху доминантног брда. Вјероватно касно бронзано и (или) жељезно доба;
3. Градина, Подбрдо, Мркоњић Град. Праисторијска градина. Смјештена на брежуљку. Бедемом је брањен само горњи плето, који носи назив „Градић“. Жељезно доба;
4. Градина, Трново, Мркоњић Град. Праисторијска градина. Смјештена на врху једног купастог брда, с јужне и источне стране штићена стрмим падинама. На врху се налази плато, пречника сса 35 m, брањен јаким сухозидом. С најлакше приступачне, западне стране, налази се лимитни тумулус, пречника око 10 m, а нешто ниже фортификација је била појачана још једним земљаним насипом. Мање, сондажно ископавање извео је 1967. И. Бојановски и утврдио постојање културног слоја који указује на трајање градине у току касног бронзаног и жељезног доба;
5. Грича, Баљвине, Мркоњић Град. Праисторијска остава бакрених предмета. Састоји се од 35 бојних сјекира с ушицом и повијеним сјечивом. Касни енеолит, вјероватно вучедолска култура;
6. Курбесан камен, Мркоњић Град. Претхисторијско насеље. Око природне стијене изнад врела Суљиновац, налази се претхисторијски керамички материјал и троска у већим количинама. Насеобински простор (сса 300 m²) налази се непосредно испод стијене. Вјероватно жељезно доба;
7. Мала Градина (Мали град – Градић), Тријебово, Мркоњић Град. Праисторијска градина, лоцирана на врху бријега. Плато, димензија сса 100x40 m, брањен је каменим сухозидом, основе до 3 m, висине до 2 m. Вјероватно касно бронзано и жељезно доба;
8. Пјануша, Грезово, Мркоњић Град. Праисторијски појединачни налаз. Бронзани келт. Бронзано доба;
9. Велика Градина, Горња Пецка, Мркоњић Град. Праисторијска градина. Градински простор утврђен одбрамбеним насипима. Крај бронзаног и жељезног доба;
10. Вулетина Градина, Трново, Мркоњић Град. Праисторијска падина. На самом градинском простору, који је испран, нема културних слојева. Нешто праисторијске керамике нађено је на падинама и у подножју градинског комплекса. Бронзано или жељезно доба.

Римски период:

1. Баре – Тријебово, Мркоњић Град. Римски сребрни накит (огрлице, фибуле, наруквице). Ближе околности налаза непознате, вјероватно потиче из гроба. Римско доба II, III вијек;

2. Бјелајце – Доње Поље, Мркоњић Град. Римско насеље. Поред остатака грађевина нађен је фрагмент надгробног споменика категорије ципуса, шест редова слова. Највјероватније потиче из рушеина античког насеља у Доњем Пољу, Римско доба, II вијек;
3. Бријег, Старо Село, Мркоњић Град. Остаци римске архитектуре. Употребљени и као сполија у старом муслиманском гробљу на лијевој обали Црне ријеке (жртвеник с приказом стабла на једној од бочних страна, четири камене греде и једна профилирана греда, одломак саркофага и уломак жртвеника). Провенијенција непозната. Можда остаци маузолеја. Касноантички период, III – IV вијек;
4. Црквина (Громиле), Мајдан, Мркоњић Град. Римско насеље и касноантичка црква. Око потока Јошавке нађено је мноштво римске керамике, цигле, уз металне предмете и надгробни споменик. На лијевој обали потока ископана је касноантичка црква. Састоји се од апсиде, лађе и споредних просторија (димензије 22,20 x 16,60 m). Грађена је од ломљеног камења, седре и уломака опеке. Сачувани дијелови архитектонског украса (капител, базамент и др). На зидовима је сачувана и жбука са вишебојним премазом. Припадала је рударском насељу. Римско доба и касноантички период;
5. Чираковац, Мајдан, Мркоњић Град. Римски новац. Два денаруса царице Фаустине II. Римски период, II вијек;
6. Доња Пецка, Доња Пецка, Мркоњић Град. Римско насеље. На лијевој обали потока Крушевљака на великој површини разасути комади римске цигле. Овдје су нађени жртвеник посвећен Јупитеру, камена урна, надгробни натпис. Римско доба;
7. Герзово, Мркоњић Град. Шест бронзаних римских царских новчића. Римско доба, 4 вијек;
8. Градина, Баревци – Царевац, Мркоњић Град. Римско насеље. Остаци насеља из римског доба. На падини на површини сса 100x100 m изоравају се зидови грађени у малтеру, цигла и цријеп. Одавде потиче камено корито (сада пред црквом у Пецкој), жлијиб водовода израђен је од римске цигле, те жељезни будак и бронзана аплика, као и уломак сепулкралног споменика на коме се спомиње гентилно име Аурелиус. Римско доба, крај II и III вијек;
9. Градина, Брдо – Рудићи, Мркоњић Град. Претхисторијска градина и римска осматрачница. Градина, заправо невелико узвишење, на врху има зараванак опкољен сухозидом (Градић). На падинама налази керамике и троске. Вјероватно жељезно доба и римско доба;
10. Округла махала, Мркоњић Град. Римски појединачни налаз. Бронзане маске Медузе у виду аплика. Римско доба;
11. Подрадина, Подрашница, Мркоњић Град. Римски новац. Шест римских бронзаних новчића. Римско доба, III и IV вијек;
12. Подрашница, Мркоњић Град. Римски новац. Златник царице Пулцхерије. Касноантички период, V вијек;
13. Селишта, Медна, Мркоњић Град. Римско насеље. на парцелама Селишта и Каменице изоравани остаци римске архитектуре – темељи грађевина, цигла, обрађени камени елементи, итд. Римско доба I – IV вијек;
14. Скрадаш, Тријебово, Мркоњић Град. Римски новац. Два римска бронзана новчића. Римско доба III вијек;

15. Суво поље, Подрашница, Мркоњић Град. Римски новац, Златник Цлаудиуса II. Римско доба III вијек;

Средњи вијек:

1. Багар, Сурјан, Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменици. Сачувана 3 стећака у облику сандука, оријентације С-Ј. Касни средњи вијек;
2. Батиничко гробље, Горњи Шеховци, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Уз врело Драговац у православном гробљу сачувано око 10 стећака у облику плоча и сандука; један споменик украшен молитвом полумјесеца. Касни средњи вијек;
3. Беглуци, Горњи Шеховци – Јарићи, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 90 стећака једноставног, неправилног облика сандука; оријентација З-И. Касни средњи вијек;
4. Брешчић, Густовара, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 7 стећака у облику плоча и сандука. Касни средњи вијек;
5. Бујире (Мраморје), Копљевићи, Мркоњић Гад. Средњовјековна некропола. Разврстана у три групе сачувана су 32 стећака у облику сандука, оријентирана З-И. Касни средњи вијек;
6. Бусија, Јовандићи, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 40 стећака у облику сандука, различите оријентације. Касни средњи вијек;
7. Цегељак, Бјелајце, Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменик. Сачуван и стећак неправилног облика, остали уништени. Касни средњи вијек;
8. Ђурум Ловрича, Бјелајце, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Петнаест стећака у облику плоча и сандука; уништени. Касни средњи вијек;
9. Доњи Граци, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 6 стећака у облику сандука, оријентисаних З-И. Касни средњи вијек;
10. Дворине (Мраморје), Бјелајце – Вођевића до, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано 64 споменика у облику плоча и сандука, оријентисано З-И. Касни средњи вијек;
11. Град, Дабрац, Мркоњић Град. Средњовјековни град Бочац, кориштен и у турско доба. Доста добро сачуван; састоји се од дворишта са предзијем, те вањског обора. У ранијој фази град је имао четири торња у дворишту, улазни и три на периметру. Бранич – кула, извана заобљена изнутра квадратна, доста добро сачувана, остале порушене. Бедеми су мјестимично високи и 5-6 m. На падини према Врбасу пружа се велики обор, заштићен истуреном кулом и бедемом који се спуштао све до Врбаса. С обе стране Врбаса налазила се варош. Први пут се спомиње 1494. године у саставу Јајачке бановине. Касни средњи вијек;
12. Градина, Дабрац, Мркоњић Град. Средњовјековна утврда. Лежи на стијени изнад ушћа Црне ријеке у Врбас. Бедеми, вјероватно осматрачнице, сачувани дјелимично. Касни средњи вијек;
13. Градиште (Мало Мраморје), Подрашница, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 20 стећака у облику плоча и сандука, оријентисаних З-И, остали уништени. Касни средњи вијек;
14. Гробнице, Медна, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано неколико стећака једноставног облика, остали развучени или уништени. касни средњи вијек;

15. Ханови, Горњи Шеховци, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Уз православно гробље сачувано је око 10 стећака у облику сандука, орјентисаних 3-И. Касни средњи вијек;
16. Јатунова њива, Доње Баљвине, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 40 стећака у облику плоча и сандука; један споменик украшен молитвом мјесеца, розете и оружја. Касни средњи вијек;
17. Котор, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 6 стећака у облику сандука. Касни средњи вијек;
18. Крстови, Горња Пецка, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано око 10 стећака у виду плоча и сандука. Касни средњи вијек;
19. Кућишта, Трново, Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменици. Сачувана 2 стећка у облику сандука и крста, остали уништени. Касни средњи вијек;
20. Љутик, Герзово, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 5 стећака у облику неправилних сандука, орјентисаних С-Ј. Касни средњи вијек;
21. Марина њива, Лисковица, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 30 стећака у облику плоча и саркофага. Касни средњи вијек;
22. Мрамор, Трново, Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменик. Усамљени стећак у облику сандука, орјентације 3-И. Касни средњи вијек;
23. Мраморје (Стубо), Горње Бјелајце, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 40 стећака у облику плоча и сандука орјентисаних 3-И. Касни средњи вијек;
24. Мраморје (Кугино гробље), Густовара, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 80 стећака у облику плоча и сандука, орјентисаних 3-И; украшен један споменик молитвом полумјесеца и розете и фигуралним сценама (двобој и коло). Касни средњи вијек;
25. Мраморје, Подрашница, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Уз православно гробље сачувано око 150 стећака у облику плоча, сандука и саркофага, који је украшен мотивом крста. Касни средњи вијек;
26. Мраморови, Штрбине, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 6 стећака у облику плоча и сандука. Касни средњи вијек;
27. Доње Баљвине, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 6 стећака у облику плоча и сандука. Касни средњи вијек;
28. Омар, Шеховци, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Уз католичко гробље сачувано је око 30 стећака у облику плоча и сандука; један споменик украшен молитвом полумјесеца. касни средњи вијек;
29. Отока, Сурјан, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано 10 стећака у облику сандука, орјентисаних С-Ј. Касни средњи вијек;
30. Плочице, Горњи Шеховци. Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменици. Сачувана 2 стећка у облику сандука, орјентисани 3-И. Касни средњи вијек;
31. Подградина, Граци, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано 36 стећака. Касни средњи вијек;
32. Полом, Граци, Мркоњић Град. Средњовјековна утврда. На стрмом терену изнад потока Тресковца, незнатни остаци утврђења. Касни средњи вијек;

33. Пољице, Горњи Шеховци, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 15 стећака у облику сандука, распоређених у више група; остали уништени. Касни средњи вијек;
34. Рошића греда, Шеховци, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Груписани у двије цјелине сачувано је око 30 стећака у облику плоча и сандука. Касни средњи вијек;
35. Саитовац, Мрачај, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 15 стећака у облику плоча и сандука, орјентисани 3-И. Касни средњи вијек;
36. Спасовина, Трново, Мркоњић Град. Средњовјековни надгробни споменик. Усамљени стећак у облику високог сандука у православном гробљу. Касни средњи вијек;
37. Старо Село, Старо Село, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Уз муслиманско гробље и уз некадашњу џамију сачувано 7 стећака у облику сандука. Касни средњи вијек;
38. Сурјан 1, Сурјан, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Сачувано 7 стећака у облику сандука, орјентисаних С-Ј. Касни средњи вијек;
39. Сурјан 2, Сурјан, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано 16 стећака у облику сандука, орјентисаних С-Ј. Касни средњи вијек;
40. Тешановића Крчевине, Горње Баљвине, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувана 3 стећка у облику великих сандука, орјентисаних 3-И; на једном нејасна представа животиње. Касни средњи вијек. Од осталих споменика сачувани само остаци;
41. Трстовина, Трново, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувано око 80 стећака у облику сандука, орјентисаних углавном 3-И. Касни средњи вијек;
42. Велика Челика, Пецка, Мркоњић Град. Случајни средњовјековни налаз. Стрелица типа „ластиног репа“ нађена 1952. године на греди. Рани средњи вијек;
43. Велика Њива, Герзово, Мркоњић Град. Средњовјековна некропола. Сачувана 52 стећка у облику плоча и сандука, орјентисаних С-Ј. Касни средњи вијек.

Налазишта са више културних слојева:

1. Градина (Мајданска градина), Мајдан, Мркоњић Град. Праисторијска градина и римска утврда. Лоцирана на врху усамљеног доминантног брда. Праисторијска фортификација је, углавном пропала, а касније је изграђена утврда са зидовима у малтеру. Крај старијег и млађег жељезног доба и римско доба;
2. Луке, Бјелајце – Доње Поље, Мркоњић Град. Римско насеље и средњовјековно гробље. Површински трагови видљиви су само мјестимично. Повремено се изоравају зидови грађени малтером. Пронађене и гробнице, неке са стећцима. ту је пронађен и натпис. Римско доба и касни средњи вијек;
3. Трново, Трново, Мркоњић Град. Средњовјековно гробље. Праисторијски тумулус и средњовјековна некропола. На тумулу смјештено 6 стећака у облику неправилних плоча, орјентисаниј 3-И. Бронзано и жељезно доба и касни средњи вијек;
4. Велика Градина, Тријебово, Мркоњић Град. Праисторијска градина и римска утврда. Смјештена је на доминантном положају званом Греда. Вјероватно је основана у касно бронзано или жељезно доба, а у римско доба запосједнута као стражара за контролу цесте;

5. Врченац, Мркоњић Град. Римско и средњовјековно насеље. Око врела Врченца ископани римски предмети – углавном грађевински материјал, што указује на постојање насеља. Око врченца се налазило и касније, средњовјековно насеље звано Варцарево. Римско доба и касни средњи вијек.

Табела бр. 15. Преглед културних добара општине Мркоњић Град - Уже градско подручје:

Ред. бр.	Назив објекта и адреса	Хронолошка припадност	Валоризација	Зона заштите	Опште мјере заштите	Напомена
1	Зграда општине Мркоњић Град, Трг краља Петра I Карађорђевића	Аустроугарски период	Архитектонска вриједност	II	Рестаурација, текуће одржавање	Првобитна богата пластична декорација је уклоњена; објекат дограђен за потребе административне службе града
2	Кизлар - агина џамија, мјесто и остаци, Трг краља Петра I Карађорђевића	Ранији објекат је изграђен у турском периоду, крај XVI вијека	Мјесто и остаци градитељске цјелине уврштени на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Објекат је био уписан у регистар споменика културе од 1951. године
3	Џамија у Ријеци (Хамидија), Улица Симе шолaje, код улице Старине Новака	Новоизграђени објекат; ранији објекат из 1908. године	Мјесто и остаци првобитног објекта уврштени на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	
4	Православна црква Пресвете Богородице, Трг српске војске	1884. год.; објекат запаљен у II свјетском рату, а обновљен 1960. год. Оштећен и запаљен 1995.год. реконструкција извршена 2014.год.	Споменичка вриједност,	II	Рестаурација, санација, текуће одржавање	
5	Жупна црква Св. Филипа и Јакова, простор између улица Његошеве и Хајдук Вељка и Црне Ријеке	1881. год.	Објекат уврштен на Привремену листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Обнова објекта у току
6	Музеј I засједања ЗАВНОБИХ-а, угао улица Карађорђеве и Светог Саве	Изграђен 1896. год. А постао Музеј 1954.год.	Објекат уврштен на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Припадајућа покретна добра су однесена или уништена
7	Споменик Петру I Карађорђевићу - Мркоњићу, Трг краља Петра I	Првобитни споменик из 1924. год., нова биста из 1996. год.	Садашња биста није валоризирана као културно добро	II	Израда нове бисте, текуће одржавање, уклапање у ново рјешење	Предложена израда новог споменика по узору на изворни или прибављање

	Карађорђевића				трга	рјешења путем јавног конкурса, те промјена позиције у складу са новим рјешењем трга.
8	Дом културе (Дом ЗАВНОБИХ-а), улица Светог Саве	Посљедња четвртина XX вијека, 1973.	Архитектонска вриједност	III	Текуће одржавање	Објект је обновљен 2007 - 2008. год.
9	Зграда старе гимназије, Његошева улица	Аустроугарски период	Објект историјско - амбијенталних карактеристика	III	Рестаурација, конструкција, санација, адаптација, текуће одржавање	Објект је девастиран и не користи се
10	Српска православна основна школа, улица Симе Шолаје.	Аустроугарски период	Амбијентална вриједност	II	Рестаурација, адаптација, текуће одржавање	
11	Кућа породице Медић, улица Светог Саве	Аустроугарски период	Објект историјско - амбијенталних карактеристика	III	Рестаурација, санација, адаптација, текуће одржавање	

Табела бр. 16. Преглед културних добара општине Мркоњић Град – Околина:

Ред. Бр.	Назив објекта и локација	Хронолошка припадност	Валоризација	Опште мјере заштите	Напомена
1	Православни Храм Светог пророка Илије у мјесту Доња Пецка	Средина XIX в. - 1858. год.; звоник дограђен касније	Споменичка вриједност	Рестаурација, текуће одржавање	Фасада је у новије вријеме малтерисана; аутентичан иконостас је замијењен
2	Храм Светог Богојављења у мјесту Герзево	1858. год.; звоник дограђен почетком XX в.	Споменичка вриједност	Рестаурација, текуће одржавање	Фасада је у новије вријеме малтерисана; аутентични камени под и иконостас су замијењени
3	Школа у мјесту Герзово	1857. год.	Споменичка вриједност	Рестаурација, конструкција, санација, текуће одржавање	Објект је запаљен и девастиран 1995. год. током грађанског рата
4	Храм Св. Апостола Петра и Павла у мјесту Густовара	Аустроугарски период, почетак XX в.	Споменичка вриједност	Текуће одржавање	Објект је саниран 2007. године
5	Жупна црква Св. Илије Пророка у мјесту Лисковица	-	Објект уврштен на Привремену листу	Највиши степен заштите објекта	Објект је срушен током грађанског рата

			националних споменика БиХ		
6	Храм Рођења Пресвете Богородице у мјесту Медна	Првобитни храм изграђен 1883 - 1886. год.; звоник дограђен двадесетих година XX вијека	Споменичка вриједност	Рестаурација, текуће одржавање	Објект је због дотрајалости порушен 1977. год., а изградња новог је трајала од 1977 - 1988. Објект је оштећен у грађанском рату, а саниран је у периоду од 2001 - 2004.
7	Храм Покрова Пресвете Богородице, село Подрашница	Подигнут од дрвета 1883.,	Споменичка вриједност	Текуће одржавање	1972. године је почела изградња новог Храма око новог, који је касније срушен. Храм је завршен 1990.год. У току 1995.год. оштећен, којег је Владика бихаћко-петровачки Г.Хризостом 2002. год. осветио чином троносања.

Поред наведених културних добара општине Мркоњић Град - околина, а према евиденцији Републичком заводу за заштиту природног и културно – историјског наслеђа,

Комисија за заштиту националних споменика до сада је на подручју Општине донијела шест одлука о проглашењу културних добара националним споменицима¹⁰:

1. Хамидија џамија (џамија у Ријечи, Ријечка џамија), мјесто и остаци градитељске цјелине:

Мјесто и остаци градитељске цјелине - Хамидија џамија (џамија у Ријечи, Ријечка џамија, Ричка џамија) у Мркоњић-Граду, проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: национални споменик). Национални споменик обухвата земљиште означено као к.ч.бр. 20/88 и 20/89-1, к.о. Мркоњић-Град, Република Српска, Босна и Херцеговина. На национални споменик се примјењују мјере заштите и рехабилитације утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске", број 9/02). Влада Републике Српске дужна је

¹⁰Листа националних споменика, Привремена листа и Листа петиција преузете су са интернет странице Комисије за очување националних споменика БиХ. Неки од објеката налазе се на више листа, за неке су дати непрецизни називи, а многи од објеката на Листи петиција по мишљењу Завода не заслужује да буду проглашени националним споменицима БиХ (већина се није налазила у Регистру културних добара СРБиХ, а неки чак нису били валоризовани ни као добра од локалног значаја у ранијим валоризацијама културно-историјског наслеђа).

осигурати правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију, презентацију и рехабилитацију националног споменика. Влада Републике Српске дужна је осигурати средства за израду и provedбу потребне техничке документације за рехабилитацију националног споменика.

2. Кизларагина џамија у Мркоњић Граду, мјесто и остаци градитељске цјелине:

Мјесто и остаци градитељске цјелине Кизларагине џамије у Мркоњић-Граду, проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: национални споменик).

Национални споменик обухвата земљиште означено као к.ч. број 26/84, 26/82-1 и 26/81-1, посједовни лист бр. 524, к.о. Мркоњић-Град, Мркоњић-Град, Република Српска, Босна и Херцеговина. На национални споменик се примјењују мјере заштите и рехабилитације, утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика, установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске", број 9/02). Влада Републике Српске дужна је осигурати правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију, презентацију и рехабилитацију националног споменика. Влада Републике Српске дужна је осигурати средства за израду и provedбу потребне техничке документације за рехабилитацију националног споменика.

3. Музеј I засједања ЗАВНОБИХ-а:

Музеј I засједања Земалског антифашистичког вијећа народног ослобођења (ЗАВНОБиХ-а) у Мркоњић-Граду заједно са сталном музејском поставком и ентеријерском опремом проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине. Објекат се налази у централној зони Мркоњић-Града на к.ч. 26/63, к.о. Мркоњић-Град, Република Српска. На национални споменик из става 1. овог члана примјењују се мјере заштите и рехабилитације утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске" број 9/02). Влада Републике Српске дужна је да предузме одговарајуће правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију, презентацију и рехабилитацију националног споменика из тачке и ове одлуке. Влада Републике Српске дужна је да обезбиједи средства за израду и спровођење потребне техничке документације у циљу враћања објекта Музеја и засједања ЗАВНОБИХ-а у Мркоњић-Граду у стање прије 1992. године. С обзиром на историјски значај објекта Музеја и засједања ЗАВНОБИХ-а у Мркоњић-Граду потребно је да се приступи изради детаљног плана заштите и обнове објекта. Министарство просвјете и културе Републике Српске дужно је да прикупи податке о покретним добрима која су се налазила у објекту и изврши њихов поврат, након чега је дужно да достави те податке Комисији за очување националних споменика (у даљњем тексту: Комисија).

4. Кућа породице Гашић, историски споменик:

Хисторијски споменик – Кућа породице Гашић у Мркоњић Граду проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: национални споменик). Национални споменик се налази на простору означеном као к.ч. 26/65 и

26/68 (stari premjer), што одговара к.ч. 637 (нови премјер), лист непокретности број 376/0, к.о. Мркоњић Град 2, општина Мркоњић Град, Република Српска, Босна и Херцеговина. На национални споменик примјењују се мјере заштите утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика успостављене у складу са Анексом 8 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске", бр. 9/02, 70/06 и 64/08). Влада Републике Српске дужна је осигурати правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију презентацију и рехабилитацију националног споменика.

5. Стари град Бочац, градитељска цјелина:

Градитељска цјелина – Стари град Бочац проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине (у даљем тексту: национални споменик). Национални споменик чине зидови и објекти Старог града Бочца и покретно наслеђе које се налази депонирано у Музеју Републике Српске у Бањој Луци.

Национални споменик се налази на локацији означеној као к.ч. број 4/103/1 (стари премјер), посједовни лист број 28, к.о. Дабрац, општина Мркоњић-Град, Република Српска, Босна и Херцеговина. На национални споменик се примјењују мјере заштите, утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика, установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске", број 9/02). Влада Републике Српске дужна је осигурати правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију и презентацију националног споменика.

6. Стећак у Баљвинама, археолошко подручје:

Археолошко подручје – Стећак у Баљвинама проглашава се националним спомеником Босне и Херцеговине (у даљем тексту: национални споменик). Национални споменик налази се на локацији која обухвата к.ч. 14/173-1, к.о. Баљвине, општина Мркоњић-Град, Република Српска, Босна и Херцеговина.

На национални споменик се примјењују мјере заштите и рехабилитације утврђене Законом о provedби одлука Комисије за заштиту националних споменика установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Републике Српске", број 9/02). Влада Републике Српске дужна је да обезбиједи правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере за заштиту, конзервацију, презентацију и рехабилитацију националног споменика. Влада Републике Српске дужна је да обезбиједи средства за израду и спровођење потребне техничке документације за рехабилитацију националног споменика.

На подручју општине Мркоњић Град, на 24 локалитета налази се 675 мраморова или стећака. Поред сећака у Баљвинама, налази се много монументалних мраморова, међу којима се издвајају некрополе у Горњим Баљвинама, Лисковици, Густовари, Шеховцима, Подрашници). Све ове некрополе, потребно је именовати следећим називом: „Средњовековно мраморје на цијелом простору општине Мркоњић Град“

Објекти уврштени на привремену листу националних споменика БиХ:

1. Лисковица – Жупна црква св. Илије Пророка;
2. Жупна црква св. Филипа и Јакова.

Народно градитељство је један од битних елемената културног идентитета одређеног подручја, који се нарочито огледа у очувању његових регионалних посебности. Разноликост сеоских насеља и народног градитељства представља посљедицу бројних историјских, културних, привредних, природних и других утицаја. Општинске власти, као и службе заштите требале би да охрабрују приватну иницијативу за формирање приватних збирки или завичајних кућа. Код израде урбанистичких планова требало би да се инсистира на очувању барем матрица насеља. У амбијенталним просторима препоручује се пројектовање таквих савремених кућа, које чувају дух традиционалних кућа одређеног подручја. Заштита руралних објеката је честоу потпуној зависности од одржавања његове првобитне функције.

Табела бр. 17. Преглед објеката и цјелина народног градитељства у обухвату Општине:

Ред. Бр.	Објекат или цјелина	Хронолошка припадност	Валоризација	Зона заштите	Мјере заштите
1	Просторна културно - историјска цјелина Шибови	Крај XIX или почетак XX в. (кад је ријеч о објектима)	Културно добро	III	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите, како би се сачувао постојећи амбијент
2	Просторна културно - историјска цјелина Шибови - Домаћинство Анђелка Ђоћкала	Крај XIX или почетак XX в. (кад је ријеч о објектима)	Културно добро од великог значаја	I	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите; неопходно је уклањање свих досадашњих непримјерених и нестручних интервенција
3	Просторна културно - историјска цјелина Шибови - Млинови на Широком врелу	Током XX в.	Културно добро	III	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите; неопходно је враћање аутентичног изгледа објектима
4	Рожића воденица на Грачанској ријеци	Прва половина XX в.	Културно добро	III	Уклонити све непримјерене интервенције и вратити објекту аутентичан изглед, на основу консултација са слубом заштите
5	Кућа Исмета Муриза у засеоку Куцеља (Балъвине)	Почетак XX в.	Културно добро од великог значаја	II	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите; неопходно је уклањање постојећих непримјерених интервенција и враћање аутентичног изгледа објекту
6	Просторна културно - историјска цјелина Медна	Крај XIX или почетак XX в. (кад је ријеч о објектима)	Културно добро	III	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите

7	Просторна културно - историјска цјелина Медна - Млинови на Медљанки	Крај XIX или почетак XX в.	Културно добро	II	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите; неопходно је враћање аутентичног изгледа објектима
8	Просторна културно - историјска цјелина Трново	Крај XIX или почетак XX в. (кад је ријеч о објектима)	Културно добро	III	Приликом већих интервенција у заштићеној цјелини, неопходно је добијање мишљења надлежне службе заштите, како би се сачувао постојећи амбијент
9	Чатрња у селу Тријебову	1936. година	Културно добро	III	Сачувати објекат од даљег пропадања и санирати га на основу мишљења прибављеног од надлежне службе заштите
10	Чатрња у Баљвинама	1940. година	Културно добро	III	Сачувати објекат од даљег пропадања и санирати га на основу мишљења прибављеног од надлежне службе заштите
11	Православно гробље у селу Шибови	Нема података за најстарије надгробнике вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
12	Православно гробље у селу Грезово	Нема података за најстарије надгробнике вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
13	Православно гробље у селу Медна	Вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
14	Православно гробље у селу Горњи Граци	Вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
15	Православно гробље у селу Трново	Нема сигурних података, пошто је на истом мјесту и археолошки локалитет	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
16	Православно гробље Грабеж у Горњој Пецкој	Вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
17	Православно гробље у селу Густовара	Вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
18	Православно гробље под Грабежом у Мркоњић Граду		Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите

19	Православно гробље у Мркоњић Граду	Вјероватно XVIII или XIX в.	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
20	Партизанско гробље у Мркоњић Граду	Од II свјетског рата	Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
21	Католичко гробље у Мркоњић Граду		Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите
22	Мезар поред џамије у Ријеци		Културно добро	III	Забрањује се измјена намјене овог простора, односно његово коришћење у друге сврхе, те уништавање или измијештање старих надгробника без мишљења службе заштите

Поред наведених објеката и локалитета, евидентирано је и неколико појединачних објеката (кућа и помоћних објеката). Ови објекти су евидентирани како би могли да буду искориштени у случају реализације различитих пројеката, прије свега из заштите и туризма.

Евидентирани објекти захтијевају, што је прије могуће, детаљнију анализу и израду техничке и друге документације. Стварање детаљне и комплетне документације је једини начин да ови објекти буду правилно третирани убудуће и да о њима, у случају њиховог нестанка остане неки траг.

E.III. Заштита животне средине

Заштита животне средине општине Мркоњић Град представља један од императива будућег развоја овог подручја, а нарочито у динамици његове реализације. Намеће се неопходност оријентације ка ефикаснијој, модернијој и технолошки развијенијој индустрији, уз развој осталих – ништа мање значајних, али еколошки прихватљивијих – дјелатности као што су пољопривреда, туризам и саобраћај. **Општина се, стратешки, мора определијелити за еколошки развој и тиме дати предност еколошкој компоненти, чиме ће пружити подршку опште прихваћеном принципу одрживог развоја.** Тиме ће, када је екологија у питању, локални органи власти, у условима транзиције и приватизације, бити спремнији за приближавање европским стандардима, а на тај начин и доступности фондовима и кредитима за развој.

Све дјелатности и развојни процеси који су присутни на посматраном подручју, расположиви потенцијали али и одређена ограничења развоја, манифестују се одређеним утицајима на окружење. Пошто се ради о простору на чијим ће појединим дијеловима активности бити интензивније, односно простор бити интензивније коришћен, може се утврдити посебан циљ који се дефинише као полазна основа за заштиту, а то је:

- Природна и животна средина подручја општине Мркоњић Град мора бити заштићена и уређена на нивоу високог стандарда који одговара њеним природним капацитетима и амбицијама одрживог развоја општине.
- Стратегија одрживог развоја подручја Мркоњић Град се огледа у његовој детаљнијој планској организацији и уређењу кроз вредновање капацитета тог простора у односу на одговарајуће дјелатности и активности у њему.
- Међутим, треба обратити пажњу на унапријеђење и очување чисте и здраве средине (регулација збрињавања дивљих депонија, селективно збрињавање отпада, регулација оборинских и отпадних вода и сл.), за изграђивање еколошке свијести грађана и успостављању система мониторинга животне средине. Када се овоме дода унапријеђење пољопривреде, производња здраве хране и развој туризма, јасно је да унапријеђења у области заштите животне средине представљају веома важан стратешки правац општини.

E.III.1. Мјере за заштиту ваздуха

У циљу заштите ваздуха и праћења стања аерозагађености општина Мркоњић Град мора приступити изради катастра извора загађивања ваздуха.

Један од приоритетних задатака је смањивање загађености ваздуха у општини нарочито у току грејне сезоне. Сигурно најбоље рјешење представља реализација пројекта топлофикације општине топлотном енергијом.

Предузимањем одређених организационих мјера и преусмеравањем транзитног и теретног саобраћаја алтернативним правцима, избјегло би се одвијање саобраћаја кроз град, а тиме смањило загађивање ваздуха. Због тога је неопходна израда Студије о режиму саобраћаја у општини и широј околини општине.

Ради свеобухватнијег сагледавања нивоа загађености неопходно је поставити одређен број мјерних мјеста у центру, околини и пратити прописане параметаре, а који битно утичу на стање квалитета ваздуха.

На основу усвојених мјерних мјеста потребно је успоставити мониторинг систематског праћења аерозагађења, односно систематско мјерење имисије.

E.III.2. Мјере заштите вода

На територији Општине Мркоњић Град постоје проблеми са канализационом мрежом која покрива већину урбаног и мањи дио руралних дијелова општине. Процјењује се да око 50% становништва има приступ канализационом систему општине. Зато је у наредном периоду потребно обезбиједити средства за финансирање изградње канализационе мреже у приоритетним подручјима, имајући у виду захтјеве заштите животне средине. Приоритет свакако представља изградња постројења за пречишћавање отпадних вода на мјесту испуста отпадних вода из градског језгра у водоток Црне Ријеке. С обзиром на овакво стање, јасно се види потреба и стратешки правац општине Мркоњић Град у квалитетном рјешавању ових проблема кроз пројекте изградње канализационог система општине.

Сва предузећа морају да изграде системе за пречишћавање отпадних технолошких и санитарних вода, јер ће у противном врло брзо доћи до загађења и подземних вода. Приоритет је изградња постројења за примарно, секундарно и терцијарно пречишћавање отпадних вода општине. Постројење за пречишћавање отпадних вода лоцирати на прихватљивој локацији уз минималан број препуних станица и прилагодити постојећем стању без нарушавања природних, културних, пејзажних и осталих еколошких параметара.

Све активности у простору које утичу на промјену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима, морају бити усмјерене на спречавање штетног утицаја и обезбјеђивање захтијеваног квалитета воде.

На подручју Општине потребно је успоставити систем мониторинга квалитета површинских и подземних вода ради потпунијег увида у квалитет вода и утврђивања потреба за предузимање мјера у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

У наредном периоду треба се окренути ка санацији (чишћења корита) водотока рјечица који стварају бране, па долази до поплава мањег интензитета.

Заштиту од ерозивних процеса треба свеобухватно спровести на огољелим и стрмим падинама сливних подручја.

Осим директних радова на регулацији у грађевинском смислу, потребно је систематски проводити заштитне мјере, као што су: забрана сјече шума и воћњака, пошумљавање, забрана крчења стабала, пањева и жила дрвећа, грмља и воћака, забрана или ограничење испаше, забрана преоравања земљишта на стрмим падинама, забрана вађења земље, пијеска, шљунка и стијена на мјестима гдје би то угрозило или погоршало стање тла.

Изворишта за водоснабдјевање

Водоснабдијевање је на подручју општине адекватно ријешено за 4.250 домаћинстава (68,9% укупног броја домаћинстава). Од тога је 2.710 домаћинстава у градском и 1.540 у сеоском подручју. Поред тога, 407 привредних субјеката је прикључено на градски водовод. Побољшања у овој области су потребна, и то у неколико домена:

- Изградња система водоснабдијевања у мјестима гдје то још није ријешено;
- Заштита водозахватних подручја;
- Квалитетно текуће одржавање постојећих система.

Најважније је заштитити постојећа изворишта водоснабдијевања као и потенцијална изворишта питке воде што се може постићи само организованим и дугорочним планирањем мјера за заштиту површинских и подземних вода, иригационих система, мелиорационих канала и канала за наводњавање. Код овога се мора посветити посебна пажња приликом планирања и лоцирања будућих потенцијалних извора загађења. Сагледавајући постојеће стање ужег и ширег окружења водоизворишта потребно је предузети сљедеће мјере заштите:

У зони *непосредне заштите* водоизворишта забрањено је: грађење свих врста инвестиционих објеката осим објеката водоснабдијевања, приступ лица која нису запослена, транспортовање отрова, обрада земљишта уз коришћење ђубрива, пестицида и хербицида, непланско сађење дрвећа и бацање и депоновање отпада и испуштање било каквих отпадних вода.

У *ужој зони заштите*, поред ограничења наведених за *зону непосредне заштите*, забрањена је изградња путева, копање канала и извођење земљаних радова, коришћење земљишта на начин који може угрозити исправност и количину воде и загађивање на било који начин подземних и површинских вода.

У *широј зони заштите* забрањује се: изградња инвестиционих објеката у гранама индустријске производње чије отпадне воде садрже опасне и штетне материје; изградња објеката становништва (септичке јаме, стаје и други пратећи објекти) у свим насељима општине без претходно прибављене сагласности и санитарне дозволе; складиштење и употреба отпадних штетних материја; забрањена је и изградња септичких јама и сахрањивање угинулих животиња у близини водострва и канала у широј зони заштите до 50м; бацање и депоновање отпада и забрањено је вршење пољопривредне производње без успостављене контроле и надзора хемијског и биолошког састава подземне воде на контролним пунктовима лоцираним у широј зони заштите.

Успоставља се појас заштите око постојећег водо - острва у широј зони санитарне заштите а у ширини од 50 m са обе стране водо - острва. У овом појасу забрањује се градња свих врста инвестиционих објеката, осим водопривредних објеката и објеката за водоснабдевање, бацање и депоновање отпада и загађивање земљишта и водоотрва.

Такође, потребно је успоставити појас заштите око магистралног цјевовода сирове воде у ширини од 5 m са обе стране цјевовода. У овом појасу забрањује се градња свих врста инвестиционих објеката, осим водопривредних објеката и објеката за водоснабдијевање, и постављање уређаја и обављање активности које могу на било који начин загадити воду и угрозити стабилност функције цјевовода.

У циљу ефикаснијег коришћења свих изворишта потребно је урадити следеће:

- Одржавати пијезометарску мрежу и створити услове за мониторинг подземних вода;
- Обезбедити финансијска средства (буџет или посебна еколошка накнада) за праћење квалитета воде и земљишта у складу са Одлуком о санитарној заштити изворишта);
- Формирати предвиђену прогнозну службу, прописати и контролисати примјену ђубрива и пестицида;

Е.ИИ.3. Заштита земљишта

Проблему заштите земљишта од загађивања мора се посветити потребна пажња. Нерационална употреба пестицида и ђубрива у пољопривреди, као и загађивање од вода и депонија, доприноси загађивању земљишта на простору Општине. Проблем који се јавља са прекомијерном употребом пестицида је у њиховој постојаности у природним условима и садржају фенола и тешких метала што оптерећује земљиште. Тренутно се не врши анализа земљишта нити прати промјена квалитета (загађеност) земљишта. Наиме, подизањем нивоа подземних вода долази до заслањивања тла које се негативно одражава на квалитет изузетно вриједног земљишног потенцијала.

Заштиту земљишта од загађивања спроводити обавезним прописивањем уградње водонепропусних септичких јама у свим дијеловима општине без канализационе мреже и забраном неконтролисаног депоновања свих врста отпада.

Последњих година се јавља велики проблем загађивања земљишта и подземних вода полутантима карактеристичним за некласирани отпада са дивљих депонија као и проблем палења и само паљења горивог отпадног материјала. Строгом забраном одлагања отпада на дивљим депонијама као и санација и затварање постојећих дивљих депонија и општинске несанитарне депоније и претварање у санитарну, забране неконтролисаног спаљивања отпада и сировине могуће је побољшати стање.

E.III.4. Заштита од ерозије и уређење бујичних токова

На подручју општине Мркоњић Град нема реалних опасности од поплава које би изазвале велике воде. Због конфигурације терена могу се јавити само бујице које стварају ерозију тла. У наредном периоду треба се окренути ка санацији (чишћења корита) водовотка рјечица који стварају бране, па долази до поплава мањег интензитета.

Заштиту од ерозивних процеса треба свеобухватно спровести на огољелим и стрмим падинама сливних подручја.

Осим директних радова на регулацији у грађевинском смислу, потребно је систематски проводити заштитне мјере, као што су: забрана сјече шума и воћњака, пошумљавање, забрана крчења стабала, пањева и жила дрвећа, грмља и воћака, забрана или ограничење испаше, забрана преоравања земљишта на стрмим падинама, забрана вађења земље, пијеска, шљунка и стијена на мјестима гдје би то угрозило или погоршало стање тла.

У наредном периоду треба се окренути ка санацији (чишћења корита) водотока рјечица који стварају бране, па долази до поплава мањег интензитета.

E.III.5. Бука

Када је у питању бука детаљнији подаци не постоје, јер се до сада нису спроводила одговарајућа мерења нивоа буке. Међутим, могу се идентификовати значајнији извори буке, а то су подручја која се налазе непосредно уз магистралне и локалне саобраћајнице. Може се рећи да бука представља један од просторно најраспрострањенијих утицаја које саобраћајнице врше на непосредну околину према свим истраживања која се односе на домен животне средине.

Ради праћења стања угрожености простора буком предлаже се успостављање најмање 5 мјерних мјеста у општини и у околини (магистрални пут М5 Јајце - Мркоњић Град - Бихаћ, и магистрални пут М16 Бања Лука – Црна Ријека – Јајце - Сплит) како би се пратио ниво буке и, у односу на резултате мерења, могле предузети одговарајуће мјере за њено смањење. Уколико се на основу резултата покаже неопходност потребно је пројектовати заштитне конструкције (баријере) и/или заштитно зеленило на мјестима која су најугроженија буком.

E.IV. Управљање отпадом

На подручју Општине Мркоњић Град сакупљање, одвоз и депоновање чврстог комуналног отпада обавља Комунално предузеће „Парк“. Покривеност услугом сакупљања отпада на територији општне Мркоњић Град износи 72,03%.

Како је евидентан низак ниво образовања становништва из области правилног управљања отпадом, неопходне су активности у циљу подизања свијести грађана како би отпад одлагали искључиво у контејнере а не поред њих, те да у исте не одлажу запаљиве и опасне материје.

Како количине отпада непрекидно расту и капацитет градске депоније се смањује неопходно је развијати селективно прикупљање отпада који би се могао подвргнути процесу рециклаже или неком другом процесу прераде отпада у циљу добијања корисне енергије и сировина и смањи количина отпада која се депонује. Прије свега то се односи на папир, стакло, пластику и жељезо.

Као посљедица неријешеног одвоза отпада и недовољне еколошке свијести становника у селима, дошло је до формирања већих дивљих депонија док су мање формиране углавном уз корита водотока. Дивље депоније су углавном настале на стрмим падинама са којих се врло тешко може организовати чишћење и одвоз депонованог материјала, па је за њихову санацију потребан озбиљан приступ и ангажовање значајних средстава.

Међу проблемима неизоставно се појављује и непримјерен начин одлагања животињског (анималног) отпада. Лешеви животиња и отпад из клаоница (разне изнутрице, коже, длаке и кости) обично заврше на земљи или заједно са осталим комуналним отпадом.

Основна одређења

У плану третмана и одлагања отпада, Стратегија управљања отпадом уважава чињеницу да ограничени људски потенцијал, финансијска средства и постојећа постројења, представљају факторе ограничења опција које стоје на располагању у краткорочном и средњорочном раздобљу. Препоручена побољшања изводљива у споменутом периоду су скромна и тичу се сљедећег:

- Извођење мањих промјена у раду постојећих, одобрених одлагалишта,
- Акције на спречавању праксе одлагања отпада на дивљим депонијама и
- Покретање расправе током које би сусједне општине дефинисале споразуме о будућој сарадњи и формулисале нацрте за заједничко коришћење санитарних депонија.

Садашња ограничења финансијских и других средстава представљају озбиљно ограничење увођењу било које друге важне опције за управљање отпадом, осим стварања санитарне депоније, у будућем краткорочном и средњорочном периоду. Узимајући у обзир непостојање поуздане процјене очекиване стопе економског развоја, тешко је претпоставити да ли ће и када опције третмана отпада које укључују постројења за рециклажу и спаљивање (с враћањем енергије из отпада), због високих трошкова овакве

практике доћи у обзир. Већина опција рециклаже отпада захтијеваће већа финансијска издвајања за сакупљање отпада, да би се већ на извору отпад могао раздвајати.

Просторним планом Републике Српске дефинисана је будућа политика управљања чврстим отпадом у Републици Српској, по концепту регионалног депоновања путем међуопштинских организација за управљање отпадом и његовог одлагања на санитарним депонијама регионалног типа.

Општина Мркоњић Град припада мркоњићкој регији и потребно је планирати да се сав прикупљени комунални отпад транспортује на регионалну санитарну депонију, која, према досадашњим анализама, треба бити изграђена на територији ове општине, негдје на платоу Мањаче. У циљу реализације планских активности и изградње санитарне депоније чврстог комуналног отпада за ову регију, неопходно је да општина Мркоњић Град узме активно учешће у међуопштинским договорима око начина финансирања, изградње и управљања регионалном санитарном депонијом.

На овај начин, обезбиједили би се одговарајући услови за безбједно одлагање отпада са територије цијеле општине, а једним свеобухватним системом сакупљања и одвожења отпада обезбиједиле би се претпоставке да се уклоњене дивље депоније отпада не појаве поново.

Тачна локација регионалне депоније биће утврђена израдом посебне студијске.

И поред препоруке о санацији или затварању готово свих нелегалних депонија у општини Мркоњић Град, пракса је показала да, тамо гдје не постоји услуга организованог сакупљања и одвожења отпада, и послеје уклањања дивљих депонија, настају нове, јер људи морају негдје да одложе отпад, који неминовно свакодневно стварају. Стога је, неопходно јачање постојећег комуналног система сакупљања и одвожења отпада, кроз техничко и кадровско опремање, како би се ове комуналне услуге могле проширити и на територију мјесних заједница у којима тренутно не постоје, а у којима је идентификован највећи број дивљих депонија.

У случају изградње регионалних капацитета за управљање отпадом створиће се услови за затварање постојеће локалне депоније „Подови“, уз одређено осигурање и минимизирање утицаја на животну средину.

У Републици Српској је усвојен Закон о управљању отпадом којим се уређују све категорије отпада и све врсте дјелатности, операција и постројења у управљању отпадом. Истовремено, недостатак системског закона о заштити земљишта најизразитије се осјећа управо у сегменту сакупљања и одлагања отпада.

Достизање стандарда Европске уније у погледу интегралног управљања отпадом захтијева релативно висока улагања и тренутно је веома тешко примијењиво у Републици Српској. Постепене промјене су једини ефикасан начин да се уведу дуготрајна побољшања стања и одржива корист. Стога је потребно осигурати услове за остварење сљедећих циљева:

- Изградњу и успостављање дјелотворног система управљања отпадом у општини Мркоњић Град,
- Смањење количина одложеног отпада,

- Повећање материјалне и енергетске употребе отпада,
- Смањење отпада по количини и
- Примјену економских мјера.

Планске мјере

За постизање циљева наведених у претходном поглављу неопходно је предузети следеће мјере:

- Уклањање дивљих одлагалишта отпада, санација деградираних подручја и постојећих депонија,
- Спречавање настанка или смањење настанка отпада на мјесту његовог генерисања у складу принципима и стандардима Европске уније,
- Третман отпада којим се осигурава враћање сировина или енергије, рециклажа или поновна употреба и стимулисање рециклаже,
- Сортирање отпада према врстама,
- Одлагање отпада на регионалне санитарне депоније,
- Раздвајање опасног од неопасног отпада на мјесту настајања (за опасни и неопасни отпад, који се претвара у енергију, или рециклира или се захтијева третман прије коначног одлагања, предвиђају се три локације за формирање Центара за третман отпада (Бања Лука, Бијељина, Рогатица) у Републици Српској и осам регија за третман медицинског отпада (Бања Лука, Приједор, Мркоњић Град, Бијељина, Соколац, Дервента, Фоча и Гацко) и
- Успостављање система образовања и информисање јавности.

На основу анализе прикупљања и стања количина комуналног отпада може се констатовати да из одређеног броја насеља се не врши прикупљање комуналног отпада док из других насеља се врши дјелимично прикупљање комуналног отпада.

Сходно очекиваним продукцијама отпада по насељима а у складу са фреквентношћу прикупљања отпада од 3 и 2 пута седмично, планом се налаже постављање контејнера и канти, одређене запремине, како би било ријешено адекватно збрињавање комуналног отпада по свим насељима на територији општине Мркоњић Град.

У општинама гдје је регионална депонија удаљена више од 20 km, транспорт до депоније кориштењем возила којим се сакупља отпад постаје неекономичан, због ограничења фреквенције сакупљања; плаћања екипе која путује до депоније и у то вријеме не ради; те трошења возила која нису дизајнирана за вожњу на дужим деоницама. Због свега тога, мора се наћи економичан начин сакупљања отпада и његовог транспорта, кориштењем одговарајуће и економичне опреме. Уколико се догоди и да регионална депонија за ову регију буде удаљена више од 20, а свакако више од 30 km од општинског центра Мркоњић Града, биће неопходно, препоручљиво, изградити и користити Претоварну станицу комуналног отпада. Према просторној анализи као и на основу дефинисања намјене површина предлаже се формирање претоварне станице на локацији постојеће депоније отпада на Подовима. Како се ова депонија налази сјеверо-западно од Мркоњић Града и удаљена је свега пет километара од центра града са лијеве стране локалног пута Мркоњић Град – Тријебово – Шеховци - Сурјан представља идеалну локацију за потенцијалну претоварну станицу.

На овакав начин ће се успоставити систем адекватног и санитарног прикупљања и третмана комуналног отпада.

Финансирање система управљања отпадом треба планирати из слjedeћих извора:

- ✚ Средстава економских такси за отпад;
- ✚ Буџета локалне управе;
- ✚ Средстава грађана;
- ✚ Буџета Републике Српске;
- ✚ И других извора: зајмова, кредита, неповратних средстава Европске уније.

E.V. Заштита од елементарних непогода и техничких опасности и ратних дејстава

Заштита од елементарних непогода и других несрећа

Неопходан предуслов за адекватну заштиту је институционална организованост. Она не смије бити спроведена на локалним принципима (елементарне непогоде не познају административне границе), али територијално мора бити организована и дистрибуирана према простору који се штити. Од посебног значаја је успостављање јединственог информационог система о простору као ефикасне мјере и средства за планирање, управљање и усмјеравање конкретних активности у ванредним ситуацијама.

Заштита од ратних дејстава

Уређење подручја Просторног плана за потребе одбране и заштите од ратних разарања засниваће се на важећем Закону о одбрани Босне и Херцеговине.

У складу са утврђивањем степена угрожености насељених мјеста заштитне објекте у насељима планирати у складу са степеном угрожености.

Саобраћај и везе као кључни фактори развоја подручја, истовремено су и основни услови за организовање одбране и заштите од ратних разарања. Диференцирана мрежа јавних државних и општинских путева представља важан елемент одбране и заштите од ратних разарања.

Заштита од елементарних непогода

Мјере заштите од елементарних непогода обухватају: превентивне мјере којима се спречава или ублажава њихово дејство; мјере које се предузимају у случају непосредне опасности или када наступе елементарне непогоде; и мјере ублажавања и отклањања непосредних последица и изазваних штета.

Заштита од земљотреса

У погледу одбране од земљотреса, а у складу са принципима превенције, обавезна је примјена важећих сеизмичких прописа при санацији постојећих и изградњи нових објеката. Обим и садржај сеизмолошке документације дефинише се у зависности од категорије објеката (према важећим правилницима из ове области) и врсте техничке документације која се израђује за ове објекте.

Заштита од клизишта

Неопходно је санирање оних клизишта на којима ће материјална улагања бити оправдана, као и она која угрожавају значајне грађевинске и инфраструктурне објекте.

Заштита од временских непогода

Шуме представљају природну препреку и дјелимичну заштиту насеља и објеката од вјетрова. Мјере заштите од удара јачих вјетрова треба да буду прије свега превентивне. Дендролошке мјере састоје се у засађивању високог зеленила које представља баријеру вјетру.

Одбрана од града оствариваће се мрежом противградних објеката као дијелом противградне одбране шире територије.

Систем одбране од штетних посљедица мраза и поледице је неопходно развијати у регионалним и локалним условима. Ово се прије свега односи на повећање поузданости рада инфраструктурних система, одржавања саобраћајница, као и рад јавних служби.

Заштита од временских непогода (завријавање, лед, сњегоизвале, вјетроизвале, олуја, бујице праћене одронима и сл.) биће остварена изградњом и уређењем планираних садржаја инфраструктуре и супраструктуре, пошумљавањем и затрављивањем голети, предвиђеним водорегулацијама, планским уређењем насеља, саобраћајница и других просторних елемената.

Заштита од техничко-технолошких несрећа (удеса)

На основу процјене угрожености, извјештаја о безбједности и планова заштите од удеса привредних друштава и других правних лица са територије плана надлежни органи и јединице локалне самоуправе, уз неопходну координацију и сарадњу са сусједним јединицама, израдити План заштите од удеса.

Заштита од пожара и експлозија

Заштита од пожара регулисана је Законом о заштити од пожара (Сл. Гл. РС бр. 6/09 и 71/12).

Заштита од неексплодираних убојних средстава и мина

У области заштите од неексплодираних убојних средстава и мина потребно је предузети сљедеће мјере:

- ✚ У координацији са ВиН МАС-ом до краја временског хоризонта плана потпуно уклонити све сумњиве минске површине
- ✚ Израдити планове транспорта експлозивних и запаљивих материја као и планове заштите од удеса.

Ж. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА, КОРИШЋЕЊА И ГРАЂЕЊА

Ж.І. Правила грађења

Намјена простора у Просторног плана, заснована је на дугорочној пројекцији демографског и друштвено-економског развоја, могућностима које пружају природни и створени чиниоци простора и потребама насеља, а у складу са постављеним циљевима.

При планирању глобалних односа потребног земљишта за појединачне основне функције, примјењени су познати нормативи и критеријуми, уз њихово прилагођавање специфичностима насеља. Правила уређења обухватају услове који се односе на уређење земљишта по специфичностима и потребама за све објекте, као и елементе инфраструктуре у дијелу предметног захвата.

Општи услови уређења представљају скуп правила урбане структуре, грађевинске парцеле, локације, дефинисање односа у простору и окружењу.

Правила се примењују за насеља, цјелине у оквиру захвата плана, а спровођење се дефинише директно кроз правила, кроз даљу планску разраду.

Правила грађења представљају скуп међусобно зависних правила и услова неопходних за директно спровођење Плана. Правила се односе на намјене у оквиру грађевинског подручја, пољопривредног, шумског и водног земљишта.

Општа правила грађења намијењена су :

- ✚ регулисању грађења и уређења пољопривредног, водног и шумског земљишта,
- ✚ регулисање грађења у урбаним подручјима изван обухвата УП Мркоњић Град за које се не предвиђа израда урбанистичких, зонинг и регулационих планова, урбанистичког пројекта или плана парцелације
- ✚ потребама грађења за дјелове територије за које није предвиђена израда спроведбених докумената просторног уређења.

Принципи и правила грађења биће основ за израду и издавање локацијских услова.

Урбано подручје градског насеља Мркоњић Град ће се уређивати на основу правила грађења дефинисаних урбанистичким планом за ово подручје.

Ж.И. Остало грађевинско земљиште

Приликом уређења осталог грађевинског земљишта примјењиваће се правила грађења дефинисана Правилником о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације.

ОПШТА ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ

Регулациона линија

Растојање између регулационих линија (ширина појаса регулације) утврђује се у зависности од функције и ранга саобраћајнице, односно инфраструктуре, као хоризонтална, надземна и подземна регулација.

Најмања дозвољена ширина појаса регулације по врстама саобраћајница за:

- ✚ градске и магистралне саобраћајнице насеља износи 15 m,
- ✚ сабирне улице износи 10 m,
- ✚ стамбене улице износи 6 m,
- ✚ јавне саобраћајнице у селима износи 7 m,
- ✚ колски пролази износи 5 m,
- ✚ приватни пролази износи 2,50 m и
- ✚ пјешачке стазе износи 1,50 m.

Грађевинска линија

Грађевинска линија се поклапа са регулационом линијом на грађевинској парцели или се налази унутар грађевинске парцеле на растојању од регулационе линије или границе парцеле.

Грађевински објект поставља се предњом фасадом на грађевинску линију и то њеним најистуренијим дијелом, односно унутар простора оивиченог грађевинским линијама.

Фасада објекта за коју није дефинисана грађевинска линија поставља се у складу са утврђеним минималним удаљеностима.

Код сусједних објеката у низу завршни профили фасада на бочним странама објекта морају бити исти.

За посебно значајна подручја или зоне реконструкције гдје је велики коефицијент изграђености парцеле дефинишу се и дворишне грађевинске линије.

Подземна грађевинска линија за подземне објекте који се граде у зони намијењеној изградњи објеката од општег интереса (подземни пјешачки пролази, подземни јавни гаражни простори, комунална постројења и сл.) утврђује се у појасу регулације.

Подземна грађевинска линија за остале подземне објекте (дијелови објеката, склоништа, гараже и сл.) може се утврдити и у појасу између регулационе и грађевинске линије, као и

у унутрашњем дворишту изван габарита објекта, ако то не представља сметњу у функционисању објекта или инфраструктурне и саобраћајне мреже.

За надземне објекте који се граде у зони намијењеној изградњи објеката од општег интереса (надземни пјешачки прелази, надземне пасареле као везе два објекта преко јавног пута и сл.) надземна грађевинска линија утврђује се у појасу регулације.

Грађевинска парцела

Грађевинска парцела има облик правоугаоника или трапеза.

Грађевинска парцела (планирана и постојећа) има површину и облик који омогућавају изградњу објекта у складу са рјешењима из документа просторног уређења, правилима грађења и техничким прописима.

Грађевинска парцела може се парцелацијом укрупнити и дијелити до минимума утврђеног овим правилником.

Исправка границе катастарске парцеле ради формирања грађевинске парцеле врши се припајањем грађевинског земљишта у јавној својини постојећој парцели на основу плана парцелације.

Приликом израде плана парцелације мора се поштовати правило да катастарска парцела у јавној својини која се припаја сусједној парцели не испуњава услове за посебну грађевинску парцелу, као и да је мање површине од парцеле којој се припаја.

Исправка граница свих сусједних грађевинских парцела може се вршити према планираној или постојећој изграђености, односно планираној или постојећој намјени грађевинске парцеле.

Претежна намјена простора

Површине намијењене за изградњу према специфичном постојећем или планираном претежном начину коришћења зоне којој припадају могу бити:

- ✚ зоне кућа за одмор,
- ✚ сеоске зоне,
- ✚ зоне породичне градње,
- ✚ стамбене зоне са два или више типова стамбене изградње,
- ✚ мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње,
- ✚ урбане стамбене и опште зоне већих густина,
- ✚ централне урбане зоне и пословне зоне,
- ✚ привредне и индустријске зоне и
- ✚ остала посебна подручја и зоне посебни објекти, објекти инфраструктуре и друго.

Врста и намјена објеката који се могу градити

На подручју насеља и грађевинском земљишту ван насеља, поред стамбених, могу се градити и други објекти компатибилне намјене и садржаја, који својом дјелатношћу не могу имати штетан утицај на животну средину.

Компатибилне намјене и садржаји у функцији насеља су:

- ✚ становање,
- ✚ трговина,
- ✚ туризам и угоститељство,
- ✚ занатство и услуге,
- ✚ комунални и саобраћајни објекти,
- ✚ здравство,
- ✚ дјечија заштита,
- ✚ образовање,
- ✚ зелене и рекреационе површине,
- ✚ култура и
- ✚ вјерски објекти.

На грађевинској парцели индивидуалног стамбеног објекта, а у оквиру дозвољеног коефицијента изградњености парцеле, допуштена је изградња пословних објеката чија је намјена компатибилна становању и помоћних објеката који су у функцији коришћења главног објекта.

Компатибилне намјене становању су:

- ✚ трговина,
- ✚ угоститељство,
- ✚ занатство и услуге,
- ✚ здравство,
- ✚ дјечија заштита,
- ✚ образовање и
- ✚ култура.

Пејзажно уређење, споменици, фонтане, мобилијар и урбана опрема компатибилни су са свим намјенама и могу се без посебних услова реализовати на свим површинама.

Изван формираних сеоских насеља, на парцелама које имају приступ на јавну површину, могу се градити и индустријски и други објекти који су у функцији пољопривреде.

У насељима се планира и уређује систем зеленила различитих функција и са одговарајућим елементима који доприносе естетским и биоклиматским вриједностима урбаног простора.

Зелене површине су дио животног простора, обрасле вегетацијом, а у градским срединама то су простори у којима се његује зеленило обично вјештачким путем засађено и уређено по одређеним принципима.

Елементи зеленила су: травњаци, цвјетњаци, жбунасто и високо растиње, шуме, дрвореди, групације жардињера и друго.

Функције зелених површина у насељима су:

- ✚ зеленило стамбених блокова (травњаци са разним врстама зелених структура, блоковски паркови, дјечија игралишта и др.),
- ✚ јавно зеленило (шуме, паркови, скверови, дрвореди, зеленило ријечних обала, зеленило јавних спортских и рекреативних зона и др.),
- ✚ зеленило ограничене употребе (школска игралишта, отворени простори других просвјетних и спортских установа, клубова, културних установа, индустријских комплекса, зеленило парцела са индивидуалним стамбеним објектима и др.) и
- ✚ зеленило специјалне намјене (заштитно зеленило уз саобраћајнице, инфраструктурне коридоре, ријечне обале и др.)

На јавној површини, на површинама уже зоне санитарне заштите водоизворишта или на простору коридора постојеће инфраструктуре не могу се градити објекти и вршити радови супротни намјени наведених површина.

На простору предвиђеном за заштитне појасеве не могу се градити објекти и вршити радови супротно намјени због којег је појас успостављен.

Урбанистичка правила уређења простора и изградње објеката

На грађевинској парцели објекти могу бити постављени:

- ✚ у непрекинутом низу - објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле,
- ✚ у прекинутом низу - објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле,
- ✚ као слободностојећи - објекат не додирује ниједну линију грађевинске парцеле или
- ✚ као полуатријумски - објекат додирује три линије грађевинске парцеле.

Удаљеност новог објекта од другог објекта, било које врсте изградње или нестамбеног објекта, утврђује се примјеном правила о удаљености новог објекта од границе сусједне парцеле.

Релативна висина је:

- ✚ на релативно равном терену - растојање од нулте коте до коте сљемена, за објекте са косим кровом, односно вијенца, за објекте са равним кровом,
- ✚ на стрмом терену са нагибом према улици навише, кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута мање или једнако 2 m - растојање од нулте коте до коте сљемена, односно вијенца,
- ✚ на стрмом терену са нагибом према улици навише, кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута веће од 2 m - растојање од коте нивелете јавног пута до коте сљемена (вијенца) умањено за разлику висине преко 2 m,
- ✚ на стрмом терену са нагибом од улице наниже, кад је нулта кота објекта нижа од коте јавног или приступног пута - растојање од коте нивелете пута до коте сљемена (вијенца),
- ✚ на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице висина објекта

- ✚ утврђује се примјеном одговарајућих тачака овог члана,
- ✚ висина вијенца новог објекта са вијенцем усклађује се по правилу са вијенцем сусједног објекта и
- ✚ висина назитка поткровне етаже износи највише 1,80 m рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине, а одређује се према конкретном случају.

Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта, и то:

- ✚ кота приземља нових објекта на равном терену не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута,
- ✚ кота приземља може бити највише 1,20 m виша од нулте коте,
- ✚ за објекте на стрмом терену са нагибом од улице наниже, када је нулта кота нижа од коте нивелете јавног пута, кота приземља може бити највише 1,20 m нижа од коте нивелете јавног пута,
- ✚ за објекте на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице кота приземља објекта одређује се у складу са претходним тачкама овог става,
- ✚ за објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, кота приземља утврђује се у складу са претходним тачкама овог члана и
- ✚ за објекте који у приземљу имају нестамбену намјену кота приземља може бити максимално 0,20 m виша од коте тротоара, а денivelација до 1,20 m савладава се унутар објекта.

Изградња других објекта на истој грађевинској парцели

На грађевинској парцели може се утврдити изградња и других објекта компатибилне намјене према одређеним условима за зону у којој се налази парцела.

На истој грађевинској парцели на којој је саграђен главни стамбени, пословни или објекат јавне намјене, могу се градити и помоћни објекти који су у функцији коришћења главног објекта, ако се помоћне просторије не могу смјестити у саставу главног објекта.

Помоћни објекти су гараже, оставе, котловнице, пушнице, септичке јаме, бунари, цистерне за воду, љетње кухиње, пољски клозет и сл. бруто грађевинске површине до 50 m² и могу имати само једну надземну етажу, свијетле висине до 2,4 m.

Површина помоћних објекта може бити и већа уколико просторне могућности то дозвољавају, а на основу стручног мишљења правног лица овлаштеног за израду докумената просторног уређења.

Помоћни објекти се лоцирају на грађевинској парцели главног објекта, иза или у линији главног објекта.

Грађевински елементи у нивоу приземља који не улазе у основни габарит објекта за који је утврђена грађевинска линија су:

- ✚ излози локала истакнути до 0,30 m, по цијелој висини приземља, ако је ширина тротоара најмање 3 m, а испод те ширине тротоара није дозвољена изградња

- истака излога локала у приземљу,
- ✚ излози локала истакнути до 0,90 m по цијелој висини приземља у пјешачким зонама,
- ✚ транспарентне браварске конзолне надстрешнице у зони приземне етаже истакнути до 2 m, по цијелој ширини објекта са висином изнад 3 m и
- ✚ конзолне рекламе истакнуте до 1,20 m постављене на висини већој од 3 m.

Отворене спољне степенице могу се постављати на предњи дио објекта ако је грађевинска линија 3 m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,90 m.

Степенице које савлађују висину преко 0,90 m улазе у габарит објекта.

Степенице које се постављају на бочни или задњи дио објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевински дијелови испод коте тротоара (подрумске етаже) могу прећи габарите надземног дијела објекта и то:

- ✚ стопе темеља и подрумски зидови до 0,15 m до дубине од 2,60 m испод тротоара, а испод те дубине до 0,50 m и
- ✚ шахтови подрумских просторија до нивоа коте тротоара до 1 m.

Стопе темеља не могу прелазити границу сусједне парцеле, осим уз сагласност власника или корисника парцеле.

Начин обезбеђивања приступа парцели и паркирање

Свака новоформирана грађевинска парцела мора имати приступ на јавну саобраћајну површину.

Ширина приватног пролаза за парцеле које немају директан приступ на јавну саобраћајну површину не може бити мања од 2,50 m.

За објекте у радним зонама обезбеђује се противпожарни пут око објекта у складу са посебним прописом.

За паркирање возила на грађевинској парцели стамбеног објекта обезбеђује се простор, изван површине јавног пута, и то једно паркинг или гаражно мјесто на један стан.

За паркирање возила на грађевинској парцели осталих објекта обезбеђује се простор изван површине јавног пута и то по једно паркинг или гаражно место (у даљем тексту: ПМ), на сљедећи начин:

- ✚ банка, здравствена, пословна, образовна или административна установа - 1 ПМ на 70 m² корисног простора,
- ✚ пошта - 1 ПМ на 150 m² корисног простора,
- ✚ трговина на мало - 1 ПМ на 100 m² корисног простора,
- ✚ угоститељски објекат - 1 ПМ на користан простор за 8 столица,

- ✚ хотелијерска установа - 1 ПМ на користан простор за 10 кревета,
- ✚ позориште или биоскоп - 1 ПМ на користан простор за 30 гледалаца, спортска хала - 1 ПМ на користан простор за 40 гледалаца и
- ✚ производни, магацински и индустријски објекат - 1 ПМ на 200 m² корисног простора.

За паркирање возила на грађевинској парцели стамбено-пословног објекта паркинг или гаражно мјесто обезбјеђује се једно паркинг или гаражно мјесто на један стан.

Гараже објеката планирају се у објекту и подземно или надземно изван габарита објекта, а у оквиру грађевинске парцеле.

Површине гаража објеката које се планирају надземно на грађевинској парцели урачунавају се при утврђивању коефицијента изграђености, односно коефицијента заузетости грађевинске парцеле, а подземне гараже се не урачунавају у коефицијенте.

Паркинг простори могу се планирати и у оквиру регулационих линија јавних површина у централним зонама.

Одводњавање и нивелација, архитектонско обликовање, материјализација, завршне обраде, колорит и друго

Одводњавање површинских вода утврђује се нивелационим рјешењем на нивоу блока у регулационом плану, а ако такво рјешење не постоји, површинске воде се одводе са парцеле слободним падом према риголама, односно према улици (код регулисане канализације) или каналима, са најмањим падом од 1,5%.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмјеравати према другој парцели.

Површинске и друге отпадне воде из економског дворишта у сеоским насељима одводе се регулисано до ђубришне јаме када се економско двориште налази уз јавни пут.

Спољни изглед објекта, облик крова, примијењени материјали, боје и други елементи утврђују се идејним архитектонским пројектом.

Спољни изглед објекта у зони заштићених културних и природних добара, усклађује се са утврђеним мјерама заштите.

ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ ЗА ПОЈЕДИНЕ ЗОНЕ

Коефицијент изграђености и коефицијент заузетости

Највећи дозвољени коефицијент изграђености по зонама изградње:

- ✚ за зоне кућа за одмор износи 0,3
- ✚ за сеоске зоне износи 0,5
- ✚ за зоне породичне градње износи 1
- ✚ за стамбене зоне са два или више типова стамбене изградње износи 1,5

- ✚ за мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње износи 1,7
- ✚ за урбане стамбене и опште зоне већих густина износи 2,5
- ✚ за централне урбане зоне и пословне зоне износи 4,2
- ✚ за привредне и индустријске зоне износи 2,1.

Највећи дозвољени коефицијент заузетости по зонама изградње за:

- ✚ зоне кућа за одмор износи 0,2
- ✚ сеоске зоне износи 0,3
- ✚ зоне породичне градње износи 0,4
- ✚ стамбене зоне са два или више типова стамбене изградње износи 0,5
- ✚ мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње износи 0,6
- ✚ урбане стамбене и опште зоне већих густина износи 0,7
- ✚ централне урбане и пословне зоне износи 0,8 и
- ✚ привредне и индустријске зоне износи 0,6.

Ограђивање по појединим зонама

Грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до висине од 0,90 m , рачунајући од коте тротоара, или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.

Парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од сусједне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чија је максимална висина једнака разлици кота нивелета сусједних парцела.

Зидане и друге врсте ограда постављају се на граници грађевинске парцеле тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидана непрозирна ограда између парцела подиже се до висине 1,40 m уз сагласност сусједа, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Сусједне грађевинске парцеле могу се ограђивати живом зеленом оградом или транспарентном оградом до висине од 1,40 m, које се постављају према катастарском плану и операту, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Врата и капије на уличној огради не могу се отворати ван регулационе линије.

У насељима парцеле за изградњу пословних и других нестамбених објеката се не ограђују.

У зонама вишепородичне стамбене и стамбено-пословне изградње, парцеле се не ограђују.

Парцеле за објекте од општег интереса се не ограђују осим објеката као што су школе, вртићи, здравствене установе и сл.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле посебне намјене, ограђују се у складу са посебним прописима.

Грађевинске парцеле на којима се налазе индустријски објекти и остали радни и пословни објекти индустријских зона (складишта, радионице и сл.) могу се ограђивати оградом висине до 2,20 m.

Правила изградње за зоне кућа за одмор

Највећа дозвољена спратност објекта у зонама кућа за одмор и викенд насељима је до Пр+Пк, односно највише до двије надземне етажe.

Минимално растојање грађевинске линије од регулационе линије за нови објекат износи 5,00 m, осим уколико је посебним прописом другачије одређено.

Правила изградње за сеоске зоне

Највећа дозвољена спратност објеката свих врста у сеоским насељима је до Пр+1+Пк, односно највише до три надземне етажe.

Минимално растојање грађевинске линије од регулационе линије објеката свих врста у сеоским насељима износи 5 m, осим уколико је посебним прописом другачије одређено.

Минимално растојање најистуренијег дијела слободностојећег објекта на дијелу бочног дворишта и границе сусједне грађевинске парцеле износи 3 m, а двојних и објеката у прекинутом низу износи 4 m.

За изграђене стамбене објекте чије је растојање до границе грађевинске парцеле мање од 4 m не могу се на сусједним странама предвиђати отвори стамбених просторија.

Минимална међусобна удаљеност нових слободностојећих стамбених објеката износи 6m.

За изграђене стамбене објекте који су међусобно удаљени мање од 6 m, у случају реконструкције, не могу се на сусједним странама предвиђати отвори стамбених просторија.

Економски објекти су:

- ✚ објекти за гајење домаћих животиња (стаје за гајење коња, штале за гајење говеда, објекти за гајењење живине, коза, оваца, свиња и сл.), као и објекти за гајење голубова, кунића, украсне живине и птица и сл.,
- ✚ пратећи објекти за гајење животиња (испусти за стоку, бетонске писте за одлагање чврстог стајњака, објекти за складиштење осоке и сл.),
- ✚ објекти за складиштење сточне хране (сјеници, магацини за складиштење концентроване сточне хране, бетонирани сили јаме, сили тренчеви и сл.),
- ✚ објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви и сл.) и
- ✚ други објекти на пољопривредном газдинству (објекти за машине и возила, пушнице, сушионице, магацини хране и сл.).

Међусобна растојања економских објеката зависе од организације економског дворишта, с тим да се прљава објекти у односу на чисте објекте постављају зависно од руже вјетрова.

Позиција економских објеката у односу на грађевинску линију утврђује се примјеном најмањих дозвољених растојања за објекте.

Минимално растојање стамбеног објекта и сточне стаје износи 15 m.

Ђубриште и пољски клозет од стамбеног објекта, бунара, односно живог извора воде удаљени су најмање 20 m, и то само на најнижој коти.

У случају да се економски дијелови сусједних парцела непосредно граниче, растојање нових економских објеката од границе парцеле не може бити мање од 1 m.

У случају када се економски дио једне парцеле непосредно граничи са стамбеним дијелом друге парцеле, растојање нових економских објеката утврђује се у зависности од врсте економског објекта.

На парцели са нагибом терена од јавног пута наниже, у случају нове изградње, стамбено дио парцеле се поставља на највишој коти уз јавни пут с тим што најмања ширина приступног економског пута на парцели износи 3 m, а економски дио парцеле се поставља иза стамбеног дијела (наниже).

На парцели са нагибом терена према јавном путу навише, у случају нове изградње, стамбени дио парцеле се поставља на највишој коти, с тим да најмања ширина приступног пута износи 2,50 m, а економског 3 m.

Парцела у сеоском насељу може се преграђивати у функционалне цјелине (стамбени дио, економски дио, економски приступ, стамбени приступ и окућница), с тим да висина унутрашње оgrade не може бити већа од висине спољне оgrade.

Правила изградње за зоне породичне градње

Највећа дозвољена спратност објеката у зонама породичне градње је до три надземне етаже.

Минимално растојање између грађевинске и регулационе линије за објекат износи 5 m, осим уколико је посебним прописом другачије одређено.

Минимална међусобна удаљеност нових објеката, осим полуатријумских објеката и објеката у непрекинутом низу, износи 6 m.

Минимална удаљеност новог слободностојећег објекта и границе сусједне грађевинске парцеле износи 3 m, а за двојне објекте и објекте у прекинутом низу износи 4 m.

За изграђене објекте чија међусобна удаљеност износи мање од 6 m, у случају реконструкције не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори стамбених просторија.

Правила изградње за стамбене зоне са два или више типова стамбене изградње и за мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње

Највећа дозвољена спратност објеката у стамбеним и мјешовитим зонама износи до пет надземних етажа.

Минимално растојање између регулационе и грађевинске линије за објекте осим објеката у низу износи 3 m, осим уколико је посебним прописом другачије одређено.

Минимална удаљеност планираних слободностојећих од околних објеката, осим објеката у низу, износи 6 m, односно 4 m ако један од зидова објекта садржи отворе за дневно освјетљење.

Минимална међусобна удаљеност слободностојећих вишеспратница и осталих објеката износи најмање висину вишег објекта.

Удаљеност се може смањити на половину висине ако објекти на наспрамним бочним фасадама не садрже отворе на просторијама за становање, атељеима и пословним просторијама.

За изграђене објекте који су међусобно удаљени мање од 4 m, у случају реконструкције не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори стамбених просторија.

Вишеспратни слободностојећи објекат не може заклањати директно осунчање другом објекту више од половине трајања директног осунчања.

Најмање дозвољено растојање најистуренијег дијела објекта и границе сусједне грађевинске парцеле, којом се обезбеђује међусобна удаљеност објеката, износи 2,5 m.

Растојање објекта који има индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, од границе грађевинске парцеле утврђује се у складу са правилима о минималним међусобним одстојањима између објеката или граница парцела одговарајуће зоне.

Правила изградње за урбане стамбене и опште зоне већих густина

Спратност објеката свих врста у градским стамбеним и општим зонама већих густина је до седам надземних етажа.

Растојање између регулационе и грађевинске линије за нове објекте осим објеката у низу износи 3 m, осим када је спроведбеним документом просторног уређења предвиђено другачије.

Минимална међусобна удаљеност нових и околних објеката, осим објеката у низу, износи 6 m, тако што се обезбеђује удаљеност новог објекта од границе сусједне парцеле.

За изграђене објекте који су међусобно удаљени мање од 4 m, у случају реконструкције не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори стамбених просторија.

Минимално дозвољено растојање најистуренијег дијела новог објекта и границе сусједне грађевинске парцеле, којом се обезбеђује међусобна удаљеност објеката, износи 3 m.

За изграђене објекте чије је растојање до границе грађевинске парцеле мање од 3 m, у случају реконструкције не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори стамбених просторија.

Правила изградње за централне урбане и пословне зоне

Спратност објеката свих врста у зони реконструкције и обнове и централној урбаној зони, као и у пословној зони и осталим изграђеним подручјима утврђује се у складу са околном постојећом градњом и правилима струке.

Грађевинска и регулациона линија се по правилу поклапају, осим кад се локацијски услови издају за нерегулисани дио улице у коме растојање између регулационе и грађевинске линије за објекте, осим објеката у низу, износи 3 m.

Објекти које се граде у зонама реконструкције и обнове и централним урбаним и пословним зонама су најчешће објекти у низу.

Међусобна удаљеност нових слободностојећих и околних објеката, осим објеката у низу, износи 6 m, тако што се положајем новог објекта обезбеђује наведена удаљеност од постојећег објекта.

За изграђене слободностојеће објекте који су међусобно удаљени мање од 6 m, у случају реконструкције не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори.

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) новог слободностојећег објекта и границе сусједне грађевинске парцеле, којом се обезбеђује међусобна удаљеност објеката, износи 3 m.

За изграђене слободностојеће објекте чије је растојање до границе грађевинске парцеле мање од 3 m не могу се на сусједним странама предвиђати наспрамни отвори.

Правила привредне и индустријске зоне

Спратност објеката свих врста у индустријској и неизграђеној пословној или привредној зони ван насеља утврђује се у складу с технолошким захтјевима.

Минимална удаљеност између грађевинске и регулационе линије привредних објеката мора обезбједити манипулативни и противпожарни пут.

Површина колско – манипулативне површине треба бити прилагођена врсти возила која њоме манипулишу и технолошком процесу њиховог рада.

ПРАВИЛА ПАРЦЕЛАЦИЈЕ ЗА ПОЈЕДИНЕ ЗОНЕ

Правила парцелације за нове објекте за зоне кућа за одмор

Најмања површина грађевинске парцеле за изградњу појединачних слободностојећих објеката за одмор и повремено становање износи 150 m².

Правила парцелације за нове објекте у сеоским зонама

Најмања површина грађевинске парцеле за изградњу у сеоском насељу износи 500 m², а најмања ширина парцеле за све врсте изградње износи 15 m.

Правила парцелације за зоне породичне градње и мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње

Најмања површина грађевинске парцеле за изградњу:

- ✚ слободностојећег објекта износи 300 m²,
- ✚ двојног објекта износи 400 m²,
- ✚ објеката у непрекинутом низу и полуатријумских објеката износи 200,00 m² и
- ✚ објеката у прекинутом низу износи 200 m².

Најмања ширина грађевинске парцеле за изградњу:

- ✚ слободностојећег објекта износи 12 m,
- ✚ двојних објеката износи 18 (двје по 9 m) и
- ✚ објеката у непрекинутом низу износи 6 m.

За мјешовите зоне са два или више типова нестамбене градње најмања ширина грађевинске парцеле за вишеспратне стамбене и пословне објекте у непрекинутом низу износи 12 m, а за слободностојеће вишепородичне стамбене, пословне и производне објекте износи 16 m.

Најмања површина грађевинске парцеле за нову изградњу објеката износи 600 m².

Правила парцелације за објекте за привредне, индустријске и остале зоне

За привредне и индустријске зоне најмања ширина грађевинске парцеле за привредних, пословних, производних и индустријских објеката износи 16 m, а најмања површина нове парцеле за нову изградњу износи 800 m².

За централне урбане зоне и пословне зоне, зоне већих густина, објекте од јавног интереса, најмања ширина и површина грађевинске парцеле утврђују кроз законом прописане урбанистичко техничке документе у складу с карактеристикама зоне и специфичностима локације.

Изградња површина и објеката јавне намјене у складу са овим Планом у начелу се реализује директно на основу овог Плана, уколико се такви објекти граде на постојећем јавном земљишту.

За потребе утврђивања јавног интереса у циљу изградње објеката и површина јавне намјене, приступа се изради одговарајућег урбанистичког плана.

Изградња јавних објеката од општег интереса вршиће се на локацијама према планираној намјени простора и потребама насеља, зонама становања које задовољавају све услове у складу са функцијом, организацијом, планом дефинисаном намјеном простора и непосредним окружењем.

Опремање насеља објектима за јавне потребе чини:

- ✚ Образовање и васпитање
- ✚ Здравство
- ✚ Култура
- ✚ Администрација и управа
- ✚ Социјална заштита
- ✚ Спорт и рекреација
- ✚ Објекти комуналних дјелатности
- ✚ Инфраструктура

Поред површина јавне намјене, комерцијално пословање (обданишта, одмаралишта, амбуланте, спорт итд.) се може развијати на погодним локацијама у намјенама становања и привређивања, према важећим нормативима и под условом да ни по једном аспекту не угрожавају основну намјену у оквиру које се развијају. Објекти ће се градити по потреби у складу са значајем и изразом програма и потребне документације.

У оквиру зона становања, могу се градити (у приватном власништву) објекти: образовања, дјечје и социјалне заштите, здравства, културе, религије, информисања, али само под условом да задовоље све нормативе и критеријуме за одговарајућу дјелатност и услове непосредног окружења.

Могуће пратеће намјене свих јавних функција могу да буду друге јавне површине, компатибилне намјене и објекти услужних дјелатности.

Образовање и васпитање:

Основна намјена: образовање и васпитање прилагођени условима локације и функције.

Могуће пратеће намјене: култура, зеленило, спорт и рекреација, друге јавне намјене услужне комплементарне дјелатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре (паркинзи, трафо станице и др.), становање за запослене.

Објекте градити као слободностојеће.

У оквиру комплекса дозвољена је изградња и помоћних објеката у циљу одлагања средстава за функционисање и одржавање комплекса.

Дозвољена је изградња нових мини спортских терена за потребе вишенамјенског образовног физичког васпитања дјеце, отвореног или затвореног типа. Отворене спортске

терене је могуће пренамјенити у затворене у циљу што функционалнијег и ефикаснијег коришћења.

Површину грађевинске парцеле дефинисати у складу са намјеном, функцијом објеката, окружењем.

Спратност: Максимална спратност објеката је (По)+П+1+(Пк), (По)+П+2

Здравствена заштита:

Основна намјена: здравствена заштита.

Изградња и формирање комплекса подразумјева изградњу објеката основне намјене, опремање савременим средствима (према прописаним условима) и увођење пратећих програма.

Могуће пратеће намјене: зеленило, социјална заштита, услужне комплементарне дјелатности, и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре (паркинзи, трафо станице и др.) становање за запослене.

Објекте градити као слободностојеће. Могуће је градити два или више објекта (у функцији основне и/или пратеће намјене).

Површину грађевинске парцеле дефинисати према програму, намјени и концепту у складу са даљим дугорочним развојем насеља.

Социјална заштита:

Основна намјена: социјална заштита (према прописаним условима и програму развоја насеља).

Могућа пратећа намјена: зеленило, спорт и рекреација, здравство, друге јавне намјене, становање, услужне дјелатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре, које по карактеру и капацитету не смију да угрозе основну намјену.

Остали услови и правила -према општим правилима.

Култура:

Основна намјена: култура (према прописаним условима и програму развоја насеља).

Објекте реконструисати или градити као вишенамјенске.

Могућа пратећа намјена: јавно информисање, образовање, наука, зеленило, друге јавне намјене, услужне дјелатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

Остали услови и правила -према општим правилима.

Јавни сервиси, службе (локална самоуправа и управе републичких органа):

Основна намјена: управа, администрација (Ватрогасни дом, полицијска станица, према прописаним условима и програму развоја насеља и републичких органа).

Могућа пратећа намјена: јавно информисање, спорт и рекреација, зеленило,и друге јавне намјене, услужне дјелатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

Површину грађевинске парцеле дефинисати према програму, намјени и концепту у складу са даљим дугорочним развојем насеља.

Остали услови и правила -према општим правилима.

Спорт и рекреација:

Основна намјена: спорт и рекреација, чији развој подразумјева мрежу терена, зона и објеката који просторним размјештајем, капацитетом, уређењем и опремљеношћу, испуњавају прописане критеријуме и стандарде за бављењем спортом, активном и пасивном рекреацијом.

Могућа пратећа намјена: зеленило, образовање, специјализоване школе или клубови или спортски кампуси, друге јавне намјене, комплементарне услуге, одговарајући пратећи објекти инфраструктуре. Комплекси могу поред отворених спортских терена да садрже пратећи објекат и затворени спортски објекат.

Површине за спорт, активну и пасивну рекреацију својим капацитетом, уређењем и опремљеношћу, треба да омогуће развој различитих видова спортских и рекреативних активности.

Услови уређења ових зона су:

У постојећим комплексима садржаје подићи на виши степен уређења. Нови садржаји за спортско-рекреативне активности морају бити комплементарни постојећим;

- ✚ терене са завршном обрадом од бетона свести на најмању могућу мјеру,
- ✚ травнате терене подићи од комбинације трава отпорних на гажење,
- ✚ сви терени морају бити адекватно ограђени,
- ✚ озелењавање простора урадити на основу плана пејзажног уређења усклађеног са околним простором,
- ✚ пјешачким комуникацијама комплекс повезати са окружењем,
- ✚ обезбиједити одговарајући број паркинг мјеста.

Правила грађења за пратеће објекте:

* пратећи објекат:

- ✚ намјена - пратеће намјене у директној функцији основне намјене (просторије за одржавање, техничке, санитарне и помоћне просторије, свлачионице, клубске просторије и сл.)

✚ услужне комплементарне намјене (продаја, изнајмљивање, одржавање опреме, угоститељски садржаји и сл)

✚ висина објекта -маx П+1

* затворени спортски објекат:

Намјена: хала за мале спортове, према потребама насеља, са пратећим намјенама висина објекта условљена је врстом спорта.

Хоризонталну регулацију дефинисати према функционалној структури и намјени, у складу са окружењем.

КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ:

Гробља

Уређење и проширење постојећих и евентуално отварање нових локација-гробља, вршиће се према важећим прописима и правилницима за ову намјену.

Поред основне намјене и садржаја који су јединствена намјенска цјелина могуће је увођење пратећих намјена: зеленило, услужне дјелатности, комплементарне намјене, управа-администрација и пратећи објекти комуналне инфраструктуре.

Спратност објеката је максимално П+Пк.

Основна правила за формирање нових гробља, су:

- ✚ локација нових гробља (и проширење постојећих) мора бити ван II зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања,
- ✚ површина гробља - 4,0 m²/становнику,
- ✚ логично формирање у односу на гравитационо подручје,
- ✚ добра саобраћајна повезаност са гравитационим подручјем,
- ✚ могућност етапне реализације,
- ✚ повољни теренски услови: добра експонираност и растреситост, терен треба да буде оцедан са нивоом подземних вода већим од 2,50 m од нивоа терена,
- ✚ могућност прикључивања на мрежу комуналне инфраструктуре,
- ✚ могућност обезбеђивања појаса зеленила, уколико је удаљење од насеља мање од 500 m,
- ✚ уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом.

Пијаце

- ✚ зелена пијаца
- ✚ шарена пијаца

Формирање нових пијаца у грађевинским подручјима насеља дефинисати према потребама насеља и тржишта, и уређење постојећих пијаца мора бити прилагођено санитарно-хигијенским условима и прописима, као и правилницима који важе за изградњу ових објеката.

Могуће пратеће намјене: услуге и пословање, откупна станица, друге јавне намјене и пратећи објекти инфраструктуре.

Основна правила уређења:

- ✚ уређење прилагодити могућностима вишенаменског коришћења простора,
- ✚ у оквиру овог простора, потребно је формирати издвојен простор за снабдјевање становништва непољопривредним производима (шарена пијаца), излагање и продају производа домаће радиности, друге услуге, администрацију и сл.,
- ✚ коришћења простора, према потребама развоја насеља и окружења може прерасти у дистрибутивни центар,
- ✚ откупну станицу лоцирати уз кванташку пијацу,
- ✚ површину грађевинске парцеле дефинисати према програму, намјени и концепту у складу дугорочним развојем насеља. Најмања функционална ширина парцеле за изградњу објекта износи 20 m,
- ✚ максимална спратност објеката је (По)+П+1, односно (По)+ВПк+1,
- ✚ Уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом.

Сточна пијаца, изложбено продајни простор, сајам

Могуће пратеће намјене: услуге и пословање, пратећи објекти инфраструктуре.

Максимална спратност објеката је (По)+П+1, (По)+ВПк+1.

Основна (обавезни садржаји) опремљеност представља I фазу реализације и чини је:

- ✚ уређени плато,
- ✚ обезбеђена комунална инфраструктура,
- ✚ ограђен простор,
- ✚ вага,
- ✚ простор за ветеринарску станицу,
- ✚ заштитну зону зеленила према окружењу.

Уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом.

Ж.ИИИ. Пољопривредно земљиште

Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, вршиће се према условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту ("Сл. гласник РС", бр. 5/12):

- ✚ Промјена намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе врши се у складу са спроведбеним документима просторног уређења и издатим локацијским условима.
- ✚ Ако није заснована на спроведбеним документима просторног уређења, забрањена је промјена намјене пољопривредног земљишта I, II, III и IV катастарске, односно бонитетне класе у непољопривредне сврхе.
- ✚ Изузетно од става 2. овог члана, промјена намјене пољопривредног земљишта I, II, III и IV катастарске, односно бонитетне класе може да се врши само на основу расположивих стратешких докумената просторног уређења, стручног мишљења и локацијских услова, само за изградњу објеката:
- ✚ земаљске инфраструктуре (ентитетска и регионална инфраструктура: саобраћајна, хидротехничка, енергетска, телекомуникациона и информациона),

- ✚ комуналне инфраструктуре (инфраструктура јединице локалне самоуправе: саобраћајна, хидротехничка, енергетска, телекомуникациона и информациона),
- ✚ за изградњу објеката који су у функцији пољопривредне производње,
- ✚ индивидуалних стамбених и помоћних објеката у оквиру пољопривредног газдинства на том подручју и
- ✚ индивидуалних стамбених и помоћних објеката инвеститора, односно лица регистрованих за бављење пољопривредним дјелатностима.
- ✚ Промјена намјене пољопривредног земљишта V, VI, VII и VIII катастарске, односно бонитетне класе, ако није заснована на документима просторног уређења, дозвољена је на основу стручног мишљења и локацијских услова.
- ✚ Због умањења вриједности и губитка пољопривредног земљишта као добра од општег интереса плаћа се накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта у складу са овим Законом о пољопривредном земљишту.

Правила за изградњу појединачних економских објеката у функцији пољопривреде:

- ✚ објекти за смјештај пољопривредних машина и алатки, репроматеријала и сл.
- ✚ реализација директно на основу одредби овог Плана, издавањем локацијских услова, уколико објекти не захтевају посебне инфраструктурне услове;
- ✚ максимална бруто површина објеката утврђује се према односу изградње 1:50 (1,0 m² бруто површине објекта на 50,0 m² парцеле);
- ✚ могућа је изградња стамбеног простора у оквиру објеката, површине до 50% укупне бруто развијене површине објекта;
- ✚ спратност објекта – П (приземље);

Правила за изградњу објеката у функцији пољопривреде:

- ✚ реализација директно на основу одредби овог Плана, издавањем локацијских услова, уколико објекти не захтјевају посебне инфраструктурне услове, за парцеле веће од 1,0 ha ради се урбанистички пројекат;
- ✚ могућа је изградња, поред пословних објеката у функцији пољопривреде и пратећих објеката који су у њиховој функцији;
- ✚ могућа је изградња стамбеног/смјештајног простора у оквиру горе наведених пословних објеката, и то максималне површине до 100,0 m²;
- ✚ минимална површина парцеле за пословне објекте у функцији пољопривреде или је 0,5 ha; изузетно, ове објекте је могуће градити и на постојећој парцели мање површине, али не мање од 0,25 ha;
- ✚ максимални индекс заузетости парцеле је 40%;
- ✚ максимални индекс изграђености 0,5;
- ✚ минимална заступљеност уређених зелених површина на парцели је 25%;
- ✚ спратност објеката – максимално П (приземље), изузетно П+Пк (приземље и поткровље) за управне објекте / дјелове објекта у оквиру комплекса;
- ✚ минимални ниво комуналне опремљености за ове садржаје је: приступ јавном путу, прикључење на електроенергетску мрежу, интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама);
- ✚ у оквиру комплекса је неопходно обезбједити услове за приступ и паркирање возила за сопствене потребе;
- ✚ у оквиру комплекса је неопходно обезбједити услове за одлагање комуналног и другог отпада, у складу са прописима и планираном намјеном.

Ж.ІV. Шумско земљиште

Законом о шумама забрањује се:

- + свака сјеча која није у складу са планским документима у шумарству,
- + свака сјеча у заштићеним природним подручјима која није у складу са планским документима заштићених природних подручја,
- + сјеча и уништавање ријетких и заштићених врста дрвећа, биотопа, станишта, хабитата и екосистема, као и уништавање врста жбуња и њихових природних станишта,
- + подбјељивање стабала, осим за потребе обнове и његе шума,
- + паша, брст коза и друге стоке, жирење, гајење лисничких шума, кресање лисника,
- + сјеча сјеменских стабала у сјеменским састојинама која није предвиђена плановима газдовања шумама,
- + самовласно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова,
- + одлагање смећа, отпадака и других штетних опасних материја, као и загађивање шума на сличне начине и
- + друге радње којима се слаби прирасно-приносна (производна) функција и друге општекорисне функције шума, те угрожава оптимално функционисање шумских екосистема.

Крчење шума и трајна промјена намјене шумског земљишта може се вршити:

- + када је то предвиђено плановима и програмима газдовања шумама,
- + ако је у складу са законом који уређује област просторног планирања, уз достављање инвестиционо-техничке документације, на основу које је на одређеном земљишту неопходно крчење шума, односно промјена намјене земљишта,
- + на основу акта надлежног органа о утврђивању општег интереса,
- + при изградњи водова (електро, ПТТ и слично) и комуналне инфраструктуре која не служи газдовању шумама,
- + ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље и
- + у поступку комасације пољопривредног земљишта и шума.

У шумама се могу градити објекти потребни за газдовање шумом и дивљачи у складу са планским документима у шумарству и ловству, ако овим законом није другачије регулисано.

За изградњу и стављање у погон ћумурана, кречана, пилана, погона за прераду дрвета, индустријских погона и других постројења у шуми као и на удаљености до 100 метара од руба шуме за шуму у својини Републике, потребна је сагласност Агенције за шуму и корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, а за шуму у приватној својини, сагласност органа јединице локалне самоуправе.

Ж.V. Водно земљиште

Водно добро у смислу Закона о водама (Сл. Гл. РС бр. 50/11) је водно земљиште, воде и водни објекти, који због свог нарочитог значаја јесу добра од општег интереса и под посебном су заштитом.

На водном добру није дозвољено изводити захвате, осим за:

- ✚ градњу објеката јавне инфраструктуре;
- ✚ градњу водних објеката, према одредбама овог закона;
- ✚ мјере, које се односе на побољшање хидроморфолошких и биолошких карактеристика површинских вода;
- ✚ мјере, које се односе на заштиту природе;
- ✚ градњу објеката, потребних за кориштење вода, обезбјеђење сигурности пловидбе и обезбјеђење заштите од утапања на природним купалиштима;
- ✚ изградњу објеката намијењених заштити вода од загађења;
- ✚ изградњу објеката, намијењених одбрани, заштити и спашавању људи, животиња или имовине, те провођењу задатака органа унутрашњих послова;
- ✚ изградњу рекреационих, спортских и туристичких објеката по посебно спроведеној просторно- планској процедури.

Водно земљиште намијењено водоснабдијевању представља зону са посебним режимом, чије су зоне санитарне заштите одређене према Закону о водама. Обилјежавање зона санитарне заштите, начин одређивања и одржавања као и мјере заштите одредиће се подзаконским актом и одлуком за привремену или трајну заштиту изворишта вода за људску употребу.

Ж.VI. Правила грађења и услови уређења мреже саобраћајне и друге инфраструктуре јавне намјене

Правила за уређење и грађење саобраћајне инфраструктуре

- ✚ приликом дефинисања регулационих линија користити постојећу регулацију и парцелацију као почетну матрицу;
- ✚ доњи строј коловозне конструкције димензионисати према мјеродавном саобраћајном оптерећењу, али тако да коловозна конструкција јавних путева може да прихвати осовинско оптерећење од најмање 11,5 t по осовини а за локалне путеве и улице оптерећење од најмање 6 t по осовини;
- ✚ слободни простор изнад коловоза (светли профил) за друмске саобраћајнице износи мин. 4,5 m;
- ✚ у насељеним местима на правцима пешачких токова реализовати рампе за лица са посебним потребама у простору;
- ✚ пројектну документацију саобраћајница радити у складу са законском регулативом и стандардима;
- ✚ ширина регулационих профила је у зависности од категорије саобраћајница, при чему ширину коловоза, пешачких и бицикличких површина дефинисати према меродавном саобраћајном оптерећењу;

- ✚ пешачке стазе и тротоаре димензионисати са минималном ширином од 1,6 m;
- ✚ коловозе локалних путева димензионисати мин. ширине 5,5 m, а регулационе профиле колско-пешачких саобраћајница мин. ширине 5,0 m, приватних пролаза 2,5 m и противпожарних пролаза 3,5 m;
- ✚ на деоницама у насељу уз коловоз државних путева изводи се аутобуско стајалиште најмање ширине 3 m, обострани тротоари са ивичњацима најмање ширине по 1,6 m, а само изузетно једностранни тротоар ширине два и више метара са прикупљањем и каналисањем атмосферских вода са коловоза, док се ван изграђеног простора насеља изводе обостране банке ширине по 1,5 m;
- ✚ у саобраћајном профилу јавног пута смешта се бициклистичка стаза ширине 1,0 m за једносмеран или 2,0 m за двосмеран саобраћај са заштитном траком минималне ширине 1,5 m или се у слободном профилу саобраћајнице смешта бициклистичка стаза ширине 1,5 m за једносмеран или 2,5 m за двосмеран саобраћај;
- ✚ уколико постоји потреба у изграђеном простору насеља између тротоара и границе појаса регулације подиже се дрворед, тако да не омета прегледност јавног пута и не угрожава безбедност саобраћаја.
- ✚ појас заштите утврђује се према Закону о јавним путевима и износи:
 - Заштитни појас у коме не могу да се отварају рудници, каменоломи, кречане циглане, подижу индустријске зграде, постројења и депоније отпада и смећа и сл. износи 40 m од магистралног и регионалног пута и 20 m од локалног пута.
 - Ширина заштитног појаса у коме не могу да се подижу далеководи и стубне трафо станице износи од укрштања далековода са јавним путем најмање висину стуба далековода или стубне трафо станице а код паралелног вођења најмање 40 m од аутопута и брзог пута, 20 m од магистралног и регионалног пута и 10 m од локалног пута.
 - Индустријски колосјеци и непокретна културна добра не могу се градити на удаљености 40 m од аутопута и брзог пута, 20 m од магистралног и регионалног пута и 10 m од локалног пута.
 - Заштитни појас у коме не могу да се граде стамбене, пословне, помоћне и сличне зграде, копају бунари, резервоари, септичке јаме и слично износи 20 m од аутопута, брзог пута и магистралног пута, 10 m од регионалног пута и 5 m од локалног пута.
 - ✚ заштитни појасеви мјере се од спољне ивице путног појаса.
 - ✚ непосредни појас заштите за железничку пругу од осе крајњег колосјека износи 25m
 - ✚ заштитни појас у погледу ширине заштитног појаса, примењује се и у насељима, осим ако је другачије одређено просторним, односно урбанистичким планом.
 - ✚ заштитни појас важи и за планиране бициклистичке стазе дуж државних путева.
 - ✚ у непосредном појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система ауто-пута, брзог, магистралних, регионалних, локалних као и некатегорисаних путева који чине саобраћајну мрежу насеља успоставља се режим ограничене и строго контролисаних изградње и уређења простора тако да се забрањује изградња објеката који нису у функцији инфраструктурног система који се штити, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих објеката и изградња нових привредних, стамбених и других објеката док се дозвољава

изградња функционалних и пратећих садржаја, објеката, постројења и уређаја у функцији инфраструктурног система као и постављање планиране паралелно вођене трасе осталих инфраструктурних система, објеката и постројења на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донијетих на основу закона, а под условима и на начин који утврди надлежно јавно предузеће, односно управљач јавног инфраструктурног система

- ✚ легализација и реконструкција постојећих објеката у изграђеном простору насеља у непосредном појасу заштите пута може се одобрити само изузетно на основу одговарајуће техничке документације за доградњу, реконструкцију и/или рехабилитацију постојећег пута, односно техничке документације за изградњу нове деонице пута и на основу одговарајућег урбанистичког плана
- ✚ у ширем појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева и железничке пруге успоставља се режим селективне и контролисане изградње и уређења простора тако да се дозвољава изградња објеката, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих и изградња нових објеката у зонама предвиђеним за изградњу овим просторним планом и одговарајућим урбанистичким планом, али да се за повећање густине насељености, степена изграђености и заузетости површина, првенствено за изградњу стамбених и објеката јавних служби, предузму мере заштите на основу процене утицаја и ризика од инфраструктурног система на животну средину

Правила за изградњу водоводних инсталација

Трасе планираних магистралних цјевовода и водоводних линија водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама. Ван урбанизованог подручја трасе водити поред саобраћајница.

Димензије нових водоводних линија одредити на основу хидрауличког прорачуна узимајући у обзир и потребну количину воде за гашење пожара како се то противпожарним прописима захтјева. Минималан пречник цијеви за градска насеља је 100 mm. На водоводним линијама предвидјети потребан број противпожарних хидраната, на максималном размаку од 80 m за индустријске зоне, односно 150 m за стамбене зоне. Препоручује се уградња надземних противпожарних хидраната.

Минимална дубина укопавања разводних водоводних линија је 1,2 m а магистралних цјевовода 1,8 m до тјемења цијеви.

Приликом укрштања водоводне цијеви треба да буду изнад канализационих.

Минималан размак између водоводних линија и других инсталација је 1,5 m. Појас заштите око магистралних цјевовода је минимум по 2,5 m са сваке стране.

Новопроектване објекте прикључити на постојеће и планиране водоводне линије.

Техничке услове и начин прикључења новопроектваних водоводних линија као и прикључење појединих објеката одређује надлежна комунална организација.

Водоводне линије затварати у прстен што омогућује сигурнији и бољи начин водоснабдјевања.

Код изградње нових водоводних линија предвидјети довољан број затварача и фазонских комада ради исправног функционисања мреже.

Реконструкцију разводне мреже радити по постојећој траси како би се оставио простор у профилу за друге инсталације и избјегли додатни трошкови око израде прикључака.

За сва изворишта водоснабдјевања, као и објекте дистрибутивног система спровести мјере санитарне заштите дефинисане Правилнику о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објеката и вода намјењени људској употреби (Сл. гласник РС бр.07/03).

Правила за изградњу фекалне канализације

Трасе фекалних колектора и сабирне канализационе мреже водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама.

Димензије нове фекалне канализације одредити на основу хидрауличког прорачуна, узимајући у обзир комплетно сливно подручје. Уколико се прорачуном добије мањи пречник од ϕ 200 mm, усвојити ϕ 200 mm. Максимално пуњење канализације је 0,5 ϕ , гдје је ϕ пречник цијеви.

Минимална дубина укопавања треба да је таква, да канализација може да прихвати отпадне воде из свих објеката који су предвиђени да се прикључе на њу, а не мање од 1,2 m до тјемена цијеви. За исправно функционисање фекалне канализације предвидјети довољан број ревизионих окана и водити рачуна и минималним и максималним падовима. Оријентационо максимални пад је око 1/ ϕ (cm) а минимални пад 1/ ϕ (mm).

Новопроектване објекте прикључити на постојећу и планирану фекалну канализацију. Минималан пречник кућног прикључка је ϕ 150 mm.

Индустријске отпадне воде се могу увести у канализацију тек после предтретмана.

У срединама гдје не постоји канализација градити прописне, водонепропусне септичке јаме.

Техничке услове и начин прикључења новопроектване фекалне канализације као и прикључење појединих објеката одређује надлежна комунална организација.

Правила за изградњу кишне канализације

Трасе кишних колектора и сабирне канализационе мреже водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама.

Нову кишну канализацију упоредо изводити са реконструкцијом улица.

Димензије нове кишне канализације одредити на основу хидрауличког прорачуна. За мјеродавну рачунску кишу обично се узима киша са вјероватноћом појаве 33% или 50%.

Минимална дубина укопавања мјерена од тјемења цијеви је 1,0 м.

Воду из дренажа уводити у кишну канализацију.

Правила за извођење регулације водотокова

Трасу уређеног водотока усагласити са привредним, стамбеним, инфраструктурним и саобраћајним објектима.

Мјеродавни протицај за димензионисање корита регулисаног водотока одређује надлежна водопривредна организација..

Са обје стране регулисаног водотока оставити заштитни појас минималне ширине 4,0 м због могућих интервенција.

Правила грађења електроенергетске инфраструктуре

Цјелокупну електроенергетску мрежу и трафостанице градити у складу са важећим законима, стандардима, техничким прописима, препорукама и нормативима, посебно у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400 kV (Сл. Гл. РС бр. 7/12), Правилником о зонама безбједности надземних електроенергетских водова од 110 kV до 400 kV (Сл.гласник БиХ бр 23/08 и Сл. Гласник РС број 32/08), Правилником о техничким нормативима за изградњу нисконапонских надземних водова (Сл. Гл. РС бр. 87/11) и Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења изнад 1000V (Сл.лист СФРЈ бр.4/74).

На мјесту укрштања надземног електроенергетског вода с телекомуникацијским водом сигурносна висина између најнижег проводника електроенергетског вода и највишег проводника телекомуникацијског вода износи:

- 1) за водове напона 400 kV.....5,5 m;
- 2) за водове напона 220 kV.....4,0 m;
- 3) за водове напона од 35 kV до 110 kV.....3,0 m;
- 4) за водове напона од 1 kV до 35 kV.....2,5 m.

- ✚ Водоравна удаљеност најближег проводника електроенергетског вода доступа телекомуникацијског вода не смије износити мање од 5,0 м. Тај услов мора бити испуњен ако висинска разлика између најближих проводника оба вода износи најмање 10,0 м.
- ✚ Водоравна удаљеност ступа електроенергетског вода од најближег проводника телекомуникацијског вода не смије бити мања од 2,0 м.
- ✚ Угао укрштања надземног електроенергетског вода с телекомуникацијским водом, у правилу, не смије бити мањи од 45°, с тим да се изузетно може смањити до 30°.

- ✚ Сигуросна висина вода изнад ауто-пута, магистралног, регионалног и локалног пута износи 7 m.
- ✚ У густо насељеним мјестима, сигуросна висина вода мора износити 7,0 m.

У Правилнику о зонама безбједности надземних електроенергетских водова од 110 kV до 400 kV су дефинисане заштитне зоне безбједности тако да завјешења крајњих фазних проводника буду подједнако удаљена од граница зоне безбједности и то:

- За 400 kV је зона безбједности 40 m (по 20 m лијево и десно у односу на осу заштитне зоне далековода)
- За 220 kV је зона безбједности 30 m (по 15 m лијево и десно у односу на осу заштитне зоне далековода)
- За 110 kV је зона безбједности 20 m (по 10 m лијево и десно у односу на осу заштитне зоне далековода).

У овој зони није дозвољено грађење, а није дозвољена ни садња растиња које може угрозити сигурност људи, имовине, објеката и опреме. Ради нормалног кориштења изграђених објеката власник објекта преносне мреже обавезан је да одржава трасу у сигурносној зони кресањем или отклањањем растиња без накнаде власнику (члан 6). Даље, власници и корисници земљишта и инфраструктурних објеката у зонама сигурности, не смију изводити радове нити захвате који могу угрозити приступ далеководу и нормално функционисање далековода (члан 7), те су дужни власнику објекта преносне мреже омогућити приступ електроенергетском објекту у зони сигурности ради одржавања (члан 8.).

Све трошкове радова на далеководима ради испуњења претходно наведених услова сноси Инвеститор планираних радова.

3. СМЈЕРНИЦЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПЛАНА

3.I. Уводна одредба

Просторни план општине Мркоњић Град представља развојно-стратешки плански документ за подручје општине Мркоњић Град у административним границама 2016. године, и то за плански период до 2036. године.

План представља плански и правни основ за израду других планова (урбанистички план, зонинг план за цијело подручје покривено урбанистичким планом, регулациони план и др.), као и за издавање Локацијских услова на подручју за које није прописана обавеза доношења зонинг плана, регулационог плана, урбанистичког пројекта те плана парцелације или гдје ће план бити рађен у каснијем периоду, а у складу са правилима грађења утврђеним у овом Плану.

За територију општине Мркоњић Град, предвиђена је израда Урбанистичког плана, за урбано подручје градског насеља Мркоњић Град, површине 503,70 ha.

За планирана урбана подручја Подбрдо, Бјелајце и Подрашница, предлаже се израда регулационог плана, која може бити факултативна у зависности од могућности Општине.

3.II. Основне одредбе

3.II.1. Значај и функција Просторног плана

Просторни план јединице локалне самоуправе преузима и детаљније разрађује планска одређења из Стратегије или Просторног плана Републике уз уважавање природних и културно – историјских вриједности подручја града, односно јединице локалне самоуправе.

Просторним планом јединице локалне самоуправе утврђују се: основна намјена простора, систем насеља (урбаног и руралног карактера) и њихово повезивање, критеријуми за ширење урбаних дијелова, намјене ванурбаних подручја, зоне комуналне инфраструктуре (развој саобраћајног система јединице локалне самоуправе или градског саобраћајног система, водоснабдијевање, енергија, телекомуникације), објекти од значаја за друштвену инфраструктуру јединице локалне самоуправе (здравство, школство, култура, спорт), мјере заштите градитељског и природног наслеђа, мјере заштите животне средине, мјере санације девастираних подручја (клизишта, плавна подручја), мјере заштите становника и материјалних добара од елементарних и других непогода, услови за изградњу у подручјима за која се не доносе документи просторног уређења нижег реда, обавезе приликом израде урбанистичких планова и спроведбених докумената просторног уређења и друге неопходне елементе.

План представља обавезу за све надлежне општинске органе и јавна предузећа, као и за појединачне инвеститоре, у оном дијелу у коме су дефинисана прецизна планска рјешења, правила и пропозиције. Дио Плана у коме су дефинисане политике и смјернице представља стратешки оквир и генерална упутства за економски и социјални развој, те је подложен даљем прецизирању, као и евентуалном преиспитивању у складу са текућим политикама у Општини.

Сви плански документи у даљем поступку планирања морају да буду усаглашени са Планом – и то у погледу прецизираних планских рјешења, регионалне и општинске инфраструктуре и конкретних показатеља, тамо гдје су дефинисани, као и прецизираних услова заштите.

План ће бити подвргнут сталној контроли спровођења (постплански мониторинг) у односу на активности у простору Општине и евентуалну потребу одступања, као и у односу на могуће промјене у законодавном, економском и социјалном систему Општине. У случају оправданих и аргументованих разлога вршиће се измјене и допуне овог Плана, а ревизија ће се вршити најкасније 10 година од усвајања Плана.

У циљу праћења реализације Просторног плана поред програма мјера неопходно је именовати посебно скупштинско тијело (Комисија, Савјет или сл.) са задатком да прати реализацију планских задатака и реализацију Просторног плана.

3.II.2. Имплементација просторног плана

Ефикасност спровођења Просторног плана условљена је обезбјеђењем координације предвиђених активности и различитих актера/учесника. Полази се од искустава земаља ЕУ да се успјешна координација може обезбједити примјеном мултисекторског приступа - комбинације мјера и инструмената различитих политика према тематским областима и проблемима који се планом рјешавају, као и успостављањем институционално-организационих аранжмана и партнерства на различитим релацијама (јавни-приватни сектор, јавне-независне институције/организације, ниво управљања-јавност и др.).

Спровођење Просторног Плана и смјернице за израду планске документације

Просторни план проводи се:

- ✚ доношењем урбанистичких и детаљних просторно-планских докумената, усаглашених са Просторним планом,
- ✚ забраном и спречавањем интервенција и других активности у простору које нису у сагласности са Просторним планом,
- ✚ посебним режимом контроле дјелатности штетних за животну средину,
- ✚ доношењем прописа и других мјера из надлежности Општине којим се уређују поједина питања урбаног уређења,

Спровођење Просторног плана општине Мркоњић Град вршиће се и израдом Просторних планова нижег реда (урбанистички, регулационих, зонинг). Урбанистички план доноси се за урбано подручје јединице локалне самоуправе. У складу са наведеним обавезна је израда урбанистичког плана за урбано подручје насеља Мркоњић Град. Границе урбаног подручја насеља Мркоњић Град дефинисане су на графичком прилогу бр. I. Основна немјена простора.

Такође су дефинисана и урбана подручја осталих насеља, за која је планирана израда регулационих планова тј. урбано подручје насеља Подбрдо, Бјелајце и Подрашница.

Израда урбанистичких планова могућа је и за друге зоне и насеља, односно дијелове насеља, као и за инфраструктурне коридоре и објекте, подручја потенцијалних привредно-

радних зона као и у зонама туристичким, производним, услужним, комуналним, заштитним, и др. а у складу са потребама и одлукама општине Мркоњић Град и надлежних Министарстава. Врста планског документа се одређује према Закону о уређењу простора и грађењу.

Доношење регулационих планова, урбанистичких пројеката или планова парцелације може бити **обавезно или факултативно**.

Сprovedбени просторно-плански документи доносе се у циљу разраде и конкретизације Просторног и Урбанистичког плана до нивоа који обезбјеђује могућност одлучивања о урбанистичкој сагласности за конкретне интервенције у простору.

Сprovedбени документи, у смислу претходних одредби су:

- ✚ зонинг план
- ✚ регулациони план
- ✚ урбанистички пројект
- ✚ план парцелације

Зонинг план, регулациони план, урбанистички пројекат и план парцелације су provedбени, односно техничко-регулативни документи просторног уређења на основу којих се дефинишу услови за пројектовање и извођење објеката.

Регулациони план се доноси за претежно изграђена урбана подручја, при чему је нужно детаљно дефинисати услове пројектовања и изградње нових објеката, као и за подручја од општег интереса јединице локалне самоуправе за развој привреде или изградњу објеката друштвене инфраструктуре.

Урбанистички пројекат доноси се за подручја која се граде као цјелина или су већ у значајној мјери изграђена, за подручја гдје се појавила потреба за формирањем више нових парцела или за изградњом неколико објеката који чине комплекс изградње, као и за подручја која имају посебан културно-историјски или природни значај. Основа за израду урбанистичког пројекта је зонинг план или регулациони план.

За просторне цјелине за које не постоји обавеза доношења регулационог плана или урбанистичког пројеката може се донијети план парцелације као посебан и самосталан плански документ, а на основу просторног, урбанистичког, односно зонинг плана јединице локалне самоуправе, ако за то постоје оправдани разлози.

Правила уређења и грађења утврђена овим Планом су основ и смјернице за израду наведених планова.

Документи из претходног става припремају се, израђују и доносе по поступку који је одређен Законом о уређењу простора и грађењу и одлуком о изради плана.

УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Кључни учесници у спровођењу Просторног плана су, у складу са својим надлежностима и дјелокуругом рада:

- ✚ органи управљања општине Мркоњић Град и општинска управа,
- ✚ републички ресорни органи и фондови,

- ✚ републичка и општинска јавна предузећа,
- ✚ јавне установе и посебне организације,
- ✚ регионалне и локалне пословне асоцијације,
- ✚ домаће и стране банке,
- ✚ заинтересовани пословни субјекти,
- ✚ цивилни сектор (удружење грађана) и
- ✚ становништво општине.

Кључни учесници на републичком нивоу управљања су:

- ✚ министарства са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, рударства, саобраћаја, енергетике, телекомуникација, привредног и регионалног развоја, туризма, услуга, просвете, здравствене заштите, социјалне заштите, културе, спорта, изградње објеката и заштите животне средине;
- ✚ јавна предузећа надлежна за послове водопривреде, електропривреде, шумарства, јавне путеве, жељезничке пруге и телекомуникације;
- ✚ заводи надлежни за заштиту природе и споменика културе, и
- ✚ други републички ресорни органи, организације, агенције и фондови.

Кључни учесници на регионалном нивоу управљања су:

- ✚ привредна комора,
- ✚ различите агенције, фондови и пословне асоцијације.

Кључни учесници на локалном нивоу управљања су:

- ✚ органи општине Мркоњић Град и сусједних општина,
- ✚ општинска јавна комунална предузећа, дирекције, агенције, фондови, јавне установе и мјесне заједнице с подручја општине Мркоњић Град.

Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера у спровођењу овог просторног плана, у првом реду пословне (привредне) субјекте, пословне асоцијације, удружења грађана и становништво општине Мркоњић Град

МЈЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Мјере и инструменти опште економске политике:

Значајним се сматра установљавање мјера и инструмената опште економске политике, и то повољних дугорочних кредита и пореских подстицаја за:

- ✚ приватан сектор и власнике непокретности, за улагања у спровођење мјера заштите и програме комплексног уређења пољопривредно-шумског простора у складу са смјерницама руралне рејонизације, програме антиерозионе заштите земљишта, програме прикупљања и пречишћавања отпадних вода, санитарно безбедног прикупљања, прераде и депоновања комуналног отпада, коришћења нових и обновљивих извора енергије, као и у спровођење мјера заштите животне средине и природних ресурса, заштите и презентације природних и непокретних културних добара;
- ✚ развојно одређене пољопривредне произвођаче, уз посебне додатне стимулације за младе пољопривреднике који преузимају напуштена и старачка

- газдинства, улажу у изградњу објеката и/или оснивање малих и микро предузећа за откуп и прераду локалних пољопривредних производа, откуп и примарну прераду шумских плодова, љековитог и ароматичног биља, ветеринарских амбуланти, станица и апотека, објеката саветодавне пољопривредне службе, сервиса за пољопривредну механизацију и других техничких сервиса; као и за пољопривредне произвођаче који уводе методе органске производње и сл.;
- ✚ изградњу и модернизацију садржаја туристичке понуде и опреме (улагања у прибављање и уређење грађевинског земљишта, комунално опремање, изградњу и реконструкцију објеката сеоских домаћинстава за туристички смјештај, изградњу туристичке опреме и др.);
 - ✚ организацију и пружање услуга јавних служби у приватном сектору.

Основне мјере и инструменти политике заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде јесу:

- ✚ коришћење бесповратних средстава буџетске подршке Републике за реализацију пројеката руралног развоја од стране регистрованих пољопривредних газдинстава за укрупњавање и консолидацију земљишних посједа, пошумљавање и затрављивање ерозијом угрожених подручја, промовисање и заштиту локалних производа, развој органске производње, као и од стране локалних заједница и локалних акционих група/удружења грађана за побољшање општих услова живота на селу, кроз припрему и спровођење пројеката интегралног руралног развоја и друге модалитете подршке одрживом развоју пољопривреде и села.
- ✚ обезбјеђење услова да се преко банкарског система користе повољни краткорочни и дугорочни кредити за инвестирање у:
 - ❖ програме уређења пољопривредно-шумског земљишта и других посебно вриједних/осјетљивих екосистема;
 - ❖ програме развоја органске производње, посебно за подручја заштићених природних добара, изворишта водоснабјевања и резервисане туристичке просторе.
- ✚ обезбјеђење пореских стимулација - смањење пореза на пренос апсолутних права коришћења непокретности при куповини пољопривредног земљишта и напуштених стамбених и економских објеката у селима, смањење / ослобађање од пореза на закуп пољопривредног земљишта и сл; као и дестимулације - временски прогресивно повећање пореза власницима који не обрађују, односно не користе пољопривредно земљиште у складу са законом и рјешењима овог просторног плана.

Основне мјере и инструменти политике заштите и коришћења шума, развоја шумарства и ловства јесу: удруживање средстава јавних предузећа и јавних прихода општине у области шумарства и водопривреде с приватним сектором за финансирање:

- ✚ унапређења стања постојећих шума
- ✚ пошумљавања и одржавања шума заштитног карактера
- ✚ заштите и очувања природних добара и биодиверзитета
- ✚ обезбјеђење средстава корисника ловишта за улагања у заштиту, производњу и узгој дивљачи

Основне мјере и инструменти политике коришћења минералних ресурса јесу:

- ✚ Израдити Елаборате о резервама за све минералне ресурсе који се експлоатишу или имају у плану да се експлоатишу на територији општине Мркоњић Град;
- ✚ За сваки извор и бунар који се користи за људску употребу потребно је урадити Програм санитарне заштите према "Правилнику о мјерама заштите, начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите, подручја на којима се налазе изворишта, као и водних објеката и вода намијењених људској употреби (Сл. гл. РС 7/03, 76/16);
- ✚ У случају рјешавања водоснабдијевања одређених мјесних заједница или других дијелова општине на рачун подземних вода, неопходно је да се изводе детаљна хидрогеолошка истраживања а према Пројекту детаљних хидрогеолошких истраживања а у складу са Законом о геолошким истраживањима (Сл. гл. РС 110/13);
- ✚ Урадити катастар загађивача подземних вода на територији општине Мркоњић Град;
- ✚ Урадити катастар клизишта на територији општине који је потребно стално ажурирати са новим подацима о локацијама клизишта, начином санирања и остало;
- ✚ Експлоатација било ког минералног ресурса се мора вршити у складу Законом о рударству, Законом о геолошким истраживањима, Законом о концесијама и другим законским и подзаконским актима који дефинишу ову област;
- ✚ Предлаже се наставак истраживања техничког грађевинског камена, туфова, кварцних пијескова, подземних вода и других минералних ресурса на подручју општине Мркоњић Град. Ова истраживања је неопходно да се раде систематски, а према Пројектима који морају да задовоље све законске обавезе;
- ✚ Минералне ресурсе је потребно користити у складу са принципима "одрживог развоја".

Основне мјере и инструменти политике развоја и размештаја индустрије јесу:

- ✚ развој локалног финансијског и банкарског система и интензивније коришћење текућих подстицајних мјера за развој приватног предузетништва.
- ✚ предузимање низа подстицајних мјера на општинском нивоу у поспјешивању развоја приватног предузетништва (пореске олакшице, обезбјеђивање локација, стимулативне мјере комуналне политике и политике цијена грађевинског земљишта, организовање обуке и курсева за заинтересоване предузетнике и друге мјере).
- ✚ обезбјеђење услова за привлачење инвестиција/извора финансирања (домаћих и страних) - банкарских кредита, финансијских зајмова, стратешких партнера и инвеститора (уз повољну локалну регулативу); стварање активне, стабилне и сигурне климе за инвестиције и налажење стратешких партнера за реструктурирање великих система.
- ✚ обезбјеђење координације, мониторинга и управљања привредним развојем на општинском и регионалном нивоу кроз оснивање и сарадњу општинских и регионалних канцеларија/развојних институција; подршка samozapošljavanju и развоју малих предузетника, развој сарадње јавног и приватног сектора;

контактирање потенцијалних финансијера (државни фондови и агенције, локални привредници и предузетници и инострани стратешки партнери за финансирање атрактивних пројеката од интереса за локалне заједнице и сусједне општине); организација израде потребне планске и техничке документације и истраживања, програма, пројекција и бизнис планова који ће конкурисати за средства различитих фондова, као што су НИП, СИЕПА; ефикасно руковођење буџетом локалне заједнице, локалним економским развојем, инвестицијама у развојне пројекте, интересним повезивањем локалних заједница на регионалном и националном нивоу.

Основне мјере и инструменти политике развоја туризма јесу:

- ✚ обезбеђење средстава из буџета Републике, агенција и фондова (за развој туризма, за развој и др), јавних прихода општине у области туризма и приватног сектора и невладиних организација за реализацију програма едукације локалног становништва и њиховог укључивања у туристичку понуду домаћинског туризма и друге туристичке програме на простору локалне заједнице.
- ✚ интензивнији развој маркетиншких активности за организацију туристичке понуде и презентацију свих туристичких активности и садржаја, а нарочито тематских садржаја намјењеним различитим циљним групама туриста - рурални и еко туризам, путеви културе, спортско-рекреативни, ловни и други садржаји и активности у простору општине и сусједних општина.

Основне мјере и инструменти политика политике заштите животне средине, природних и непокретних културних добара јесу:

- ✚ обезбеђење средстава из буџета Републике преко Министарства животне средине и просторног планирања и Фонда за заштиту животне средине и из јавних прихода општине за реализацију предвиђених програма заштите животне средине, информисања и едукације становништва о могућностима и ефектима унапређења квалитета животне средине и за узимање активног учешћа у процесу доношења одлука од значаја за животну средину, нарочито у одлучивању о стратешкој процјени утицаја планова и процјени утицаја пројеката на животну средину.
- ✚ обезбеђење средстава из буџета Републике преко министарства надлежних за животну средину и културу, јавних прихода општине, средстава приватног сектора и донација за спровођење заштите природних и непокретних културних добара.

Основне мјере и инструменти политике заштите, резервисања и уређења простора јесу:

- ✚ прибављање земљишта за планиране трасе и објекте линијских и комуналних инфраструктурних система, инициране зоне изградње, туристичку инфраструктуру и локалитете за смјештај индустрије и куповином и експропријацијом земљишта у јавну/државну својину и/или укључивањем приватног сектора (власника земљишта, девелопера, предузетника и сл.) примјеном различитих модалитета јавно-приватног партнерства.
- ✚ цјеловита трансформација система управљања грађевинским земљиштем - од утврђивања грађевинског земљишта за јавне и остале намјене, преиспитивања и диференцијације постојећих накнада за коришћење грађевинског земљишта у односу на стварне погодности коришћења локација и накнада за уређивање

građevinskog zemljišta u odnosu na podстицање или ограничавање појединих намјена и активности и изградње простора, као и одговарајуће пореске олакшице и субвенције за финансирање саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

- припрема и постепено увођење система компензација и нагодби с власницима землjiшта и титуларима својине над землjiштем за настале штете, ускраћивање и умањење добити, као и компензационих програма (за развој пољопривреде и села, локалних инфраструктурних система, јавних служби, туризма и др) за ограничења у развоју локалних заједница на подручју Просторног плана насталих услед спровођења режима и мјера заштите изворишта водоснабјевања, природних и непокретних културних добара.

3.III. Землjiшна политика

Землjiшна политика представља политику чија је сврха управљање землjiштем као ресурсем од интереса за државу и локалну самоуправу. Има изразито мултидисциплинарни карактер (садржи економску, социјалну, административно - правну, еколошку димензију).

Землjiшна политика може значајно допринијети квалитетном просторном развоју.

У развијеним државама значајни приходи локалне самоуправе долазе од управљања землjiштем, нарочито од грађевинског землjiшта (продаја, опремање, давање у закуп, кориштење). Грађевинско землjiште представља један од најзначајних ресурса локалне самоуправе, а који у претходном периоду није био квалитетно искоришћен. Урбана землjiшна политика представља сегмент землjiшне политике који се бави градским грађевинским землjiштем као најпрофитабилнијом врстом землjiшта.

Пољопривредна землjiшна политика је усмјерена на заштиту пољопривредног землjiшта, прије свега најквалитетнијег пољопривредног землjiшта.

У Републици Српској два закона регулишу проблематику землjiшта, и на тај начин землjiшне политике: Закон о грађевинском землjiшту и Закон о пољопривредном землjiшту.

Веома је значајно да је у Закону о грађевинском землjiшту (Сл.Гл. РС 86/02, 112/06) градско грађевинско землjiште више није само у државној својини, већ може бити и приватно. Нажалост, у Закону није усвојено аутоматско преношење парцела градског грађевинског землjiшта која користе приватна лица у приватно власништво.

Закон о пољопривредном землjiшту забрањује промјену намјене обрадивог пољопривредног землjiшта I, II, III, IV и V катастарске, односно бонитетне класе у непољопривредне сврхе осим у одређеним случајевима. Овим законом се промовише максимална заштита квалитетног пољопривредног землjiшта, али проблем је што је превише рестриктиван и што за класификацију пољопривредног землjiшта користи два различита система мјера (бонитетне и катастарске класе).

Све ово може значајно угрозити ширење градских насеља (стамбену намјену) не само на подручју општине Мркоњић Град, већ и у цијелој РС.

3.IV. Izrada višegodišnjih programa prostornog uređenja, sektorskih studija, analiza, programa i projekata

Даљи развој Општине подразумева поред израде и спровођења Просторног пана Општине израду и спровођење различитих стратегија, политика, студија, програма, секторских планова и осталих развојних докумената. Под виšегодишњим програмима просторног уређења, секторским студијама, анализама, програмима и пројектима подразумева се израда:

- ✚ Стратегије развоја неразвијених дијелова општине Мркоњић Град
- ✚ Популационе политике општине Мркоњић Град
- ✚ Стамбене политике општине Мркоњић Град
- ✚ Валоризациона студија природног и културног наслеђа
- ✚ Стратегија развоја пољопривреде, шумарства, индустрије, туризма
- ✚ Студија енергетских потенцијала општине Мркоњић Град
- ✚ Програм развоја и коришћења алтернативних (обновљивих) извора енергије
- ✚ Општински план управљања чврстим отпадом и опасним отпадним материјима
- ✚ План заштите ријечних сливова
- ✚ Студија топлификације
- ✚ Програм развоја тржишта рада
- ✚ Програм промоције предузетништва
- ✚ Пројекти допунских дјелатности на селу
- ✚ Пројекти обнове пољопривредне механизације

3.V. Развој информативног система о простору

Закон о уређењу простора предвиђа обавезу „јединственог информационог система о простору који воде органи управе надлежни за послове уређења простора“. Оваква законска одредба је резултат развоја географских (просторних) информационог система (ГИС) у свијету и њихове примјене у раду локалне администрације, првенствено у раду органа задужених за просторно уређење. Примјена ГИС – а у области просторног и урбанистичког планирања вишеструко је повећала продуктивност и квалитет рада, а такође смањила вријеме потребно за обављање различитих активности из домена рада органа задужених за просторно уређење.

За потребе просторног и урбанистичког планирања и заштите животне средине неопходно је приступити систематском раду на увођењу и развоју, међусобно усклађених, просторно (географског) информационог система и информационог система о животној средини. Неопходно је утврдити концепт информационог система о простору најкасније годину дана од дана усвајања плана. Концепцијом развоја информационог система неопходно је утврдити следеће:

- ✚ Опсег и квалитет информационог потреба за разне врсте просторних и урбанистичких планова и програма заштите и унапређивања животне средине, према разним нивоима управљања
- ✚ Критеријуме за развој служби у оквиру информационог система о простору и животној средини
- ✚ Методолошки оквир за комуницирање између служби у оквиру система те за

комуницирање са другим информационим системим и мрежама

- ✚ Програм за кадровско и техничко опремање информационог система о простору
- ✚ Мјере за реализацију приоритетних задатака и активности

Посебно је неопходно утврдити начин редизајнирања постојећих мрежа података које су просторно, урбанистички и еколошки релевантне (разне евиденције, статистике, регистри, катастри, системи мониторинга итд.) ради обезбјеђивања њихове компатибилности према просторним урбанистичким и еколошким критеријумима. У овом смислу неопходно је аутономне и парцијалне мреже података повезати у јединствену цјелину, извршити што потпунију дигитализацију података и њихову аутоматску обраду, свести понављање истих обиљежја на подношљив минимум те употпунити садржаје база података и система индикатора према новим потребама.

Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. Upisa: U/I-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Bijeljina

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karadorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ